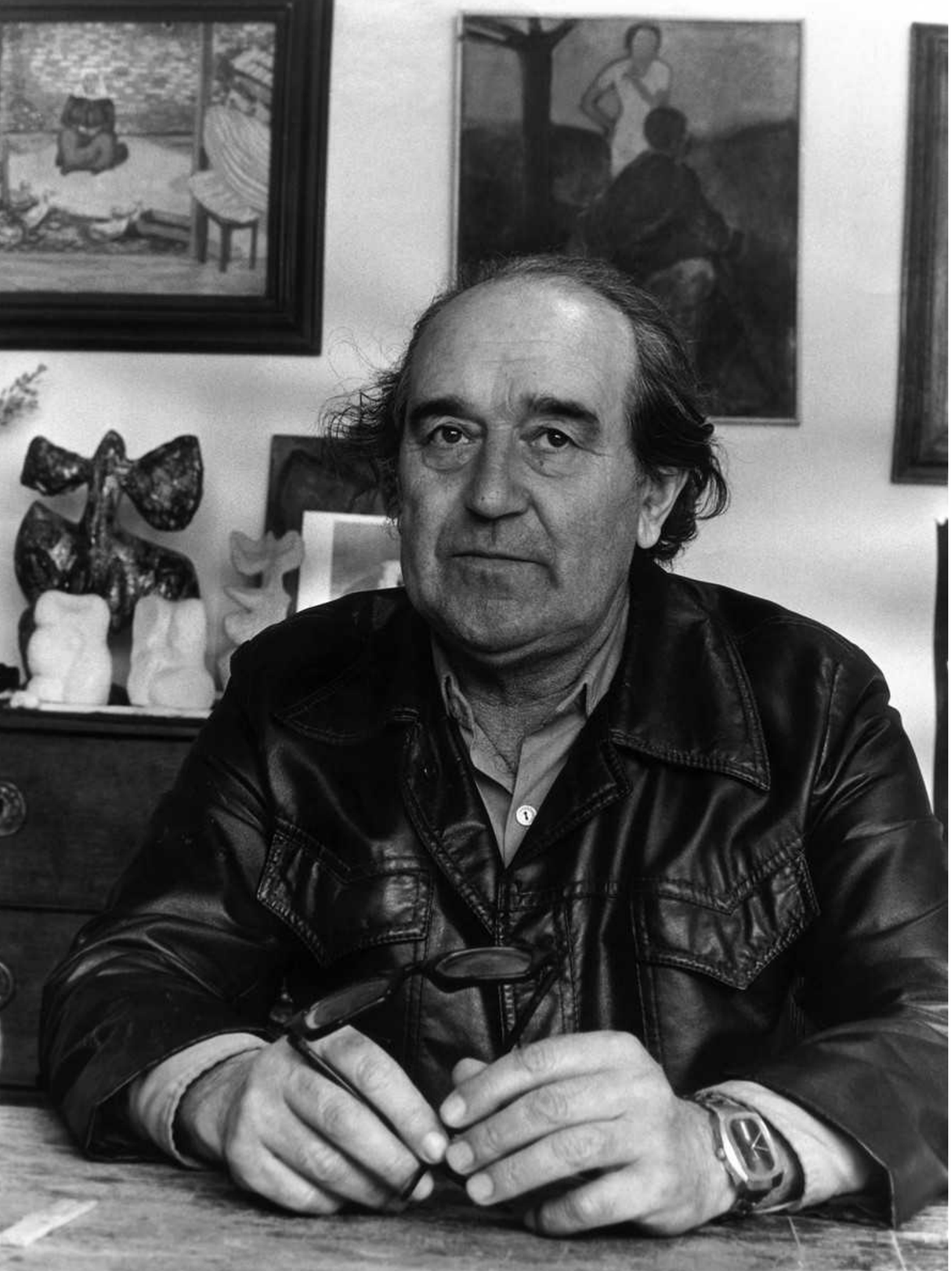
NADACE
UNIVERSITAS

EDICE
OSOBNOSTI

VLADIMÍR DRÁPAL

MILADA HLAVÁČKOVÁ – JIŘÍ HLUŠIČKA – JAROSLAV MALINA

VLADIMÍR DRÁPAL

AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM
BRNO 2010

O vydání této knihy se zasloužily
laskavou podporou:

NADACE UNIVERSITAS V BRNĚ
OBEC TVAROŽNÁ
SPOLEČNOST PRO PODPORU
UNIVERZITNÍCH AKTIVIT V BRNĚ A PRAZE
STAVEBNÍ FIRMA ČÁSLAVA-STAV

Text © František Gale, Naděžda Hanáková-Kubinská, Milada Hlaváčková, Jiří Hlušička, František Kopecký, Jaroslav Malina, 2010
Výběr děl k reprodukci a jejich skladbu v obrazové příloze Jiří Hlušička
Editor © Jaroslav Malina, 2010
Obálka, grafická a typografická úprava © Jan Jordán, 2010
Sazba, Tomáš Mořkovský
Fotografie a ilustrace © Jan Beran, Jiří Hlušička, Jiří Horák a Michal Horák (Twinpix), Bohumil Marčák, Michal Novák, Libor Teplý, Josef Tichý; archiv Vladimíra Drápala, 2010
Ilustrace na přebalu: Vladimír Drápal, Matka, 1976, dřevo, výška 40 cm
Ilustrace na předsádkách: Zeď ve dvoře domu Drápalových v Tvarožné
Translation © Alena Opletalová (němčina), Šárka Roušavá (angličtina), 2010
Vydaly © Nadace Universitas v Brně, Akademické nakladatelství CERM v Brně, 2010; 1. vydání
Tisk: Tiskárna Expodata-Didot, spol. s r. o., Výstaviště 1, 648 75 Brno

Tato kniha ani jakákoli její část nesmí být přetiskována, kopírována či jiným způsobem rozšiřována bez výslovného povolení vydavatele.

ISBN 978-80-7204-695-9 (Akademické nakladatelství CERM v Brně)

2 *Autoportrét*, olej (1944).
2 *Self-portrait*, oil (1944).
2 *Selbstbildnis*, Öl (1944).

Mám rád stromy.
Všechny jsou krásné a vznešené,
zvláště ty staré,
které tady se mnou rostly.
Vždycky byly dobré, skutečné, určité,
pravdivé a tajemné.
Proč jim ještě nikdo nepostavil
pomník? Stojí přede mnou
a pořád mě vzrušují.
Je to zázrak: ze semene – strom.

ZE VZPOMÍNEK VLADIMÍRA DRÁPALA

OBSAH

Slovo editora / *Jaroslav Malina* - 12

MALÍŘ, GRAFIK A SOCHAŘ VLADIMÍR DRÁPAL / *Milada Hlaváčková*
Počátky - 14
Grafické cykly - 20
Plastika - 25
Závěr - 36

VD – V POHLEDU KOLEGŮ, PŘÁTEL, KRITIKŮ …
Svět Vladimíra Drápala / *Jiří Hlušička* - 40
Dům č. 43 / *František Kopecký* - 47
Lokálpatriot / *František Gale* - 49
Milý Vladimíre / *Naděžda Hanáková-Kubinská* - 54

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA - 56

SEZNAM ILUSTRACÍ - 153

BIOGRAFIE V DATECH / *Milada Hlaváčková – Jaroslav Malina* - - - - - - - - 156

DOKUMENTACE DÍLA / *Milada Hlaváčková – Jaroslav Malina* - - - - - - - - 158
Společné a samostatné výstavy - 158
Sochařské realizace - 158
Zastoupení ve sbírkách - 158

LITERATURA A PRAMENY (výběr) - 159

AUTOŘI TÉTO KNIHY - 162
Autoři fotografií - 167
Vladimír Drápal / *Souhrn* - 168
Vladimír Drápal / *Summary and illustrations* - 171
Vladimír Drápal / *Zusammenfassung und Verzeichnis der Abbildungen* - 178

SLOVO EDITORA

Českému malíři, grafiku a sochaři Vladimíru Drápalovi je věnován dvacátý čtvrtý svazek knižnice „Edice Osobnosti“ založené Nadací Universitas (Masarykiana) v Brně. Za podpory této nadace a následujících společností a institucí – obec Tvarožná, Společnost pro podporu univerzitních aktivit v Brně a Praze, Stavební firma Čáslava-stav – jej vydalo Akademické nakladatelství CERM.

Vladimír Drápal se narodil 28. října 1921 v Tvarožné u Brna jako syn rolníka a pekaře Františka Drápala. Měl převzít povolání otce, a tak se s ním již od dětství podílel na hospodaření a vyučil se i řemeslu. Proto jeho rozhodnutí stát se výtvarníkem rodina striktně odmítla a jemu nezbylo než tajně složit přijímací zkoušku na brněnské Škole uměleckých řemesel a rodičovský souhlas získat až dodatečně. Snad poprvé se tu prosadila houževnatost jako jeden z jeho charakteristických povahových rysů. V letech 1938–1942 absolvoval Školu uměleckých řemesel v Brně v ateliéru Emanuela Hrbka a v letech 1945–1949 Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze u Josefa Kaplického. V letech 1974–1982 vyučoval na Masarykově univerzitě v Brně. Je zakládajícím členem tvůrčí skupiny Profil 58 a Sdružení Q (od roku 1990).

Zabývá se malbou, grafikou, kresbou, keramickou, dřevěnou a bronzovou plastikou a výtvarným řešením architektonických realizací. Jedním ze základních inspiračních východisek Vladimíra Drápala je životní prostředí rodné obce Tvarožné u Brna, která se mu stala domovem. V malířských, grafických i sochařských dílech volí tvarovou i barevnou nadsázku, jež nemá někdy daleko ke karikatuře. Umělcovo dílo je však prostoupeno chápavým pohledem a účastí se životem bližních. Zvláštní kapitolu jeho tvorby představují stylizované postavy koní, stejně jako ženská torza „Venuše“, která nemohou zapřít umělcovu tvaroženskou inspiraci. Lze v nich zaznamenat též autorův smysl pro velký sochařský tvar, jejž uplatnil i v monumentálních realizacích pro architekturu a veřejná prostranství.

Kniha *Vladimír Drápal*, napsaná předními uměleckými historiky a pedagogy a doplněná bibliografickými a biografickými údaji až do současnosti, mapuje všechna stadia umělcovy tvorby; je celistvým pohledem na umělecký, občanský i osobní život této výrazné osobnosti českého moderního výtvarného umění.

MALÍŘ, GRAFIK A SOCHAŘ VLADIMÍR DRÁPAL

Milada Hlaváčková

Počátky

Malíř, grafik a sochař Vladimír Drápal se narodil 28. října 1921 v Tvarožné u Brna. Svými hlubokými kořeny, zákonitostí svého vývoje, svou drsnou vitalitou a odolností, svým bojem s pomíjivostí času připomíná strom. Je zakořeněn a magickou mocí spjat s rodnou obcí, bez níž by jeho srdce zůstalo němé a jeho ruce prázdné.

Již před staletími vyrůstala jeho Tvarožná v pahorkatém cípu jižního úpatí Drahanské vrchoviny východně od Brna. Osou života dědiny se stala rozlehlá náves, vlastně letitý háj kypící šumivou zelení svých mohutných stromů a křišťálovou tříští ptačích hlasů. Očistné a inspirující fluidum harmonického prostředí tu dosud proteplují stopy lidské přítomnosti z nejhlubší minulosti Tvarožné a jejího okolí, připomínané archeologickými nálezy paleolitických i pozdějších kultur. A kopec Santon při západním okraji obce se stal nejen botanicky zajímavou přírodní památkou, ale získal i mezinárodní proslulost jako dějiště slavné bitvy tří císařů na úsvitu devatenáctého století.

Atmosféru umělcova životního prostředí, jehož prizmatem k němu vstupuje svět, poznamenaly tyto stopy prošlých dějin zvláštním rysem kultivované jedinečnosti. Je prokrvena jadrnou osobitostí a dosud živým poselstvím lidového tvoření, aniž by byla limitována jeho místním koloritem.

Vladimíra Drápala navždy uhranula příroda mohutností své životodárné síly, svým řádem. Pronikat do něj, oddělovat zrno od plev se od raného mládí učil za pluhem a odtud vše, co vychází z jeho rukou, je stejného rodu, téhož skupenství jako půda, kolébka, chléb i mohyla – matka všeho živého.

3 Žáci speciálky dekorativní malby Školy uměleckých řemesel v Brně (začátkem druhé světové války).
3 Students specializing in decorative painting at the School of Applied Arts in Brno, during the start of the Second World War.
3 Schüler der Spezialklasse für die dekorative Malerei an der Kunstgewerbeschule in Brno, Anfang des zweiten Weltkriegs.

Měl se stát sedlákem a pekařem jako jeho otec František Drápal, a tak se s ním již od dětství podílel na hospodaření a vyučil se i řemeslu. Proto jeho nečekané rozhodnutí stát se výtvarníkem rodina striktně odmítla a jemu nezbylo než tajně složit přijímací zkoušku na brněnské Škole uměleckých řemesel a rodičovský souhlas získat až dodatečně. Snad poprvé se tu prosadila houževnatost jako jeden z jeho charakteristických povahových rysů. Školu vystudoval v letech 1938–1942 ve speciálce dekorativní malby pod fundovaným vedením profesora Emanuela Hrbka. Drsnou životní zkušenost znamenaly pro mladého Drápala poslední tři roky druhé světové války a německé okupace Československa, které strávil v nuceném pracovním nasazení postupně jako pacholek u sedláka, dělník v sokolnickém cukrovaru a později jako kopáč zákopů v rakouském Menhofu. Možnost pokračovat ve studiu mu otevřelo až osvobození naší vlasti. Pražskou Vysokou školu uměleckoprůmyslovou absolvoval pak v letech 1945–1949 ve speciální škole užité malby vedené mladým profesorem Josefem Kaplickým, který si ho vybral jako svého prvního asistenta. Drápal v něm poznal erudovaného pedagoga a průbojného všestranného umělce, s jehož názory na vztah umění k životu nacházel mnohé styčné body a v jehož umělecké praxi si mohl ověřovat platnost svých formujících se myšlenek o tom, co je podstatné ve výtvarném uchopení skutečnosti.

Po pražských studiích se Drápal vrací do Tvarožné k trvalé jistotě domova. Čeká jej spousta práce. Pomáhá otci v hospodářství i při přestavbě rodného domu, s elánem se zapojuje do brněnského kulturního života a především tráví celé dny v přírodě se skicákem v ruce. První samostatnou výstavu kreseb a akvarelů uskutečňuje v roce 1952 v Tvarožné.

Svou životní dráhu nastupuje Vladimír Drápal v době hluboce zasažené společenskými a politickými změnami roku 1948. Proklamovaným, často však nepochopeným a odmítaným heslem dne se v kultuře stává socialistický realismus, vyžadující jak vstřícný ideově tvůrčí vztah umělce k nové sociální skutečnosti, tak individuální vyhraněnost výtvarného projevu. Navazuje tak na podnětné myšlenky literárního kritika F. X. Šaldy, zakladatele české moderny, o sociální angažovanosti každého velkého umění a na meziválečné tvořivé rozvíjení teorie socialistického realismu, zejména jeho čelným představitelem, literárním vědcem

Bedřichem Václavkem. Ve složité poúnorové společenské situaci bývá ovšem smysl socialistického realismu v praxi jednak znejasňován myšlenkovou nezralostí nastupující umělecké generace, jednak popírán dogmaticky zúženým přístupem či tendenčně deformován a v jakési jalově barvotiskové uniformitě kýče zneužíván diletanty a kariéristy. A přece vzniká v padesátých letech, v plynulé návaznosti na ideově tvůrčí impulzy předešlých desetiletí, celá řada pozoruhodných děl, která straní životu a budoucnosti a jsou připravena oslovovat člověka nejen své doby tím přesvědčivěji, čím citlivěji dokáží vyjadřovat její současný obsah a atmosféru.

V Drápalovi dozrává v těchto letech přesvědčení, že výrazové spontánnosti a přesvědčivosti může dosáhnout jen pod tlakem silného subjektivního prožitku evokujícího představu budoucí podoby díla a jen za předpokladu soustavného studia skutečnosti. A tak se s obrovským zaujetím vrhá na kresbu, v níž nalézá jediné spolehlivé východisko. Své dny pravidelně jako rozcvičkou zahajuje letmými tužkovými skicami, jimiž z okna ateliéru glosuje život své Tvarožné. Její náves na pozadí vznosných kulis stromů se mu stává jevištěm, na němž se odehrávají každodenní příběhy v osobitém podání aktérů – tvaroženských sousedů a sousedek. Výmluvnost jejich postojů, pohybů a gest se překrývá se spontánností jejich dialogů i monologů, kritických komentářů běhu světa a zejména Tvarožné z pozic samorostlé životní filozofie. Jejich nápady a někdy i autorovy postřehy, vpisované do skic, ještě umocňují autenticitu atmosféry prostředí. Vzniká tak léty stále narůstající konvolut figurálních motivů, připravených k budoucímu využití. Také průběh polních prací ve střídání ročních období zaznamenává Drápal ve svých studiích; zajímají ho domácí zvířata, stromy a s velkým zaujetím se pouští do figurálních a portrétních studií členů své rodiny a svých přátel. Kreslí impulzivně, bezpečně veden citem pro individuální charakteristiku, a postupně se propracovává od impresivně malebného k expresivně grafickému podání, od světelné modelace k plošné redukci úsporné tvarové zkratky, od nahodilosti viděného k zákonitosti poznaného. Jeho uhlové studie mužských hlav z doby kolem poloviny padesátých let se v tomto smyslu stávají zřetelnou předzvěstí jednoho z jeho prvních grafických cyklů let šedesátých.

Uvolňováním společenské atmosféry, tísněné důsledky

studené války, dochází v průběhu druhé poloviny padesátých let k příznivému rozvíjení tvůrčích sil, k růstu významu subjektu v oblasti kultury a k formování tvůrčích skupin mladé a střední generace výtvarníků. Čtyři z nich vznikají v Brně: Brno 57 (1957), Profil (1958), M Brno (1959) a Parabola (1962). K společným rysům jejich programů patří úsilí o rozvíjení nových forem vyjadřování současné složité společenské reality a růst úlohy experimentu orientovaného postupně k abstrakci či dekorativismu. Profil, k jehož zakládajícím členům patří Drápal, silně inklinuje ke smyslové skutečnosti umocněné citem. Zřetelněji než ostatní brněnské skupiny se Profil staví čelem k aktuální společenské problematice a v tvůrčí operativnosti a možnosti pohotového masového působení grafiky nachází účinný prostředek k boji proti ožívající hrozbě neofašismu ve světě.

Vladimír Drápal, pravidelný účastník výstav Profilu, se svými grafikami a oleji podílí roku 1963 i na výstavě Konfrontace brněnských tvůrčích skupin. Soustřeďuje se na jediný námětový okruh – na současný život své Tvarožné. Tak silně ji má v krvi, že není schopen zabývat se tématy novými a nezažitými, která by jej mohla svádět pouze k jejich letmému dotyku či k samoúčelné hře s formou. Společným jmenovatelem jeho obrazů první třetiny šedesátých let zůstává jejich nesentimentální citovost, oscilující mezi polohou lyrickopoetickou, plnou harmonie prostého trvání, a polohou expresivní. Jeho krajiny střídají pastelově vzdušný kolorit se syrovými tóny ztemnělých hnědí a rukopis primitivisticky stylizovaný s tahy štětce jakoby ztěžklými půdou namoklých ornic a tajícího sněhu.

Těžiště jeho tvorby spočívá ovšem od počátku v kresbě. Drápalova obrysová linie, zcela soběstačná v postižení plnosti a plastické určitosti objemu, klene a svírá dynamicky rozpínavý tvar se zřetelným napětím a pregnancí. Probíhá v široké škále křivek i strmě lomených a křížených čar, které zasahují do tvaru a které jej stále častěji zakončují svou chybějící částí. Je to linie smělá, ostře definující, funkční a výrazově bohatá ve svém vztahu k povaze objektu. Dokáže být křehká a přitom pružná. Je impulzivně hybná, dotýká-li se mladého organismu, chvěje se napětím svalů v ostrém pracovním tempu a láme se v úporně kostrbatém rytmu nemocných údů stáří. Je diagnosticky přesná v odhalování příčin únavy, nemocí či duševního hnutí. Tříděním, přehodnocováním a zobecňováním svých kreslířských postřehů

4 *Maminka V. D.*, reliéf, bronz, 1984.
4 *Mother of V. D.*, relief, bronze, 1984.
4 *Mutter V. D.*, Relief, Bronze, 1984.

dochází umělec ke konkrétní a ucelené představě, kterou pak vyslovuje s jistotou a razancí kovové ražby. Je charakteristické, že přes výrazný abstrakční proces, jímž jeho kresba postupně prochází prostřednictvím funkční nadsázky, v ní nikdy nedochází k oslabení robustní smyslovosti a výrazové síly. A právě ona svědčí o expresionistickém původu jeho výtvarného projevu.

Že je Drápal svým založením kreslíř a grafik, napovídá ostatně již jeho expresivní olejový autoportrét z roku 1944, svým rukopisem jakoby odvozený z dřevorytu a následně i jeho pražské školní práce. Patří k nim *Pařížské listy*, perokresby z doby jeho studijního stipendia v roce 1947, které jsou vlastně jeho jediným námětovým únikem z domácího prostředí, ale svou osobitou primitivistickou intonací prozrazují zároveň hodně o jeho citové vazbě k domovu. O té konečně svědčí i jeho o dva roky pozdější perokresby inspirované *Rokem na vsi* bratří Mrštíků.

Kresba se stává výchozím a současně svébytným a samostatným článkem jeho tvorby. Je pevným základem, jehož zásadní význam pro budoucí práci si umělec uvědomuje s veškerou důsledností již na začátku své cesty. Při postupném promítání pérové kresby do finální grafické podoby vychází pak jeho naturelu nejlépe vstříc technika leptu a suché jehly. K leptu inklinuje svou ohebnou a vitální, velkoryse cítěnou obrysovou linií a suchá jehla konvenuje svou nervní povahou jeho expresivnímu založení.

Optimální prostor k zvládnutí námětu nachází Drápal v cyklické formě výpovědi, jíž vždy z nových aspektů a novými sondami útočí na objekt, aby pronikl k jeho jádru a dobral se jeho kořenů.

Grafické cykly

Svůj první leptaný cyklus z roku 1960 věnuje umělec *Tvaroženským kopačkám*. Již tyto realistické studie jarních a podzimních polních prací napovídají vitalitou, pružným rytmem a jistotou svých obrysových linií cestu Drápalova budoucího vývoje. K výraznému kvalitativnímu posunu v jeho kresbě však dochází teprve počátkem druhé třetiny šedesátých let. Až tehdy přináší prohlubující se vztah k vnitřní podobě skutečnosti spolu s průběžným tříbením výrazových prostředků své první plody

v cyklu kreseb *Selská hlava*, leptaném i rytém, z let 1964–1965. V jeho listech defilují hlavy vesničanů inspirované v názorné metafoře selské paličatosti špalkem pařezu či balvanem. Umělec se vyhýbá práci s modelem. Vždy je pro něj zavádějící nebezpečím naturalistické povrchnosti. Spoléhá pouze na vlastní znalost svých Tvarožňáků a jeho ruku bezpečně vede přirozený lidský zájem a pochopení pro jejich životní osudy a problémy i úsměvně kritické zaujetí jejich osobitými povahovými rysy. Adekvátní výrazový prostředek pro postižení jejich fyzického a psychického založení nachází přitom v pregnantní linii značné expresivní moci, která v procesu grafického přepisu kresby ještě dále dozrává ve výrazovém účinu. Dominantním rysem hlav je jejich emocionální spontánnost podmíněná intuitivní jistotou, s níž umělec proniká rysy jejich tváří k tomu křehkému, těžko uchopitelnému, a přece určujícímu v lidském nitru, co formuje osobnost člověka. Povaha tvarové nadsázky a deformace hlav je pak striktně vázána mírou vnitřní složitosti, rozpornosti a harmonie jednotlivých osobností. Odtud oscilace v mezích široké výrazové škály od drsné exprese dřevořezbového typu přes nervní kubizující vícepohledovost až k primitivistické lapidárnosti výrazu. Pět listů suché jehly z tohoto cyklu, který Drápalovi přináší v roce 1965 čestné uznání brněnské pobočky Svazu československých výtvarných umělců (SČSVU), je zařazeno do souboru, jenž reprezentuje Československo v roce 1972 na Třetím mezinárodním bienále grafiky ve Florencii. K jedné ze Selských hlav se Vladimír Drápal ještě téhož roku vrací ve svém grafickém listu *Stréc Jaroslav*, doplněném přiléhavým textem:

Šel stréc Jaroslav na rolí
nebél zruvna na akorát
přijda na podsedkovó cestu
vlezla mu pod nohe husa
Sviňo kde ses tady vzala
dyť néseš naša!

Svou bezprostřední autentičností tu lidově jadrné vyjádření připomíná dávná obrázková říkadla, v jejichž citové čirosti a melodičnosti nacházejí čeští umělci od dob Josefa Mánesa cenné inspirační zdroje.

Životní láska Vladimíra Drápala – kůň –, zrozená z jiskřiček

spontánního dětského citu a pečetěná hlubokým životním přátelstvím, se stává dominantním námětem jeho tvorby. Je tak trochu z rodu tahounů Vlastimila Rady, a patří tedy k jinému světu než bujný sváteční aktér moravských Jízd králů Joži Úprky či půvabný cirkusový tanečník Františka Tichého, heroický bohatýr Antonína Procházky nebo fanatický nositel osudových poselství Josefa Brože. Drápal zná dokonale anatomii koňského těla, vznosnost jeho pohybu korunovanou vypjatým obloukem šíje, křehkou pružnost kotníků, sametovou hebkost nozder a vzrušivou drsnost hřívy vonící větrem. Chápe jej v jeho vyhraněné individualitě, rozumí jeho náladám. Ale především zná skličující opotřebovanost koňského těla z dřiny pro člověka, bolest jeho ztuhlých kloubů, olověnou únavu očí. Je to hořké poznání, jež promítá klíčové rysy fyziognomie zvířete do poloh drsně expresivních, které nezdolnou vnitřní sílu a velikost zvířete ještě umocňují.

Drápalův obsáhlý cyklus kreseb a grafických listů z let 1966–1968 prochází škálou výrazových odstínů mnohotvárné linie v širokém rozpětí od dekorativně vinuté obrysové čáry v kombinaci s dětsky hravou a rozmarnou vnitřní šrafurou až po obrysovou linii stlačenou a ostře lomivou v deformující tvarové nadsázce. Tato linie je stále soběstačnější, ať již uzavírá tvar či svou nedokončeností napovídá pohyb a vnitřní neklid zvířete. Expresivita těchto Drápalových studií pak kulminuje v listech s koňskými hlavami. Jeho kůň se v nich stává bytostí nadanou vlastnostmi blízkými člověku, jeho mentálnímu založení, složitosti jeho myšlení a cítění. Je zosobněním moudrosti vykoupené tíhou života, poznáním formovaným bolestí ran a krutostí času. Dráždí svým hořkým tajemstvím, vzbuzuje respekt svým filozofickým nadhledem, svou vnitřní monumentalitou, strhuje spontánností svého výrazu a tomu bezezbytku slouží kompozice hlav s citlivě odstíněnou kresbou, v nichž jeden pól tvoří reflexivně meditativní struktura hustého a nervně tříštivého duktu a druhým se stává osudově naléhavá výzva černé plochy hlavy dramaticky prolomené bílou linií.

Téměř současně s cyklem Kůň otvírá Drápal téma venuše. Společným jmenovatelem jeho syrových a drsných kreseb aktů vesnických žen je jejich přírodnost. Mají své kořeny v zemi, mají její chuť, dýchají jejím rytmem, jsou stejného rodu jako jejich prehistorické sestry a jako ony svým posláním dárkyň

5 *Otec V. D.*, reliéf, bronz, 1984.
5 *Father of V. D.*, relief, bronze, 1984.
5 *Vater V. D.*, Relief, Bronze, 1984.

života odolávají pomíjivosti času. Jsou sošné a dřímá v nich síla dynamického života, síla určující, nezničitelná. Své početné kresby z roku 1967, jen v několika málo listech promítnuté do grafiky, staví umělec opět na dominantní úloze striktní obrysové linie. Kompaktní tělesný tvar se rozpíná a vzdouvá, akcentován úspornou vnitřní kresbou, která se svou nápovědí a ideovou zkratkou stále více blíží hodnotě znaku nosných vlastností vnitřní povahy objektu.

Na venuše navazuje další Drápalův cyklus kreseb a grafických listů z let 1968 a 1969. Jeho *Dvojice* muže a ženy je základním, při své zjevné rozpornosti jednotným a svou vnitřní logikou harmonickým článkem lidského rodu, integrální součástí přírody, utvářenou a vázanou jejími zákony. Těla Dvojice, zrozená v tajemném tichu venušina tajemství, se magneticky přitahují a odpuzují a jejich výbušné, smyslné, barbarsky vítězné síly, stmelené v mohutný proud vzývající život, pulzují v dynamickém kontrapunktu tvarových stylizací a deformací. Část cyklu tvoří horizontálně orientované studie prezentující torza Dvojic v plošně redukovaných masivních blocích valounů, které svou sošností již předvídají svou reliéfní budoucnost. Dvojice znamenají nový krok ve vývoji Vladimíra Drápala, jehož střety s vnější skutečností vedou k stále důraznějšímu překračování hranic reality směrem k vytváření světa nového časoprostorového kontinua. A znamení zastupující tuto nově chápanou skutečnost ozřejmují v trvalém pnutí obou světů váhu smyslovosti v jeho tvorbě.

Kulminací tohoto vývoje se stává Drápalův objemný cyklus *Zvíře*, vytvořený v letech 1969 až 1973. V sugestivní atmosféře živočišného tepla, měkkosti a pružnosti zvířecího organismu lze tu pronikat zdánlivým chaosem dění do tajemství chemie zrodu a vývoje embrya nového života. Vše v těchto hustě protkaných kompozicích nápovědí dýchá, smršťuje se, rozpíná se, chvěje se, vzdouvá se a upíná se k životu.

Od původní mnohosti a uvolněnosti motivů přechází Drápal k syntetickému záběru znaků určujících vlastností a chování zvířete ve zpevněné kompozici bílých ploch razantně prosazovaných na černém podkladě. Poslední studie ztrácejí dřívější členitost a stále častěji se prezentují v kompaktních blocích organismů mohutné vnitřní vitality. Studie cyklu evokují představu výtvarného projevu přírodního člověka, jeho barbarské přirozenosti a autarkie. Působí autenticky.

Posledním z Drápalových kreslených a grafických cyklů vytvořených v letech 1975 a 1976 jsou jeho *Družstevnice na kolech*. Novému námětu se umělec věnuje v době, kdy jeho zájem začíná stále více poutat trojrozměrný tvar a kdy má za sebou řadu sochařských realizací a keramických hlav. A právě ty ho znovu přiklánějí k všednímu životu současné Tvarožné, k lidem, kteří patří jejím polím a loukám. Je to návrat od subjektivismu Drápalových cyklů z konce šedesátých let a opětné sblížení s realitou, kdy se jeho krystalicky čistá kresebná zkratka plně soustřeďuje na robustní půvab ženského těla a na postižení atmosféry pohody a harmonie jeho bytí. Proti tiché zasněnosti o patnáct let starších Tvaroženských kopaček překypují Družstevnice na kolech nezdolnou vnitřní vitalitou, jejich kola skřípou, drnčí a hrkají po hrbolatých polních cestách rozlehlé krajiny a nekončící pohyb těl se v citlivém souznění s krajinou promítá do přírodního prostředí a ovládá je svým živým rytmem.

Plastika

„Cítím uspokojení, když vymyšlený tvar nacházím zpětně v přírodě“ (Vladimír Drápal).

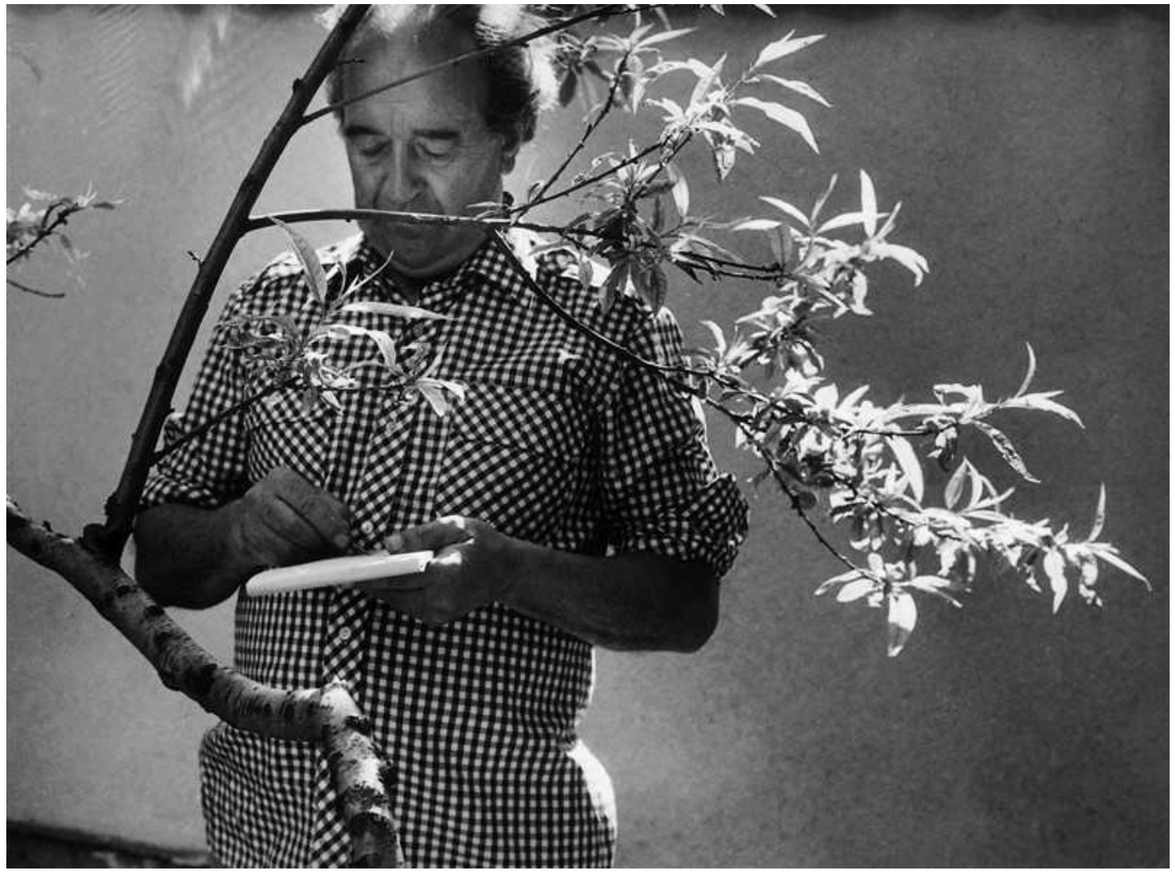
Logickým vyústěním a završením dosavadního vývoje malíře a grafika Vladimíra Drápala se od sklonku šedesátých let stává jeho plastika, k níž ho poutá stále silnější potřeba uchopit realitu v celé její nezastupitelné hmotnosti a tvarové určitosti. Je přirozené, že cennou inspiraci a oporu na své cestě za trojrozměrným tvarem nachází v invenční jistotě a vnitřní monumentalitě svých grafických cyklů.

Příroda, vysoce respektovaná a neustále přítomná učitelka Vladimíra Drápala, mu neponechává prostor k hledání inspiračních zdrojů ve světě výtvarného umění. Jeho plastiku lze pouze volně zařadit do širšího časového rámce evropského sochařství, které v podmínkách pozdního devatenáctého a raného dvacátého století začalo radikálně, z nového zorného úhlu usilovat o postižení obsahu současné převratně se vyvíjející skutečnosti. Je to cesta svým způsobem analogická s aktuálním úkolem moderní vědy odhalit tajemství hmoty. A současně cesta, která v úsilí o kompenzaci hrozivé jednostrannosti rozvinuté technické civilizace důsledně vychází z organického světa a prosazuje formu

trvalou a očištěnou od doteku náhody. Tvar kypící vlastním intenzivním životem a ovládaný vnitřní energií, stejně jako je vnitřní vitalitou ovládáno a usměrňováno bytí tvarů přírodních. Tímto směrem se ve své tvorbě ubírá rumunský sochař Constantin Brâncuşi, iniciátor a jeden z hlavních pilířů moderní evropské plastiky, který její trvalé prameny nachází v přírodních živlech, v zemi, ve vzduchu a vodě. A právě přírodností, kořeny svého života a své tvorby připomíná Constantina Brâncuşiho o několik desetiletí později Vladimír Drápal. Je mu blízký i vážností a prostotou výtvarného projevu, odolností vůči cizím uměleckým vlivům. S Brâncuşim a dalšími příbuzně orientovanými sochaři raného dvacátého století – Alsasanem Hansem Arpem a Angličanem Henrym Moorem – spojuje českého sochaře právě vědomí společného původu člověka a přírody, vzájemného prolínání přírody a sochařského výtvoru vitálního ve svém tvaru a nadaného rysem vnitřní monumentality. Moore je přesvědčen, že „má-li sochařské dílo vlastní život a formu, bude životné a expanzivní. Bude se zdát větší než kus kamene nebo dřeva, z něhož je vytesáno. Vždy by mělo působit dojmem, že vzniklo organicky, že bylo vytvořeno tlakem zevnitř bez ohledu na to, zda je tesané, či modelované“. Podobný dojem vzbuzují též sochy Vladimíra Drápala. Jsou životné, protože jsou přirozeným plodem jeho naturelu, jeho neotřesitelné věrnosti a víry v přírodu jako určující princip života.

Venuše vstupuje do sochařské tvorby Vladimíra Drápala již na sklonku šedesátých let. Je nejen jeho první plastikou, ale vzápětí též jeho prvním úkolem monumentální povahy. Jeho *Tři venuše* z glazované keramiky, vytvořené pro Starou radnici ve Znojmě roku 1968 jako nízký reliéf z deskovitě stlačených valounů, se stávají východiskem řady jeho venuší následujících desetiletí. Z veřejných realizací v bronzu k nim patří *Venuše* z roku 1982, umístěná u pavilonu Anthropos Moravského zemského muzea v parku brněnských Pisárek, o tři roky mladší venuše z bohunického sídliště a *Tři venuše* dominující od roku 2003 tvaroženskému parku.

K venuši, věčné a znepokojivé, se umělec vždy znovu vrací, jako by přejímal poselství z rukou svého pravěkého předchůdce hnětoucího první podobu ženy. Oba jsou zasaženi velikostí jejího poslání matky lidského rodu. Oba se dotýkají tajemství věčnosti života, jeden z pozice pravěkého lovce motivovaného touhou

6 Jan Beran, *Vladimír Drápal skicuje* (koncem šedesátých let 20. století).
6 Jan Beran, *Vladimír Drápal Drawing* (end of the 1960s).
6 Jan Beran, *Vladimír Drápal skizziert* (gegen Ende der sechziger Jahre des 20. Jahrhunderts).

ovlivnit magií zobrazení plodnosti ženy, ale i mimetickým pudem člověka tvořit, druhý potřebou vyjádřit trvalou podstatu a smysl života z hlediska člověka moderního světa. Oba jsou vyzbrojeni ostrými pozorovacími schopnostmi a jejich plastika jako by byla modelována mocnou přírodní silou, která formovala krajinu, skály, stromy, zvíře i člověka, silou, která rezonuje v tvarech jejich ženských plastik a vtiskuje jim pečeť časové neohraničenosti a monumentality. Přírodnost Drápalových venuší, kultivovaná dlouhým vývojem lidského poznání, je jistým způsobem sublimací pravěké syrovosti, ať již drsné paleolitické exprese či abstrahující stylizace neolitu. Rytmem svých valounovitých tvarů, obrysů a linií evokují jeho venuše vzpomínky na vítr, který ohlazuje břitké hrany prastarých skalisek při obzoru, i na oblázky omývané čeřícími se prameny vod. Ve všech svých článcích jsou prosyceny mocnou vitalitou, která jako věčně živá míza proudí jejich organismem, rozpjatým od taneční vznosnosti až k meditativnímu ponoru do ticha nekonečného trvání. Vyvolávají touhu proniknout tajemstvím jejich mocného, z nitra sálajícího života.

K plastickému zhodnocení grafického cyklu *Selská hlava* přistupuje Vladimír Drápal v letech 1972–1979. Námět se jej zmocňuje tak naléhavě, že v průběhu osmi let vytváří v režné i v glazované keramice a později i ve dřevě galerii více než čtyřiceti portrétů. Hlavy lze zařadit do několika základních typů. V části z nich se prosazuje modelace strohá a sochařsky pádná, v další skupině se kombinují motivy ryté a dokreslované barvou s motivy plastickými (nos, uši, vlasy) a konečně část třetí se dovolává Drápalova grafického původu a klíčové rysy tváří prezentuje pouze úspornou linií vrývanou do vejčitého objemu hlavy. K nim patří především režné keramiky *Hlava muže* a *Hlava ženy*, dominující od roku 1979 krajině v místě dálničního odpočívadla D2 Chrlice. Plastiky vycházejí z keramik sedmdesátých let – z primitivisticky laděné *Hlavy muže v baretu* a z plasticky a výrazově průrazné *Hlavy ženy v šátku*. Přímým modelem chrlické keramické hlavy muže se však stává dřevěná hlava z roku 1978, a to svým striktně lineárním definováním tvaru, diktovaného povahou materiálu. Kompoziční a výrazová sevřenost chrlické hlavy, adekvátní vědomí lidské odpovědnosti, a síla nadhledu, která z ní vyzařuje, posilují rys vnitřní monumentality. A podobným vývojovým procesem, avšak již bez dřevěného středního článku prochází i pendant mužské hlavy – Hlava ženy v šátku. Kompozicí chrlických hlav dosahuje Drápal zajímavého účinu v syntetickém souznění obou hliněných plastik s povahou terénu ploché krajiny polí proťaté nekončící strohou linií dálnice. Hlavy se zde stávají svébytným, lidským obsahem – spojovacím článkem mezi technickou civilizací a přírodou.

Zvláštní kapitolu Drápalovy tvorby tvoří svou osobitostí, uměleckou zralostí a výtvarnou kulturou řada jeho glazovaných hlav, jejichž tvarová a barevná nadsázka dosahuje svou smyslovostí a citovou bezprostředností, blízkou lidovému projevu, silného výrazového účinu. Hlavy využívající dřeva v jeho druhových specifikách se sporadicky objevují již mezi plastikami keramickými, častěji však až po polovině sedmdesátých let. V pozdějších letech pracuje Drápal i s kovem. O jeho citlivém přístupu k individualitě portrétovaného přesvědčují bronzové hlavy jeho syna a vnuka Jirky staršího a Jirky mladšího, vytvořené v letech 1981 a 1988.

Drápal zná své Tvarožňáky až do morku kosti. V Selských hlavách se s nimi ztotožňuje, a jako by jimi prostupoval, jasnozřivě a spontánně se jich zmocňuje. Každá z těchto hlav žije v uzavřené vyhraněnosti své individuality plným životem, diferencovaným mírou citu, temperamentu, intelektu i životních zkušeností. Každá je ve svém výrazu dominantní, originální, reálná, a přece dotčená stopou dráždivého tajemství za linií sevřených úst a každá z nich si svým obsahem vynutila volbu adekvátního materiálu. Jejich drsně expresivní výraz organicky vyrůstá z lapidární tvarové zkratky, nadsázky, deformace. Drápalovy hlavy jsou nadány sugestivní mocí vyvolat komplexní představu člověka jako syntézy jeho psychických a fyzických vlastností, jeho chování, zvyků, pohybů, způsobu řeči. Vyjadřují člověka konkrétního, formovaného životním prostředím a svým lidským obsahem, nacházejí přirozené styčné body jak s emotivní lidovou tvorbou, tak se sociálně orientovaným uměním dvacátých let dvacátého století.

Při letmém pohledu mohou Drápalovy keramické hlavy vyvolat vzpomínku na kolorované keramické portréty z doby kolem roku 1920, díla jednoho z čelných představitelů českého sociálního umění Otty Gutfreunda. Jistě nelze přehlédnout některé příbuzné rysy v tvůrčích předpokladech obou umělců. Patří k nim vstřícný vztah k životu a k člověku všedního dne, poctivé úsilí o svébytné vyjádření podstaty skutečnosti, citová

blízkost k lidovému umění a smyslovost v podstatě protiiluzivní, potvrzovaná a akcentovaná koloritem plastiky. Proti reflektivnímu založení Otty Gutfreunda je ovšem talent Vladimíra Drápala spíše intuitivní povahy a na rozdíl od jisté výrazové zdrženlivosti Gutfreundových komorně laděných portrétů působí jeho hlavy především živelnou razancí výrazu. Svým osobitým prolnutím obsahu a formy se tato Drápalova díla stávají cenným vkladem do českého sochařství druhé poloviny dvacátého století.

Téměř současně se Selskými hlavami začíná umělec promítat své *Koně* z grafiky do plastiky. V roce 1973 vytváří pro Lázně V. v Karlových Varech sedm tónovaných a glazovaných keramických medailonů s rytinami koní a koňských hlav a jimi zahajuje dlouhou, neustále doplňovanou řadu sochařských prací věnovaných tomuto tématu. Rozvíjí je v reliéfu i v plné plastice, a to zpočátku v keramice, později ve dřevě a od sklonku sedmdesátých let v bronzu, cínu, železe, skle i ve vosku. K veřejným realizacím tohoto námětu patří jeho *Dvě koňské hlavy* z roku 1975, provedené ve vápenci pro mateřskou školu v brněnském Komíně, *Koňská hlava* z umělého kamene vytvořená roku 1980 pro dálniční odpočívadlo D2 Starovičky a koně v šesti kruhových glazovaných keramických reliéfech z roku 1986, které jsou součástí dekorační stěny na líšeňském sídlišti v Brně. Drápalovi koně v sobě mají nezdolnou přírodní sílu a harmonii a abstrakční proces, jímž procházejí, přírodu tvůrčím způsobem ještě umocňuje. Plastické vyjádření, diktované naléhavostí umělcovy představy, je trvale vzdáleno samoúčelné spekulaci s formou, a jak bylo již řečeno, vzdává se i opory cizího příkladu. Jako by autor nechtěl užívat ovoce stromu, které sám nezasadil a nevypěstoval, jako by si nechtěl uzavírat obzor své svobodné tvůrčí budoucnosti přisvojováním plodů cizího úsilí či jen povrchní inspirací jeho výsledky.

Během více než dvaceti pěti let práce věnované povětšině námětu koně dospívá sochař k upřesnění a zpřísnění formy a prohlubuje svou jistotu v definování tvaru budovaného zevnitř a určovaného přetlakem životních sil organismu. A akcent detailu se stává nápovědí, jiskrou signalizující skryté vnitřní dění, nápovědí trvalého napětí, které rozšiřuje prostor aktivní účasti vnímatele při jeho vlastním dotváření autorovy vize. Stejně jako v grafice dosahuje Vladimír Drápal vysoké expresivity v koňských hlavách, komponovaných v en face či profilu, a v plastických

zpodobeních klíčových vlastností zvířete, jež se s dominancí zmocňují diváka svou tvarovou oproštěností, velkorysostí a pregnancí svého vyjádření. Tyto vlastnosti propůjčují i drobným Drápalovým studiím iluzi rozměrnosti a naléhají na jejich realizaci. Jsou odrazem autorova životního názoru, úcty k životu, která nachází svůj výraz v odhalování a zviditelňování vnitřní velikosti a váhy jevů obklopujících člověka, ne vždy na první pohled zřetelných. Ztotožňování se s přírodou pak Drápalovi umožňuje, aby se k ní nově vytvořeným tvarem, pronikajícím k její podstatě a smyslu, vždy znovu vracel. Aby ji v něm vždy znovu poznával.

Zvíře, Drápalův grafický cyklus z přelomu šedesátých a sedmdesátých let, inspiruje jeho sochařskou tvorbu od poloviny sedmdesátých let. Tématika, lákavá výtvarnými možnostmi, které nabízí rozmanitost forem zvířecí vitality, zaplňuje pak ve značné míře zatím poslední umělcovo tvůrčí období. Vznikají převážně keramické realizace: *Pták* z roku 1975, umístěný v mateřské škole ve Šlapanicích (nedochováno), *Kohout* u mateřské školy v Komíně, *Kohout* z roku 1983 při mateřské škole ve Vyškově a *Galský kohout* z roku 1985, instalovaný v areálu dřívějšího hotelu ROH na brněnské přehradě. A v leptaném skle vytváří Vladimír Drápal roku 1976 *Zvíře* jako pětidílnou kompozici pro Výzkumný a vývojový ústav Závodů všeobecného strojírenství v Brně-Medlánkách.

V uplynulých dvaceti pěti letech vzniká však i dlouhá řada méně rozměrných a drobných sochařských studií této tématiky, v nichž se postupně stále častěji prosazuje dřevo a sílí tendence k reliéfně jednopohledovému zhodnocení trojrozměrných objemů. Jejich vnitřní rozpínavou energii v sobě koncentruje obrys, definitivní jak ve své uzavřenosti, tak ve svém razantním zásahu do hmoty. V Drápalových zvířatech se důrazně prosazují jejich klíčové rysy – mohutnost živelné agresivity býka, masivní majestát krávy tíhnoucí k jistotě země, rozevlátá neohrabanost telete, nervní vitalita koně, vzdušnost ptačích kůstek, tajemný rituál života kočky a v neposlední řadě i bojechtivost a chvástavý despotismus kohouta, který ve světovém výtvarném umění uhranul již tolik autorů. Plnokrevnou výrazovost těchto plastik, vstřícnou hravosti a fantazii poezie, umocňuje umělcova citlivá práce s barvou, která v glazované keramice dosahuje zajímavých výsledků i v jeho závěsných talířích s motivy zvířat, vycházejícími

opět z grafických cyklů. V roce 1972 se na nich objevují koně s plastickou obrysovou kresbou v bílé barvě na hnědém podkladě, takže talíře vzbuzují dojem, že právě opustily perníkářskou dílnu. A o devatenáct let později vzniká další soubor malovaných talířů se zvířecí tematikou, předznamenaný pozoruhodnou prací vytvořenou před rokem 1977, která tvarovou a barevnou syrovostí znaku zvířecího organismu sugestivně evokuje drsnou atmosféru poezie pratvaru.

Část kreseb a grafických listů *Dvojic* muže a ženy transponuje Vladimír Drápal do reliéfů. Jeho kompozice plošně redukovaných, frontálně vedle sebe umístěných bloků obou organismů nacházejí uplatnění ve dvou polohách. Nejdříve se dostávají ke slovu veřejné realizace; roku 1976 vzniká glazovaná keramika pro domovní průčelí na Reissigově ulici v Brně, roku 1979 kompozice z umělého kamene pro fasádu Zdravotního střediska v Brně-Komíně, v roce 1982 štuková kompozice pro předsálí zasedacího sálu budovy dnešního Ústavního soudu České republiky na Joštově ulici v Brně a v roce 1984 režná keramika pro ONV ve Žďáru nad Sázavou. Druhou skupinu reliéfů pak tvoří pět komorních variací odlitých do bronzu v první polovině osmdesátých let.

Drápalovy Dvojice jsou majestátní a tajemné ve svém mlčení. Zdánlivě nehybné, žijí svým vlastním životem, promítajícím se v inspirující rezonanci vlastních mocných sil do smělého rytmu obrysových křivek kompozice. Jejich vzájemné pouto není poutem smyslového vzrušení či vroucího citu. V jediný organismus je spojuje vědomí společného poslání, vědomí vtělované do tvarových znaků oscilujících již na hranici optické reality. Drápal má přirozený cit pro výrazové možnosti sochařského materiálu. Odtud smyslovost v pojednání hlíny, dotýkané, otvírané a dotvářené impulzivními zásahy vrypů. Odtud pochopení abstraktní povahy umělých materiálů a jí adekvátní pojednání geometricky čistým obrysem deskovitých vrstev reliéfů. Světu abstrakce se umělec těsně přibližuje reliéfem umístěným v budově Ústavního soudu České republiky v Brně. Je to velmi tence vrstvená, téměř do plochy stlačená štuková kompozice tvarů-znaků s čistě vykrouženými a bočním světlem ostře akcentovanými obrysy, kompenzovaná ve své sublimované smyslnosti systémem abstraktních horizontál a vertikál. Je to křehká nápověď vynořující se z bílého ticha soustředěné meditace.

A právě osobitě životná kultivovanost originálu je znatelně narušována atmosférou prostředí pseudorenesančního prostoru, zmrtvělou tuhými regulemi epigonského přepisu. Nepříliš citlivé je i rozdělení reliéfní skladby Dvojice na dvě části portálem zasedacího sálu.

Světlo hraje klíčovou úlohu zejména v Drápalových bronzových, tence vrstvených reliéfech první poloviny osmdesátých let, jejichž kompaktní tvary jsou definovány břitkým světelným obrysem, takže světlo svým těkáním po citlivě modulovaném povrchu forem vyvolává představu dýchajících organismů. Reliéfy znepokojují elektrizující štěrbinou dělící i spojující obě bytosti a střetem barbarské syrovosti organismů s vysokou kulturou jejich podání. Svou rafinovanou světelností, vnitřní životností forem i jejich vzájemným napětím a zejména svou nenarušitelnou harmonií trvání, již vyzařují, mohou evokovat vzpomínku na mistrovské reliéfy mastab a pyramid starověkého Egypta. V Drápalově tvorbě znamenají bronzové Dvojice umělecké dozrávání a dovršování jeho plastiky.

Podzim života, doba skliznì a bilancování, se promítá do tvorby Vladimíra Drápala i novým oživením jejích citových zdrojů. Rodné prostředí znovu vstupuje do jeho ateliéru a mnoha sty po léta střídaných skic mu poskytuje bohatý materiál k opětovnému pozastavení a zamyšlení nad tím, co tvořilo vždy nezastupitelnou součást jeho mikrosvěta. Od konce osmdesátých let tak vzniká, zpočátku ve vosku a postupně v glazované keramice a ve dřevě, celá galerie postav Tvarožňáků a Tvarožňaček, rušná myšlenkami a lidskou sounáležitostí. Studie přesvědčují svou charakterizační jistotou a jednotou v míře tvarové a barevné stylizace. Výrazné expresivity dosahují zejména v dřevěných řezbách.

Z umělcova rodného prostředí námětově čerpají i jeho malířské práce těchto let. K malířství, jehož začátky u něj sahají až do čtyřicátých let minulého století, se totiž sochař a grafik vrací, vždy znovu lákán výrazovými možnostmi barvy, v několika časových vlnách, počínaje již zmíněnou první třetinou šedesátých let. Tak v roce 1974, souběžně se svými plastickými portréty, maluje olejem několik selských hlav a po devatenácti letech na ně navazuje větším souborem tvarově a barevně pročištěných a výrazově průzračných temper. A v této době, při hledání nových možností výtvarného vyjádření, začíná hlavy Tvarožňáků,

ale i krajinné motivy přenášet temperou na rubní stranu skla, inspirován zpočátku technologií lidových obrázků osmnáctého a devatenáctého století.

Tvrdé, čiré a lesklé sklo vychází vstříc Drápalovým malířským záměrům. Prosvětluje jeho suchou temperu plošně nanášenou těkavými dotyky štětce, jejíž svítivost ještě umocňují záblesky podlepené staniolové fólie, sjednocuje kolorit kompozice a opticky prohlubuje její prostor zrcadlením skutečného prostředí. Jedním z hlavních námětů těchto prací zůstává kůň, který v odhmotňujícím skelném prostředí, magicky zprůsvitnělém mžením světelných vloček, nabývá nové výrazové polohy.

Sklomalby vypovídají o jedinečnosti zdánlivě obyčejného života. O jedinečnosti akcentované kouzelnými féeriemi barev, světla a atmosféry v nápovědi živé poetické imaginace Vladimíra Drápala. Její moc nelze v jeho tvorbě přehlédnout.

Námětovou prioritou Vladimíra Drápala se v poslední době stále více stávají stromy. Celý život je má rád a váží si jejich ušlechtilosti, moudrosti a houževnatosti, s níž vítězí nad pomíjivostí času. Váží si jejich životadárné síly a je jim vděčný za to, že mu dávají tolik jistoty a životního optimismu. Není divu, že je sám tak rád vysazuje v parku na tvaroženské návsi. Stromy vstupují i do jeho kreseb, temper, fresek a sgrafit, které oslovují jeho spoluobčany v hostinci U Šírů, na domovních znameních či v prostorách obecního úřadu. Ani na děti umělec nezapomíná a jejich tvaroženskou mateřskou školu zdobí radostnou freskovou kompozicí ze světa pohádek a her.

A ještě lze připomenout jeho bronzové pamětní medailony z roku 1984, umístěné na kapličce Santonu s reliéfními portréty dvou aktérů napoleonské bitvy o tento kopec: jeho úspěšného francouzského obhájce generála Michela-Marie Claparèda a obléhajícího ruského generála Pjotra Ivanoviče Bagrationa.

A je tu konečně i přírodní galerie, kterou v devadesátých letech minulého století vytváří svými dřevěnými skulpturami Vztahy, Kůň a Kohout v kouzelném lesním prostředí chráněného území u chaty Jelenice a u studánek Habrové a Jelenky na břehu Hostěnického potoka. Znovu se zde potvrzuje, že své optimální prostředí nacházejí Drápalovy sochy v přírodě, že se i svým materiálem stávají její živou a přirozenou součástí, připravenou citlivě dotvářet atmosféru jejího prostředí a být jí dotvářeny. Že přírodě patří, že ve vstřícném kontrapunktu s jejím hlasem,

7 V ateliéru při práci na plastice *Venuše* (1982).
7 In the studio working on *Venus* (1982).
7 Im Atelier bei der Arbeit an der Plastik *Venus* (1982).

plným podnětů, jiskření i vyrovnávání, vytvářejí neopakovatelně vzrušivou melodii života. A v neposlední řadě pomáhají kultivovat představivost člověka, jeho cit pro přírodu a její ochranu jako základní podmínku života.

Závěr

Na životní filozofii Vladimíra Drápala se nejvýrazněji podílí příroda. Od raného mládí ho učí poznávat zákony vývoje různých forem života, trvale ho fascinuje svou mocnou vnitřní vitalitou, jakousi *vis vitalis*, která se jej zcela zmocňuje a jako živné podhoubí předurčuje a připravuje půdu pro jeho tvorbu.

Vztah Vladimíra Drápala k námětu určuje potřeba ztvárnit ho prostředky co nejadekvátnějšími živému obsahu dané skutečnosti. Jeho směřování od jevové podoby reality k její vnitřní podstatě a smyslu, k jejímu jádru, orientované a limitované umělcovým naturelem a jeho lidským a uměleckým zráním, se stává procesem její expresivně abstrahující transformace a otvírá prostor představivosti diváka, zažehnuté v ozvěně emotivního zážitku jiskrou *déjà vécu*.

Expresivita tvorby Vladimíra Drápala není jednostrunná. Rozsah jejích výrazových rejstříků napovídá již jeho grafický a sochařský cyklus *Selská hlava*. Je to rozpětí od věcného, sociální skutečností stroze pronikajícího pohledu až po naivisticky bezelstné rozkrývání lidského nitra. O mnohotvárnosti Drápalova expresionistického chápání a výkladu skutečnosti zřetelně svědčí jeho vztah k námětu, jenž je pro něj trvale vzrušující a jeho naturelu nejbližší. Koně, který v jeho tvorbě zaujímá čelné postavení, chápe v celé složitosti vnějších a vnitřních proměn a nálad této nervní a ušlechtilé bytosti. Zmíněné proměny probíhají v citlivých výrazových nuancích od jiskřivého lyrismu roztančených Jarních koní či dětsky hravého půvabu koníků, jakoby inspirovaného fantazií poetismu, až k drsně syrové expresi, kulminující v jeho grafických a plastických koňských hlavách.

Vývojová linie Drápalovy tvorby, založená na stále důraznější eliminaci epizodních rysů v jevech skutečnosti, se na přelomu šedesátých a sedmdesátých let minulého století sbližuje s tendencí abstraktního umění – řešit složitou problematiku existence člověka moderního světa, a to radikálně, z nových zorných úhlů.

Dochází-li pak v Drápalově tvorbě k výraznějšímu překračování hranic optické skutečnosti, jak tomu je v jeho cyklech *Dvojice* a *Zvíře*, lze je chápat jako autorovu snahu o výtvarně adekvátní uchopení abstraktních pojmů (jednoty rozporných protikladů základních článků lidského rodu či smyslovosti zvířecího organismu), do nichž neustále pronikají signály reálné skutečnosti. Ztráta kontaktu s živou mnohotvárností skutečného světa, jemuž se abstraktní umění přibližuje jen z úhlu zúženého o bezprostřednost citového prožitku, a zřetelná tendence k askezi tvarových redukcí nemůže ovšem Vladimíra Drápala uspokojovat natrvalo. Je mu cizí jako vyznavači života v jeho harmonické rozumově-smyslově-citové syntéze.

Společným jmenovatelem jeho výrazových proměn zůstává spontánnost citových střetů se skutečností, do níž vstupuje vždy znovu a vždy poprvé.

Svým výtvarným založením je Vladimír Drápal grafik a toto jeho zaměření se zřetelně promítá i do plastiky, jíž završuje svou tvorbu. Jeho trojrozměrný projev inklinuje k jednopohledovému řešení volné plastiky stlačeného objemu a vyvíjí se k nízkému reliéfu.

Určující úlohu v jeho sochách hraje obrys vypovídající o jejich vnitřním světě a střežící jejich tajemství. Tato vnitřní vitalita má zřetelně rozpínavou tendenci a i v drobných plastikách vyvolává iluzi většího formátu. Drápalovy sochy, dominující svému prostředí, budou svým obsahovým zhuštěním a ideovými zkraty vždy tíhnout k realizaci v definitivním materiálu, protože sklon k monumentalitě a smysl pro řád je jedním z výrazných rysů Drápalovy tvorby.

Důvěrný vztah má umělec k lidovému umění. S jeho anonymními tvůrci jej spojují společné kořeny harmonické atmosféry životního prostředí, úcta k rodovým tradicím, srdečnost lidských vztahů a citová průzračnost, tvarově barevná výrazovost výtvarného projevu a především přirozená radost ze života a z vlastního tvoření. Tyto vlastnosti zůstávají trvalým a živým spodním proudem celé jeho expresivně založené tvorby. K lidovému umění se Drápal neobrací vědomě, aby v něm nacházel myšlenkovou oporu, jak tomu bývalo v dobách ohrožení národní samostatnosti, nebo aby v něm hledal čisté zdroje moderního českého výtvarného projevu. Od dětství je tímto vztahem hluboce prosycen.

A konečně: tvůrčí aktivitu Vladimíra Drápala doplňuje jeho třicetileté působení pedagogické. K mladým lidem a zejména k dětem má umělec pro jejich citovou vstřícnost nejblíže a za prohlubování jejich citlivého vztahu k životu, přírodě a umění cítí trvalou odpovědnost.

A také svůj vztah k přírodě pečetí praktickou činností – dlouholetou angažovanou prací člena Českého svazu ochránců přírody.

Životní dílo Vladimíra Drápala je ve svých kořenech pevné a svébytné. Léta trpělivě zraje zkušeností poznání. Je poctivé, drsně pravdivé a lidské, stále mladé a objevující. Tvoří pozoruhodnou kapitolu českého výtvarného umění druhé poloviny dvacátého století.

V·D· – V POHLEDU KOLEGŮ, PŘÁTEL, KRITIKŮ …

SVĚT VLADIMÍRA DRÁPALA

„Autobus zastavil v Tvarožné u Brna před návsí. Hejno hus se s poplašeným kejháním rozletělo a několik zevlujících starých žen v šátcích se zvědavě ohlédlo po příchozích. Trocha prachu a hluku za odjíždějícím autobusem a pak náves opět ztichla v srpnovém vedru. Jen z dálky je slyšet hukot mlátičky a husy se zpěvavým štěbetáním se znovu dorozumívají mezi sebou …“ (Jiří Hlušička, Vesnice v tvorbě malíře Vladimíra Drápala. *Rovnost*, 20. 8. 1961, s. 5).

Takto jsem bezmála před padesáti lety uvedl novinový článek z návštěvy Vladimíra Drápala v jeho rodné vsi. Vzápětí jsem mohl podobné výjevy zhlédnout ztvárněné v koncentrované podobě v obrazech tehdejšího čtyřicátníka. V ateliéru, v domě na návsi, kde jeho otec kdysi provozoval pekařskou živnost a hospodářství, mě zaujal Drápalův robustní malířský rukopis, jímž se dobíral osobitého zobrazení okolního světa. Získal si mne urputností tvůrčího zápasu, který jsem vytušil z drsných, pastózních vrstev jeho krajinomaleb nebo z důrazného rukopisu prací figurálních. Ovanula mě z nich syrovost podzimních plískanic či jarních tání a hnědavé či medové odstíny v mých představách evokovaly ticho babího léta v polích.

A co teprve když jsem přihlédl k raným Drápalovým kresbám a malbám, z nichž mnohé vznikaly ještě za jeho válečných studií na brněnské Škole uměleckých řemesel a po válce na Umělecko-průmyslové škole v Praze! Traduje se, že profesor Josef Kaplický, známý svým pedagogickým taktem, chodíval kolem oblíbeného žáka po špičkách, neboť si uvědomoval jeho samorostlý talent a nechtěl jej neuváženým zásahem jakkoliv ohrozit. Vnímavý učitel jistě pochopil i to, co pro adepta umění znamená životní zázemí jeho rodné obce, a to tím spíše, že se neustále promítalo do okruhu studentových motivických zájmů. Pokud snad z něho mladý výtvarník vybočil, nemohl ani tehdy zapřít osobitou optiku. Když si například roku 1947 přivezl ze studijního pobytu v Paříži spolu s nezapomenutelnými zážitky rovněž spoustu kreseb, na jejichž základě pak vytvořil grafický cyklus *Pařížské listy*, dal jím najevo, že i na hemžení bulvárů, na ztichlá zákoutí metropole, na lidičky oživující podbřeží Seiny nebo ulice Montmartru nazíral tvaroženskýma očima.

Pouto k Tvarožné bylo natolik silné, že Vladimír Drápal po ukončení studií nemusel odolávat pokušení setrvat v kulturním centru republiky. Doma jej potřebovali, proto se vrátil. Nemohl jinak. Ze svého vztahu k rodné dědině a k jejím zvyklostem se záhy vyznal sérií leptů, pro něž se hodí název *Rok na vsi*. Pod toto označení lze zahrnout ostatně vše, co

8 Mezi svými (polovina sedmdesátých let).
8 Among his own (mid 1970s).
8 Unter den Seinigen (Mitte der siebziger Jahre des 20. Jahrhunderts).

mělo následovat i v letech pozdějších. Kronikářské popisnosti se však tyto rané grafické listy a kresby zpěčují svéráznou primitivizující dikcí, která nemá místy daleko k lidovému uměleckému projevu.

Po první návštěvě jsem pak čas od času za Vladimírem do Tvarožné zajížděl, takže jsem měl příležitost sledovat umělcův tvůrčí vývoj a být svědkem pozvolných proměn jeho výtvarného vyjadřování a jeho osobní poetiky. Ta byla podmíněna mimo jiné rozšiřováním námětového repertoáru.

Z jedné takové návštěvy mně utkvěla v mysli fotografie Josefa Tichého, která zachycuje Vladimíra Drápala sedícího v ateliéru na zemi uprostřed sochařských hlav venkovanů. Ačkoliv jde zřejmě o záběr aranžovaný, nepostrádá vypovídací hodnotu. Vyjadřuje podstatu umělcova vztahu k jednomu ze základních zdrojů inspirace, kterou nalezl v životním prostředí svého rodiště a v lidském zjevu svých spoluobčanů. Cítí se být jedním z nich, cítí se mezi nimi doma. Má však na rozdíl od nich výsadu, kterou mu propůjčuje jeho talent: vděčí mu za nadhled, z něhož může vidět to, co jiným uniká, umožňuje mu ztělesnit v malířském, grafickém či sochařském tvaru charaktery bližních.

Hlavy mužů a žen, které umělci na zmíněném snímku dělají společnost, nejsou díly portrétními, nezachycují jen tvářnost modelu, nýbrž tíhnou k ozvláštnění určitého lidského typu, k ozřejmění jeho fyziognomických rysů, jimiž se od ostatních odlišuje. Sochař dobře znal jejich životní příběhy a povahová založení. To jej oprávnilo k vyhrocené charakteristice, jakož i k volbě výrazových prostředků navzájem dosti rozdílných. Proto asi mám pocit, že slyším mnohohlasou mluvu přítomných, ba i těch, kteří jsou mimo záběr: ozývá se odtud chraplavý baryton, tenor či hlásek adolescenta, k mému sluchu doléhá směsice hlasů žen, pokud ovšem nestiskly rty a zarytě nemlčí. Jedni před sebe hledí s široce otevřenýma očima, druzí jen škvírou mezi víčky. V souboru více než čtyř desítek Drápalových hlav nechybí ani ta jeho – keramická hlava zrcadlící úžas. Nalezneme zde „selské palice“ jakoby z pařezu vytesané, stejně jako místní krásku nebo dobromyslnou panímámu. Některé se neobejdou bez atributu, ať už jím je cigáro v ústech, rádiovka na hlavě či utažený šátek, rámující přísnou, životem poznamenanou ženskou tvář.

Při bližší pozornosti však zjistíme, že Drápalův formový aparát není zas tak rozsáhlý, jak se snad na první pohled může zdát. K výslednému účinu sochař využíval kontrastu hranatých a oblých tvarů nebo se spokojil se značně zjednodušenou kresbou očí, nosu a úst, vyrytou do kulovitého, neméně zjednodušeného útvaru hlavy. Jindy zase sochař v sobě nezapřel malíře; je tomu tak v keramikách, kde se dostává ke slovu barevná glazura.

V širokém výrazovém rozpětí galerie Drápalových hlav mají své místo i takové, které se blíží groteskní nadsázce. Ale ani v krajních výrazových polohách se umělec nezpronevěřil vlastní pohnutce svého tvořivého vztahu ke světu. Spatřuji ji v jeho vnímavém přístupu k člověku, v osobním zaujetí, s nímž jej zobrazuje. Činí tak s pochopením pro rádoby důstojné vzezření zpodobované lidské bytosti i pro její nedokonalosti, se smyslem pro její nezaměnitelné rysy, včetně těch nepříliš lichotivých. Osobitost pojetí, zračící se též v grafických variantách, mě přiměla, abych několik těchto Drápalových listů zařadil do československého souboru, který jsem roku 1972 připravil pro III. mezinárodní bienále grafiky ve Florencii.

Obdobnou cestou se umělec vydal i v dílech s motivem ženy. Zájem figuralisty se zračí už v jeho raných kresbách, jakož i v pozdějších grafikách a malbách s tématem družstevnic – lhostejno, zda je zastihoval při jízdě na kole, při práci na poli s motykou v ruce, nebo zda je s reportérskou pohotovostí zachytil v tužkových kresbách při jejich každodenním besedování na návsi za oknem jeho ateliéru. Tato Drápalova cesta vedla od žánrového pojetí k objevování typologických znaků lidské bytosti, aby v procesu postupného tvarového oprošťování posléze vyústila v sérii torz – venuší. Ty zprvu nalezly podobu v kresbách nebo grafikách a nakonec v materiálu sochařském.

Motiv sochařského torza Vladimírovi Drápalovi umožnil eliminaci nepodstatných detailů ve prospěch úhrnného, tvarově však citlivě odstupňovaného objemu. O ten mu teď jde především: jeho venuše se přes rozmanitá tvárná řešení vyznačují společnými znaky: mohutným tělem, relativně malou hlavou a širokými boky; oblé břicho nejedné z nich dává tušit příslib nového života. Některé tělesné partie těchto idolů ženství a plodnosti sochař naznačil pouze lineárně, a to vrypem do živě pojednaného povrchu, aby tak docílil kontrast mezi velkým objemem a prvkem v podstatě grafickým. Při sochařském řešení dával přednost klidné, statuární koncepci; o to více se ve skupině vyjímá torzo, jež trupem nakloněným diagonálně v prostoru sugeruje pohyb. Právě tato *Venuše* nalezla adekvátní umístění v parkovém prostředí poblíž pavilonu *Anthropos* v brněnských Pisárkách. Navzdory tomu, že se Drápal v procesu uměleckého zobecnění dobral ve svých venuších archetypálních hodnot, jejich původ opravňuje lokalizovat je přívlastkem *tvaroženské*. Pocházejí odtud a patří sem. Ne nadarmo také trojice z nich nalezla své trvalé umístění na návsi v Tvarožné. O odlití do bronzu a o instalaci těchto plastik se roku 2003 zasloužilo vedení obce, což lze chápat jako uznání, kterého se umělci dostalo od jeho spoluobčanů.

Maximální oproštění tělesného tvaru Vladimír Drápal docílil v kresbách či grafikách s námětem ženské dvojice, zvlášť výrazně v několika rozdílných reliéfních verzích. Je tomu tak u nízkého reliéfu, v němž redukoval plasticko prostorové vztahy do plošné, v podstatě dvourozměrné kompozice, jíž se vlastně oklikou přiblížil řešení obrazovému. Uplatňují se tu obrysové křivky, jež člení tělesné partie ženských aktů a vytvářejí uzavřenou skladbu. Téhož reliéfního principu umělec později využil i ve dvou rozměrných štukových kompozicích

pro předsálí zasedacího sálu budovy dnešního Ústavního soudu České republiky v Brně, jenže tam zvolil geometrický rozvrh, který nenarušuje plochu stěny. Odlišné řešení si umělec ověřil ve dvou dalších monumentálních dílech, v nichž před *basreliéfem* dal přednost *hautreliéfu*: v jednom případě počítal s plošnou projekcí objemů, přičemž však jejich hmota vystoupila do prostoru (Zdravotní středisko v Brně-Komíně), zatímco v případě druhém mu technika keramické mozaiky umožnila obohatit plastické hodnoty o složku barevnou (domovní průčelí na Reissigově ulici v Brně).

Směřování od konkrétního, vizuálně založeného podnětu k jeho výtvarnému přepodstatnění odpovídá i mnohostranná volba technických prostředků. (Není vyloučeno, že v tomto příslovečném rysu Drápalovy tvorby lze hledat ohlas neméně mnohostranného díla jeho pražského učitele Josefa Kaplického.) Tvaroženský tvůrce zprvu začínal jako malíř a grafik, později se stále zjevněji přikláněl k projevu sochařskému, díky němuž se jeho talent mohl osvědčit rovněž v pracích pro architekturu. Kresbu a barvu však neopustil. Jestliže kresba mu má nadále sloužit k dosažení zjednodušující obrysové stylizace a tím i k lapidární definici objemových hodnot, barvě nyní umělec přisuzuje poslání buď dekorativní nebo symbolické (*Modrá venuše*, 1984). Ať už ve svých sochách volí postupy plastické či skulptivní, ať svůj záměr realizuje v hlíně nebo ve dřevě, vždy mu jde o velkou sochařskou formu. Proto se také jeho plastiky, i když obvykle komorní rozměr nepřekračují, mohly převtělit v monumentální realizace a osobitým způsobem dotvořit exteriérová prostředí nebo svými oblými objemy oživit strohost moderní architektury.

Souběžně a neméně důsledně umělec rozvíjel a rozvíjí svou výtvarnou představu koňských postav. V kresbách, grafikách i malířských dílech věnoval koním od prvopočátku pozornost jako nepostradatelným zvířecím pomocníkům, s nimiž býval dennodenně ve styku, když svážel dříví z lesa, při orbě i sklizni. Rozuměl si s nimi, stali se neodmyslitelnou součástí jeho dětství a let mladosti. Nabytou zkušenost zprvu uplatnil v malbách koňských dvojspřeží táhnoucích povoz s nákladem, tedy ve výjevech, s jakými se už dnes na vesnici setkáváme poměrně vzácně.

Drápalova pozorovací schopnost a dar vizuální paměti mu navzdory značnému časovému odstupu umožnily uchovat si v povědomí anatomickou stavbu věrných tahounů, jejich pohyby, návyky i povahové vlastnosti. Clona času mu zároveň umožnila odstup nezbytný pro zobecnění původních zážitků, takže se mohl soustředit na zobrazení toho, co je podstatné. Tím lze vysvětlit, proč při sochařské transpozici tématu umělec směřuje na samu jeho dřeň snad ještě radikálněji, než je tomu v jiných dílech. Jednotlivé koňské hlavy či dvojice provedené v bronzu, dřevě nebo kameni, popřípadě reliéfní kruhové desky s koňskými postavami, připomínajícími vychrtlou Rosinantu Dona Quijota, tak přerostly do roviny výtvarného znaku. Týž charakter

ostatně má cyklus *Zvíře*, vesměs zobrazující zvířectvo domácí. Pro naznačený přístup není rozhodující, zda jej uplatnil v kresbě či grafice nebo v měřítku monumentálním, zda například keramická plastika *Kohout* vítá dětskou drobotinu do mateřské školy nebo budí ráno ze spánku hotelové hosty.

Základními motivickými okruhy vytvořil Vladimír Drápal svůj vlastní svět, jemuž se upsal celou duší. Není divu: je to svět dovolávající se jeho životních zkušeností, pocitů a představ, jejichž výtvarná podoba pozvolna hranila, až vykrystalizovala po polovině šedesátých let minulého století, aby se posléze stala východiskem nových a nových variací. Dodnes se umělec k těmto zdrojům vrací, aby je výtvarně zúročil. V jeho ateliéru v Tvarožné o tom svědčí kresby, pastely, akvarely, malby na skle popřípadě drobné plastické práce provedené ve vosku, dřevě, keramice a bronzu, v nichž jako by se autor toužil dobrat magické podstaty oblíbených témat.

Cyklické rozvíjení utkvělé představy neopustilo Vladimíra Drápala ani v posledních letech, kdy dosavadní tematický repertoár obohatil kultem stromů. Obdobně jako tomu bylo v sochařském ztvárnění hlav vesnických sousedů, rovněž strom jej odedávna zajímá v jeho jedinečnosti. Nicméně způsob zobecnění rozmanitých druhů dřevin se ubírá přece jen směrem poněkud odlišným. Zatímco plastiky mužských a ženských hlav se neobešly bez nadsázky a dosti vyhrocené charakteristiky, která snad může u vnímatele někdy vyvolat úsměvnou odezvu, zdá se, že tváří v tvář přírodnímu fenoménu dává umělec daleko více průchod touze po výtvarné metafoře.

Ačkoliv se tématu zhošťuje převážně v rovině kresebných studií, ačkoliv dbá charakteristických znaků zobrazovaných stromů, ani tentokrát svodům popisnosti nepropadá. Usiluje naopak o takový postup, jímž by na principu stylizace dospěl od reality k její výtvarné parafrázi, která by se stala nositelkou významového přesahu díla, která by vyjádřila majestát jarní přírody či nostalgii podzimu, popřípadě zachytila stav, kdy se bezlisté větvoví rýsuje na pozadí zimní oblohy. Strom se tak v umělcových kresbách stal zástupným znakem vztahu k přírodě:

„Mám rád stromy. Všechny jsou krásné a vznešené, zvláště ty staré, které tady se mnou rostly. Vždycky byly dobré, skutečné, určité, pravdivé a tajemné. Proč jim ještě nikdo nepostavil pomník? Stojí přede mnou a pořád mě vzrušují. Je to zázrak: ze semene – strom.“

Zatímco tedy Drápalovy početné soubory *Hlavy* a *Stromy* počítají s jedinečností zvoleného modelu, v některých z figurálních témat – ať už máme na mysli postavy žen nebo koní – se umělec často přiklání k motivu dvojice, což si vyžaduje řešení vztahu dvou bytostí. Proto v těchto dílech sehrává nezanedbatelnou roli svislá střední osa, která zpravidla dělí kompozici do dvou rovnomocných částí. Takovémuto skladebnému pojetí vděčí reliéfy i okrouhlé plastiky Vladimíra Drápala za navození pocitu vyrovnanosti a vážnosti. Domnívám se, že to je poznatek, který lze vztáhnout na celé jeho dílo.

Vladimír Drápal není jediným z našich umělců, kteří odolali lákadlům metropole a dali přednost návratu k rodné hroudě (tu poetickou synekdochu rádi užívali někteří krajináři z pražské Umělecké besedy). Avšak zatímco se umělecký projev takového navrátilce často přizpůsoboval okolnímu vkusu, až nakonec ve vlastním díle sklouzl ke konvenci, v Drápalově vývojové dráze můžeme zaznamenat křivku právě opačnou. Ta se promítá v jeho úsilí dospět cestou abstrahujícího tvůrčího procesu od konkrétního jevu nebo od záznamu povýtce ilustrativního k modernímu tvaru. K tomu je třeba poznamenat, že umělcův vědomý sklon k modernímu výrazu nepotlačil úlohu jeho inspiračního východiska ani osobitost jeho výtvarného zření. Spíše se mně zdá, že se tím naopak rodové znamení umělcova díla zvýraznilo.

Cílevědomost cesty Vladimíra Drápala za moderním výrazem jistě v mnohém stimuloval dobový umělecký kvas šedesátých let minulého století. Umělec se aktivně zúčastnil brněnského kulturního dění i práce ve vedení krajské organizace svazu výtvarníků. Jako zakládající člen skupiny *Profil 58* se představil roku 1963 na manifestační výstavě *Konfrontace brněnských tvůrčích skupin* v Domě umění města Brna a ani později zde nechyběl mezi těmi, kteří se podíleli na vzniku *Sdružení Q*; tomuto uměleckému seskupení zůstal věrný i po roce 1989, kdy se jeho aktivitu po letech vynucené odmlky podařilo znovu obnovit.

Nelze opomenout ani další Drápalovy kontakty se společenským životem města Brna, zvláště pak jeho mnohaletou činnost pedagogickou, v níž jako univerzitní docent mohl uplatnit bohaté odborné zkušenosti a jíž zároveň vděčí za to, že stanul v samém centru aktuálních dobových událostí.

Vyhraněný osobní názor Vladimíru Drápalovi nebránil ani nebrání vnímat a ocenit tvůrčí přístupy zcela odlišné. Respektoval vždy uměleckou kvalitu a bez klapek na očích dovedl objektivně odhadnout přednosti i těch malířů a sochařů, kteří na rozdíl od něho zaujímali postoje na opačné straně názorového spektra. Nesčetněkrát jsem si to ověřil při jednáních různých porot, jakož i krajské komise Fondu československých výtvarných umělců, která posuzovala návrhy na řešení prací pro architekturu. Jako dlouholetí členové této komise jsme totiž spolu s ostatními stáli před nesnadným a odpovědným úkolem posoudit různorodé projekty monumentálních výtvarných realizací. Vladimír mně pokaždé imponoval tím, jak dovedl odhadnout skutečný přínos a v souladu se svým přesvědčením – padni komu padni – vyslovit i kritický soud. To už ovšem nebylo jen věcí jeho uměleckého citu, ale též jeho lidského charakteru. A to je další z důvodů, proč jsem si Vladimíra Drápala vždy hluboce vážil.

Květen 2010 *PhDr. Jiří Hlušička*, historik umění

DŮM Č. 43

Dům č. 43 se slunečnicí mezi prostředními okny prvního patra na tvaroženské návsi nepřehlédneme. Co si pamatuji, tak tam bydlí Drápalovi a Urbánkovi.

S oběma rodinami jsme byli ve vztahu tak jako na každé obci. Manželé Urbánkovi cvičili mládež v místní tělovýchovné jednotě a jejich syn Jan byl mým spolužákem.

I s rodinou Drápalovou jsem se setkal jako malý chlapec. Matka, rozená Kalábová, pochází z hospodářství v čísle 8 na tvaroženské návsi. Je to skoro naproti domu Drápalových přes širokou tvaroženskou náves, jejímž středem teče potok.

Chodil jsem si tam k babičce hrát se svými bratranci Františkem a Karlem. Babička Filomena mě a mé bratrance posílala často k Drápalům do pekařství pro chleba. Pekárna voněla po celé návsi až do poloviny 50. let minulého století.

Stáli jsme tam na jakémsi ochozu. Vcházelo se na něj z průjezdu. Dívali jsme se dolů do pekárny, kde starý pan Drápal dával těsto do ošatek, upečené bochníky umýval smetáčkem, namočeným ve kbelíku vody. U pece, hlavního objektu pekárny, byly narovnány na čtvrtiny naštípané metrové kusy dřeva, dovážené z jezerských, hostěnických a šumických lesů. Proto k hospodářství rodiny patřil pár koní, se kterými jezdil jejich kočí a skoro člen rodiny František Ambros. Z takového prostředí vyšel malíř Tvarožné a okolí Vladimír Drápal. Asi zde má počátek umělcova láska ke dřevu a hlavně ke koním a jejich zpodobňování.

V pekárně si tvaroženské rodiny nechávaly kromě chleba a rohlíků péci koláče na tradiční tvaroženské poutě a také na svatby, které tehdy byly velkou událostí. Zvaly se na ně celé rodiny. Snad od té doby se u nás při větším setkání používá věta: „Bylo to jako malá svatba.“

Pekárna byla v provozu do roku 1956.

S Vladimírem Drápalem jsem se samozřejmě znal. Pořádně jsme se seznámili až poté, když jsem se zapojil do veřejného života. V Tvarožné se v roce 1988 připravovalo 700. výročí první písemné zmínky o obci. S iniciativou připomínky výročí přišel Ing. František Gale. Součástí oslav bylo vydání knihy o historii obce. To tehdy zase nebyla věc tak úplně samozřejmá. Vladimír Drápal s dalšími pamětníky při tom nemohl chybět. Kniha s názvem *700 let Tvarožné u Brna*, vydaná Místním národním výborem v roce 1988, je doplněna právě jeho ilustracemi.

Když procházím jako starosta vesnicí, nacházím stopy jeho práce na různých místech obce. I na fasádě kapličky na návrší Santon. O této práci napsal Vladimír Drápal také malé pojednání. Na severní stěně kaple je takzvaná galerie vojevůdců. Zpodobňuje osobnosti, které ve slavné bitvě u Slavkova se svými vojáky sváděly o Santon urputné boje. Jejich podobizny tam přibývaly postupně. V roce 1984 se na stěně kaple jako první objevila podobizna francouzského generála

Claparèda. Od roku 1986 k ní přibyla podobizna ruského generála Bagrationa a francouzského generála Valhuberta, jediného generála, který na následky zranění v bitvě zemřel. Na Santonu je od roku 1988 umístěna i kopie francouzského kanonu typu Gribeauval. Na hlavni je znak francouzského císařství, rovněž dílo Vladimíra Drápala.

Na začátku devadesátých let minulého století byla nákladem obce Tvarožná opravena Boží muka nad cihelnou. I tam přispěl malbami svatých Vladimír Drápal.

V roce 1988 jsem se stal předsedou místní organizace ochránců přírody. Funkci jsem převzal po svém bývalém učiteli Vlastimilu Šlezingerovi a v ní jsem znovu spolupracoval s Vladimírem Drápalem. Procházky po Santonu a naše debaty o tom, jak pečovat o toto chráněné území, mám stále v hlavě. Pan Drápal má Kopeček, jak mu říkají tvarožňáci, za svoji celoživotní lásku. Jako vysokoškolský pedagog vodil sem i na náves svoje žáky, aby se učili malovat přírodu. S dětmi z místní základní školy zase počítal populaci koniklecůna chráněném území kopečku Santon.

V listopadu 1989 nastaly v naší společnosti politické změny. I v Tvarožné byla založena místní skupina Občanského fóra. Mezi jeho mluvčími nechyběla ani autorita Vladimíra Drápala. Stanovovaly se nové priority obce, chystaly se a také uskutečnily dílčí změny ve složení obecního zastupitelstva. Tehdejší události mne přivedly do veřejného života v obci.

V prostorách Obecního úřadu jsem se na chodbách, v kancelářích i obřadní síni seznámil s obrazy Vladimíra Drápala, které tam v minulosti pro obec namaloval.

Když v roce 1988 vyšla první publikace o historii Tvarožné, byl Vladimír Drápal nejenom mezi iniciátory, ale ozvláštnil knihu také svojí grafikou.

V roce 1998 k 710. výročí první písemné zmínky vyšla druhá kniha – *Tvarožná, Santon a bitva tří císařů*. I na stránkách této knihy nacházíme kresby Vladimíra Drápala.

V osmdesátých letech se Tvarožná pomalu stávala centrem zájemců o historii bitvy u Slavkova. Na rudém Vyškovsku nebylo pro tyto připomínky pochopení. V Tvarožné byla malá skupina lidí, která se zajímala o historii své obce a do té bitva u Slavkova nesporně patří. Mezi ně patřili mimo jiné také František Gale, Miloslav Krček, Věra Maxiánová, Jan Vlček, já a v neposlední řadě Vladimír Drápal. Doma měl dokonce jakousi francouzskou uniformu, kterou mu věnovali jeho přátelé při kterémsi životním jubileu.

Když obec vydala v roce 2005 k dvoustému výročí bitvy sborník *25 let tradic rekonstrukcí bitev pod Santonem*, bylo logické, že ke kopiím stránek naší kroniky a k množství fotografií, které rekonstrukce zachycují, ozvláštní knihu také ilustrace Vladimíra Drápala.

Zúčastnil jsem se několika výstav z díla Vladimíra Drápala i posezení v jeho ateliéru. V zastupitelstvu obce jsme si uvědomovali jakýsi dluh obce k našemu rodákovi a snažili jsme se získat jeho souhlas s umístěním jeho plastiky v obci. Autorova skromnost způsobila, že až v roce 2003 došlo k umístění jeho tří Venuší na naší návsi. Při slavnostní vernisáži byl přítomen i tehdejší hejtman Jihomoravského kraje Stanislav Juránek, který řekl: „Věstonice mají venuši jednu, Tvarožná tři.“

Díla Vladimíra Drápala nacházíme v nedalekém Brně, na dálničních odpočívadlech i na místech, kde vznikla ve spolupráci s ochránci přírody, v údolí u chaty Jelenice nedaleko obce Hostěnice. Příroda a dílo Vladimíra Drápala se velmi dobře doplňují.

Do Tvarožné přijíždějí různé tuzemské i zahraniční návštěvy. Jsme rádi, že do programu hostů můžeme zahrnout i návštěvu ateliéru u Drápalů. Umělec Vladimír Drápal, srostlý se svojí Tvarožnou, je pro nás velkou postavou a autoritou.

Jako představitele obce mě těší, že jsme mohli přispět svým skromným dílem k prezentaci umění našeho rodáka a občana, docenta Vladimíra Drápala, jehož výsledky umělecké činnosti lze obdivovat v mnoha galeriích České republiky i v zahraničí.

20. prosince 2008

František Kopecký,
starosta obce Tvarožná

LOKÁLPATRIOT

Kdo je „lokálpatriot“?

Definice říká: „Lokálpatriot je složenina dvou cizích slov: *lokální* – místní a *patriot* – člověk s mimořádně vyvinutým vztahem, láskou či vazbou ke konkrétní skutečnosti.“ Lokálpatriotem tedy můžeme nazývat člověka, který svými názory i konkrétními činy a postoji vyjadřuje mimořádný vztah a lásku k místu, s nímž spojil celý svůj život nebo jeho podstatnou část.

Ohlížím-li se za svým dosavadním životem, musím s údivem konstatovat, že jsem v něm nepotkal příliš mnoho lidí, které bych mohl považovat nebo označit za „lokálpatrioty“. Často si kladu otázku, co je toho příčinou? Vždyť ztotožnit se s konkrétním místem, k němuž mám výjimečný vztah, které miluji a kam se rád vracím v průběhu života, je jev mimořádně žádoucí, kladný a vyvolává pozitivní aktivity, jakými mohou být obětavost, velkorysost, iniciativa či štědrost s cílem zvelebit, pozdvihnout či ochránit místo svého lokálpatriotismu.

Proč kolem sebe vidíme tak málo lokálpatriotů?

Domnívám se, že příčiny najdeme v mnoha oblastech našeho života, a to jak soukromého, tak společenského.

Mám vážné obavy, že se stále více rozšiřuje propast mezi zdravým

lokálpatriotismem a jakýmsi „ismem“ současnosti, který je téměř nedefinovatelný.

O to vzácnější je příležitost setkat se se skutečným lokálpatriotem. Člověkem, který celým svým životem i tvorbou zůstal spojený s rodnou vesnicí. Dovolte mi přiblížit vám setkání s umělcem, výtvarníkem i pedagogem, který v průběhu svého života měl spoustu možností odtrhnout se od „rodné hroudy“ a zvolit jistě lukrativnější místa či města a využít svého talentu k podstatně lepším životním i tvůrčím podmínkám, než jaké mu skýtala jeho rodná obec Tvarožná.

Ano, mám na mysli setkání s Vladimírem Drápalem, malířem a sochařem, emeritním docentem Masarykovy univerzity, ale i vyučeným pekařem a především „Tvarožnákem“ tělem i duší, jak sám často zdůrazňuje při přátelských besedách.

Musím se omluvit vám, milí čtenáři této statě, a zvláště pak Vladimíru Drápalovi za její úvod. Lokálpatriotismus v tom dobrém slova smyslu je vzácné zboží a jeho význam je často zkreslován či znehodnocován. Mým záměrem bylo podtrhnout význam našich souputníků, kteří si plným právem toto označení zaslouží. Vladimír takovým byl, je a doufám, že ještě dlouho bude.

Čtvero setkání

Ačkoliv jsem o generaci mladší než Vladimír, mám tu čest patřit do okruhu jeho přátel. Náš přátelský vztah měl však svůj vývoj jak v čase, tak v názorovém sbližování či společných zájmech.

Protože také pro mne je Tvarožná rodnou vesnicí a stejně jako Vladimír Drápal i já jsem celý svůj život spojil s touto obcí, je pochopitelné, že se i naše životní dráhy tu a tam křížily. Moje první setkání s Vladimírem byla v období let 1949–1957. To jsem jako školák tvaroženské základní školy obdivoval mladého malíře, který v charakteristickém baretu, tak zvláštním doplňku tehdejší vesnické garderoby, sedával u malířského stojanu na různých místech v okolí a maloval. Často jsem postával či přisedával k tehdy pro mne nedostupnému vzoru a s obdivem pozoroval, jak se čisté plátno nebo bílý papír mění v obraz, zachycující scény našeho vesnického života. Ještě dnes při vzpomínkách na tato první setkání s ním slyším jeho vyprávění o studiích nebo studijních cestách. Ještě dnes si vzpomínám, jak črty černým uhlem upravoval do jemných odstínů prsty svých rukou a obrazy získávaly na hloubce a proporcích.

V těchto prvních setkáních se zrodila i moje touha jít životem jako malíř, stejně jako Vladimír. Začal jsem kreslit a malovat. Můj tehdejší učitel kreslení mě v této zálibě podporoval. Otec mi kupoval publikace o malířích, a Vladimír mi dokonce koupil a daroval první „malířské náčiní“ – skicák, černé a hnědé malířské uhly. Osud však tomu chtěl, že jsem svůj tehdejší tajný vzor nenásledoval. Vrhl jsem se po vzoru svého otce cestou manažerskou. Nevím, zda to moje tehdejší rozhodnutí bylo úplně nejsprávnější.

Každý je však strůjcem svého štěstí. I Vladimír Drápal často

vzpomíná, jak si musel jako syn vesnického pekaře a malorolníka svůj životní cíl tvrdě dobývat. Vždyť prostředí pragmatické rodiny i tehdejší vesnické názory nebyly takové životní dráze příliš nakloněny. S chápajícím úsměvem vzpomíná, jak kterýsi soused otci Drápalovi radil: *„Te poslóché, kdebe mě můj syn s něčím takovým přišél, krkem bech mu zakrótil …“*

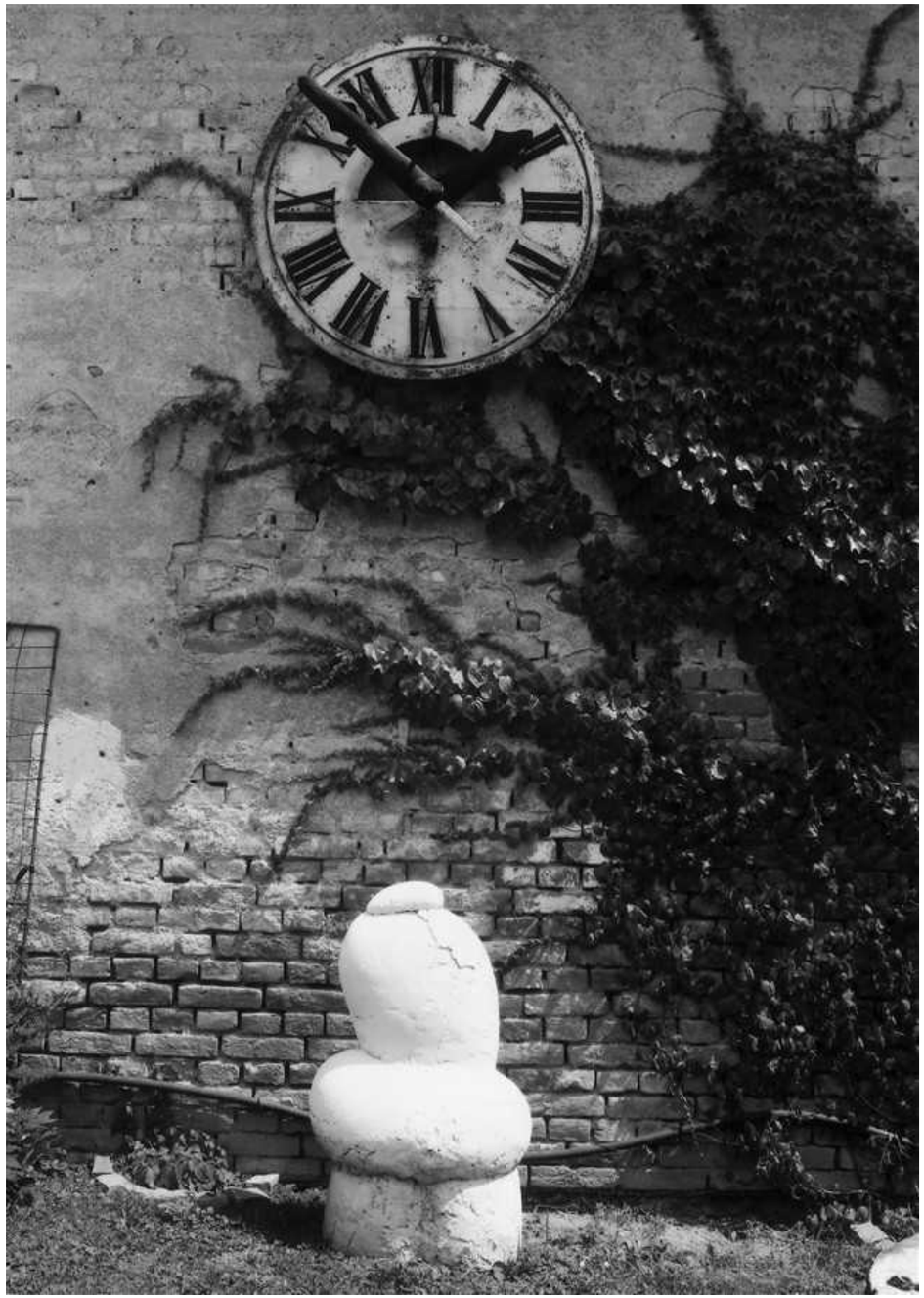
K druhému setkání s Vladimírem Drápalem došlo v rámci spolupráce někdy v šedesátých letech, v kulturní komisi tehdejšího Místního národního výboru Tvarožná. Osudy nás Tvarožňáků jsou téměř předurčeny. Pokud zůstaneme žít v naší rodné obci, která tvoří jakési vzdálenější předměstí města Brna, mísí se aktivity v obci s činnostmi vyvolanými prací v Brně. Studia i zaměstnání nás bytostně spojí s městem, ale život na vesnici si vynutí, dříve či později, aktivní zapojení do místní občanské komunity, alespoň u těch, kterým není rodná obec lhostejná.

Naše činnost se soustředila na ochranu památek, hmotné kultury i lidové tradice a v neposlední řadě na přírodu v obci a jejím okolí. Dnes, s odstupem času, se mnohé tehdejší akce zdají jako nepodstatné, ale opak je pravdou. Vždyť léta šedesátá až devadesátá minulého století byla i na vesnici poznamenána mnoha deformacemi. Řada názorů, námětů i činů, které jsme prosazovali, byla na hraně tehdejších politických a často i občanských postojů. Vladimír Drápal, v té době již uznávaná autorita, byl často jazýčkem na vahách při rozhodování místních funkcionářů.

Vzpomínám na jeho argumentaci při úsilí o vyhlášení tvaroženského kopečku Santon chráněným územím, stejně jako na jeho vysazování kaštanů na tvaroženské návsi či kosení trávy kolem kapličky na Santonu. Nejen svým fortelem a manuální prací, ale také svou uměleckou erudicí a tvorbou zveleboval „rodnou Tvarožnou“. Již jako začínající malíř vyzdobil sál místní Sokolovny portréty zakladatelů českého Sokola i průčelí Mariánské kaple na tvaroženském kopečku. Rekonstruovaná Boží muka na staré vandrovní cestě v katastru obce nesou na obrázcích také jeho rukopis. Galerie vojevůdců z Bitvy tří císařů na zdi kapličky a reliéf na replice děla, které stojí na temeni kopce, jsou rovněž z dílny Vladimíra Drápala. Skutečnost, že se vesnice již více než čtvrt století podílí na vzpomínkových akcích Bitvy tří císařů, je zásluhou několika tvaroženských nadšenců pro historii. Mezi nimi sehrál důležitou roli Vladimír Drápal s rodinou.

Záliba v historii kraje i naší obce nás přivedla v roce 1987 na myšlenku připomenout důstojným způsobem 700. výročí první písemné zmínky o Tvarožné. Mezi tehdy realizovanými akcemi bylo nejdůležitější vydání publikace o historii obce z pera mnoha odborníků. Vladimír Drápal se postaral o grafickou úpravu i ozvláštnění knihy svými kresbami.

Když se ohlížím za tehdejší kulturní činností v obci, vytane mi na mysli Vladimírova aktivita.Vždyť on – ročník 1921– mohl již

9 Zeď ve dvoře domu Drápalových v Tvarožné.
9 The wall in the yard of the Drápal home in Tvarožná.
9 Mauer im Hof des Hauses der Familie Drápal in Tvarožná.

s nadhledem a moudrostí prožitého hodnotit to, co bychom my mnohem mladší mohli udělat či dokázat. On nás však se záviděníhodným elánem inspiroval a pomáhal nám realizovat vše potřebné.

Třetí setkání s Vladimírem nastartovaly pohnuté události roku 1989, které nás přivedly opět na pole komunální politiky. Tentokrát vystupoval jako mluvčí Občanského fóra v naší obci. Revoluce, i ty sametové, se u nás odehrávají především v Praze. Do Brna přichází revoluční vlna často se zpožděním a v Tvarožné se obvykle nepozná, že nějaká revoluce vůbec probíhá. Závěr roku 1989 nás oba zastihl již mimo veřejnou činnost. V té době nás však spojovaly mnohé dříve realizované projekty. Již dlouho probíhala přátelská setkání i výměny názorů a také zjištění, že máme na řadu věcí podobný či shodný názor. Do takové atmosféry zavanul někdy v lednu 1990 revoluční vítr. Bylo zapotřebí prokázat svůj vztah k naší rodné obci.

Mnohému z vás možná vytane na mysli otázka, jak to vše souvisí s uměleckou tvorbou Vladimíra Drápala. Souvisí. Všechno to, o čem píši v předešlých řádcích, doplňuje obraz Vladimíra jako umělce, který nikdy nezůstal uzavřený ve svém ateliéru. Dotváří obraz člověka, který žije a žil plnohodnotný život jak univerzitního pedagoga, tak aktivního výtvarníka i občana vesnice, s níž spojil svůj umělecký, soukromý i veřejný život.

Zbývá připomenout mé čtvrté setkání s Vladimírem Drápalem. Tentokrát s jeho dílem, s jeho uměleckým pohledem na svět i jeho životní filozofií. Po celá léta, co se známe, jsem měl možnost se s jeho díly setkávat. Necítím se ani fundovaný ani povolaný k tomu, abych se pouštěl do hodnocení jeho díla. To ostatně v této publikaci činí povolanější.

Moje čtvrté setkávání má různé formy a časové úseky. V některých fázích jsem pouze vnímal výsledky jeho tvůrčí práce jako díla svého krajana, spoluobčana a posléze přítele. Později jsem měl i příležitost ke spolupráci na realizaci projektů, které obohatily Drápalovou tvorbou nejen Brno a jeho okolí, ale také Masarykovu univerzitu i naši Tvarožnou. Není mým cílem vyjmenovávat všechny akce posledních dvaceti let. Pro ilustraci šíře záběru mohu připomenout grafiky pro tvaroženské publikace v letech 1988–2005, výstavu plastik a soch v Botanické zahradě Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v roce 2001, účast na projektu Ústavu antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity a Nadace Universitas – *Kruh prstenu: Světové dějiny sexuality, erotiky a lásky od počátků do současnosti v reálném životě, krásné literatuře, výtvarném umění a dílech českých malířů a sochařů inspirovaných obsahem této knihy* a konečně realizaci bronzového sousoší v rodné obci v roce 2003.

Publikace, kterou právě listujete, dává jistě komplexnější přehled umělecké tvorby Vladimíra Drápala. Její vydání v edici „Osobnosti“ shrnuje dosavadní tvorbu a osudy umělce, pedagoga i člověka spjatého svou tvorbou s moravským venkovem a svým životem s rodnou obcí.

Dovoluji si pouze doplnit, že ukazuje také člověka, který je prototypem lokálpatriota, a já jsem rád, že se mohu počítat do okruhu jeho nejbližších přátel.

Ing. František Gale, kronikář obce Tvarožná,
emeritní kvestor Masarykovy univerzity
a člen Nadace Universitas

Milý Vladimíre,

mám velkou radost, že se mohu přidat ke všem, kteří dnes oslavují Tvou výtvarnou práci, a toto uznání je plně zasloužené. Studovala jsem s Tebou a znám Tě dost dlouho, abych mohla potvrdit, že v Tvé tvorbě se při studiu neprojevil nějaký záměr, který by vybočoval z míst, kde jsi žil a žiješ. Všichni jsme hledali nějaké náměty a vzory a Ty jsi měl svůj vzor a námět ve Tvarožné, a to tak poctivý, že už ve škole jsme obdivovali Tvůj přístup k těmto námětům.

To, co teď píšu, je o práci, ale my jsme Tě měli rádi pro Tvé upřímné a krásné srdce. Jako malý příklad uvádím, že v protektorátu, kdy bylo všechno na lístky, Tvá aktovka, když jsi přišel ráno do školy, voněla rohlíky, a i když je to z dnešního pohledu maličkost, tenkrát to bylo velmi lidské gesto, že ty rohlíky voněly pro spolužáky, kterým jsi je nosil.

A teď Tvá krásná tvorba jsou ty „duševní“ rohlíky a my se jich nikdy nepřejíme, jen Ti ze srdce přeji, aby Ti to pořád tak dobře šlo a my se mohli s Tebou a Tvým tvaroženským uměním dlouho radovat …

Tvá spolužačka *Naďa Hanáková-Kubinská*

Z dopisu, jejž autorka přečetla u příležitosti odhalení trojice Drápalových Venuší v parku na návsi v Tvarožné dne 28. října 2003.

10 Vladimír Drápal doma, léto roku 2010.
10 Vladimír Drápal at home, summer 2010.
10 Vladimír Drápal zu Hause, Sommer 2010.

11 *Náves*, kvaš, 1942.
11 *Village Square*, gouache, 1942.
11 *Dorfplatz*, Gouache, 1942.

12 *Mařenky*, kvaš (1942).
12 *Maidens*, gouache (1942).
12 *Mariechen*, Gouache (1942).

13 *Samota Rohlenka*, olej, 1943.
13 *Rohlenka*, oil, 1943.
13 *Rohlenka*, Öl, 1943.

14 *Tvarožná*, olej, 1943.
14 *The Village of Tvarožná*, oil, 1943.
14 *Tvarožná*, Öl, 1943.

15 *Babička*, olej, 1944.
15 *Grandma*, oil, 1944.
15 *Oma*, Öl, 1944.

16 *Anežka*, olej, 1944.
16 *Anežka*, oil, 1944.
16 *Anežka*, Öl, 1944.

17 *Velikonoce (Rok na vsi)*, kresba perem, 1949.
17 *Easter (A Year in the Village)*, pen & ink, 1949.
17 *Ostern (Das Jahr im Dorf)*, Feder und Tusche, 1949.

18 *Tři králové (Rok na vsi)*, kresba perem, 1949.
18 *Three Kings (A Year in the Village)*, pen & ink, 1949).
18 *Heilige Dreikönige (Das Jahr im Dorf)*, Feder und Tusche (1949).

19 *Náves*, olej, 1954.
19 *Village Square*, oil, 1954.
19 *Dorfplatz*, Öl, 1954.

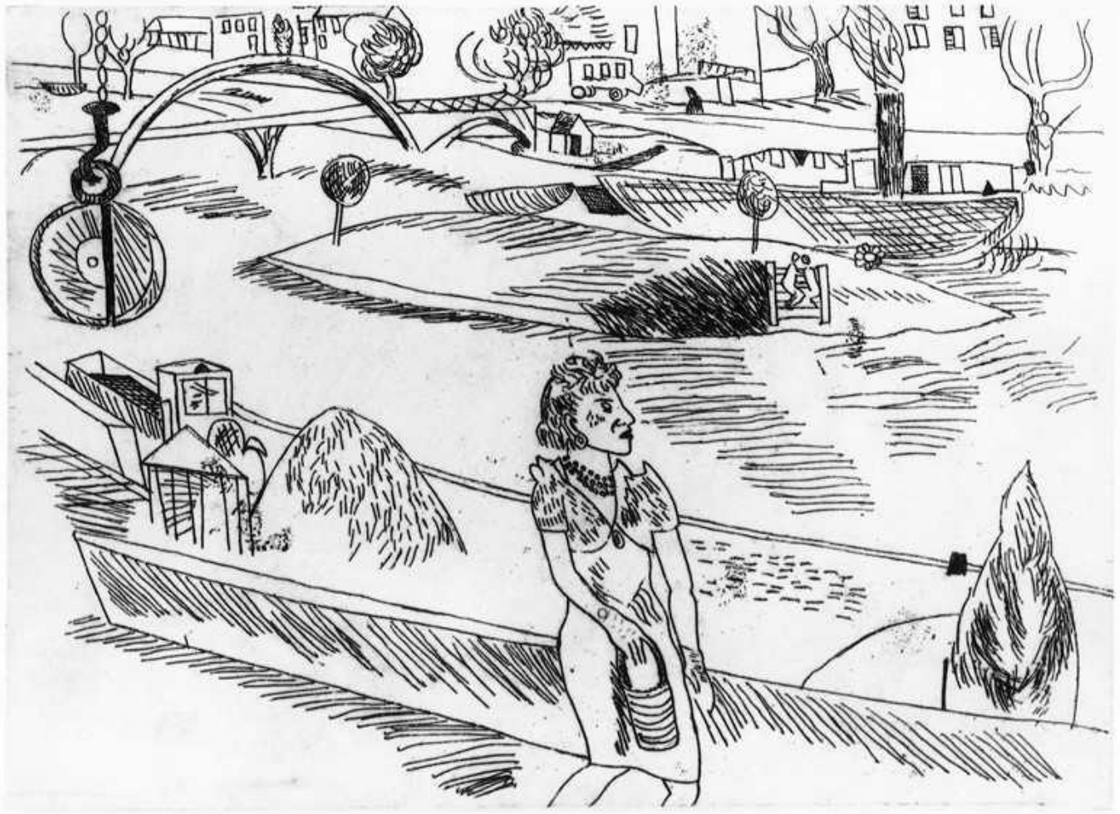
20 *Velikonoce*, olej, 1953.
20 *Easter*, oil, 1953.
20 *Ostern*, Öl, 1953.

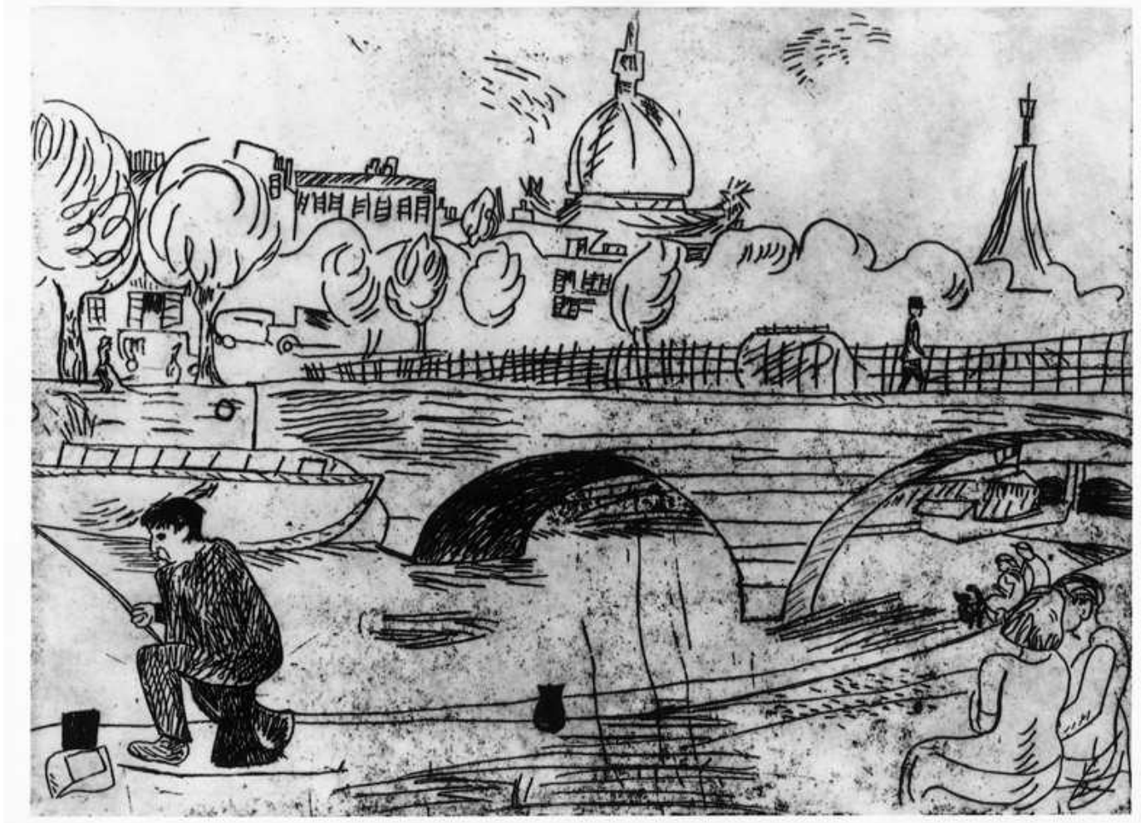
21 *Koně v žačce*, suchá jehla (1957).
21 *Horses Harnessed to a Mower*, dry point (1957).
21 *Pferde beim Mähen*, Kaltnadel (1957).

22 *Porada*, lept, 1960.
22 *Counsel*, etching, 1960.
22 *Beratung*, Ätzung, 1960.

23 *Pařížské listy IV*, lept, 1961.
23 *Paris Papers IV*, etching, 1961.
23 *Pariser Blätter IV*, Ätzung, 1961.

24 *Pařížské listy I*, lept 1961.
24 *Paris Papers I*, etching, 1961.
24 *Pariser Blätter I*, Ätzung, 1961.

25 *Z pole*, olej, 1960.
25 *From the Field*, oil, 1960.
25 *Rückkehr vom Feld*, Öl, 1960.

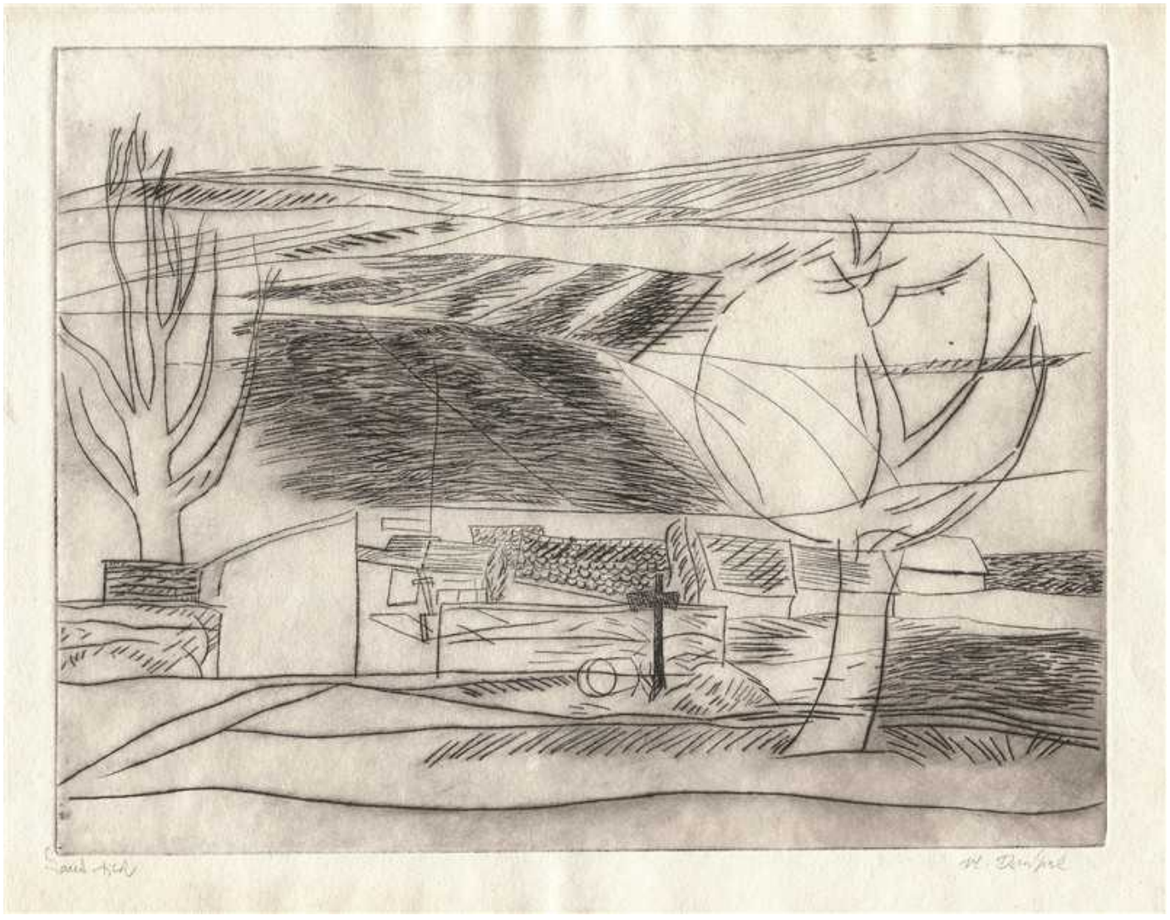
26 *Na poli I*, olej, 1963.
26 *On the Field I*, oil, 1963.
26 *Auf dem Feld I*, Öl, 1963.

27 *Družstevnice II*, lept (1960).
27 *Women Workers of Farm Co-op II*, etching (1960).
27 *Genossenschaftlerinnen II*, Ätzung (1960).

28 *Kopačky I*, olej, 1963.
28 *Women Field Diggers I*, oil, 1963.
28 *Erdarbeiterinnen I*, Öl, 1963.

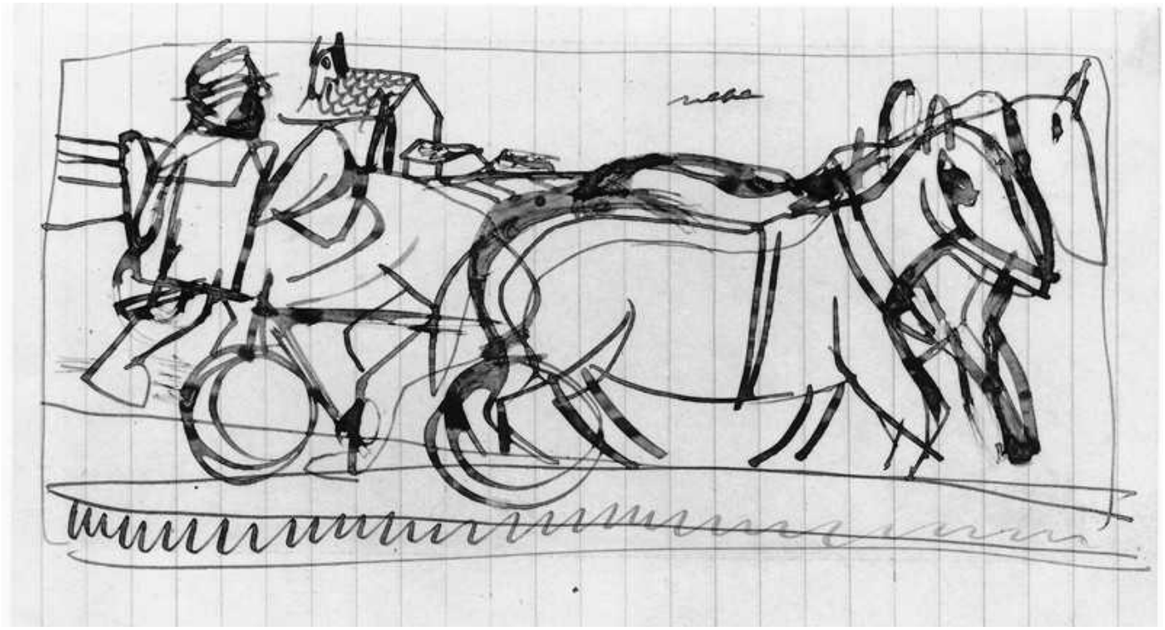

29 *Smutný den*, suchá jehla, 1960.
29 *A Sad Day*, dry point, 1960.
29 *Ein trauriger Tag*, Kaltnadel, 1960.

30 *Na dvoře (Náves)*, olej, 1962.
30 *In the Courtyard (Village Square)*, oil, 1962.
30 *Auf dem Hof (Dorfplatz)*, Öl, 1962.

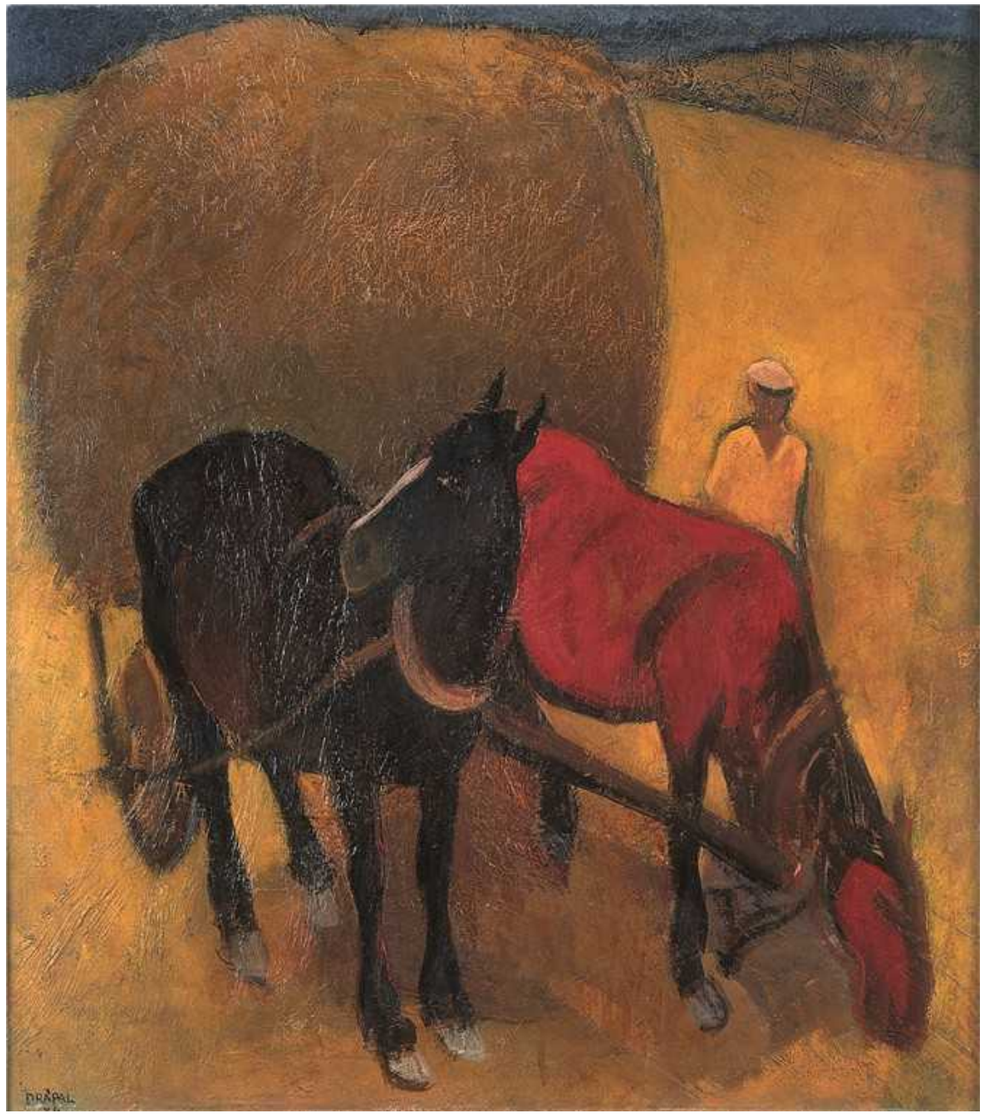

31 *V plískanici*, olej, 1960.
31 *In the Sleet*, oil, 1960.
31 *Bei Schlackerwetter*, Öl, 1960.

32 *Polní práce,* kresba (1960).
32 *Field Work*, drawing (1960).
32 *Feldarbeiten*, Pinsel und Tinte (1960).

33 *Koně u vozu*, olej, 1961.
33 *Horses with a Cart*, oil, 1961.
33 *Pferde vor dem Wagen*, Öl, 1961.

34 *Koně s fůrou*, olej 1961.
34 *Horses with a Cartload*, oil, 1961.
34 *Pferde ziehen einen Fuhrwagen*, Öl, 1961.

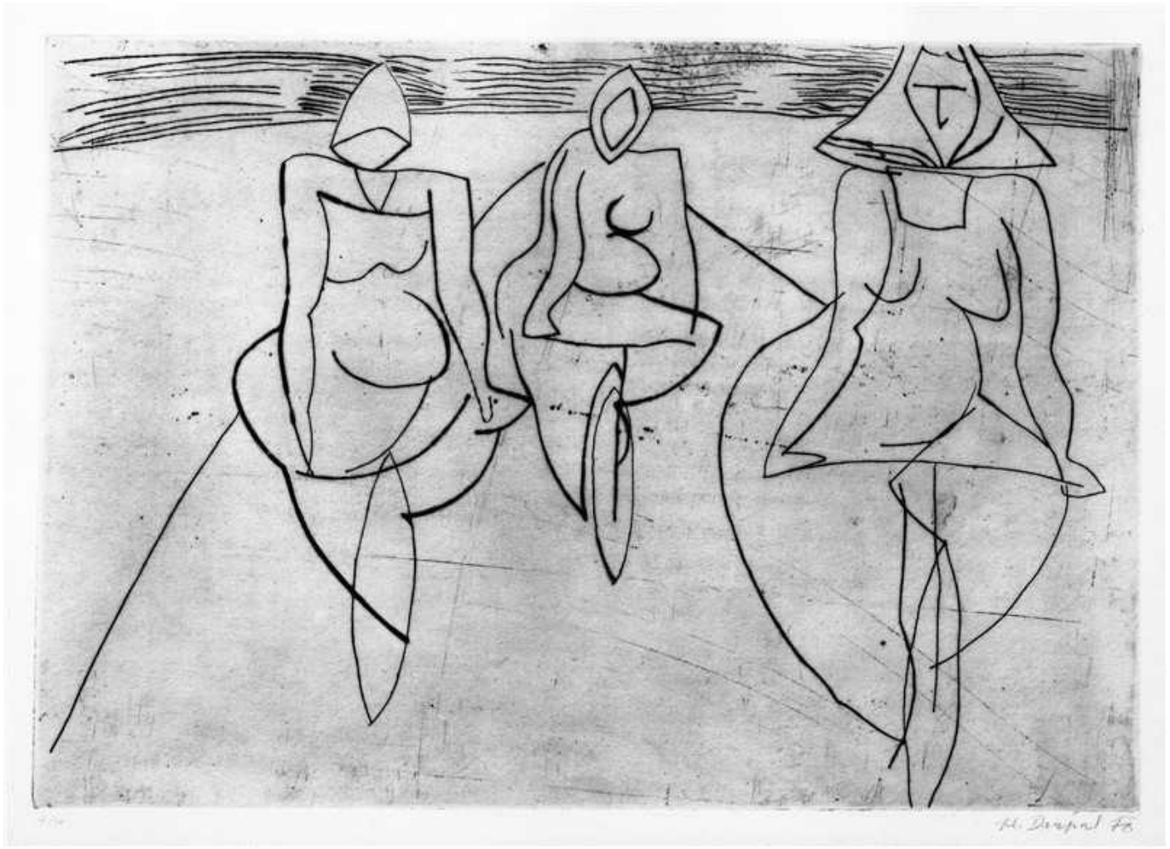
35 *Náves*, olej, 1960.
35 *Village Square*, oil, 1960.
35 *Dorfplatz*, Öl, 1960.

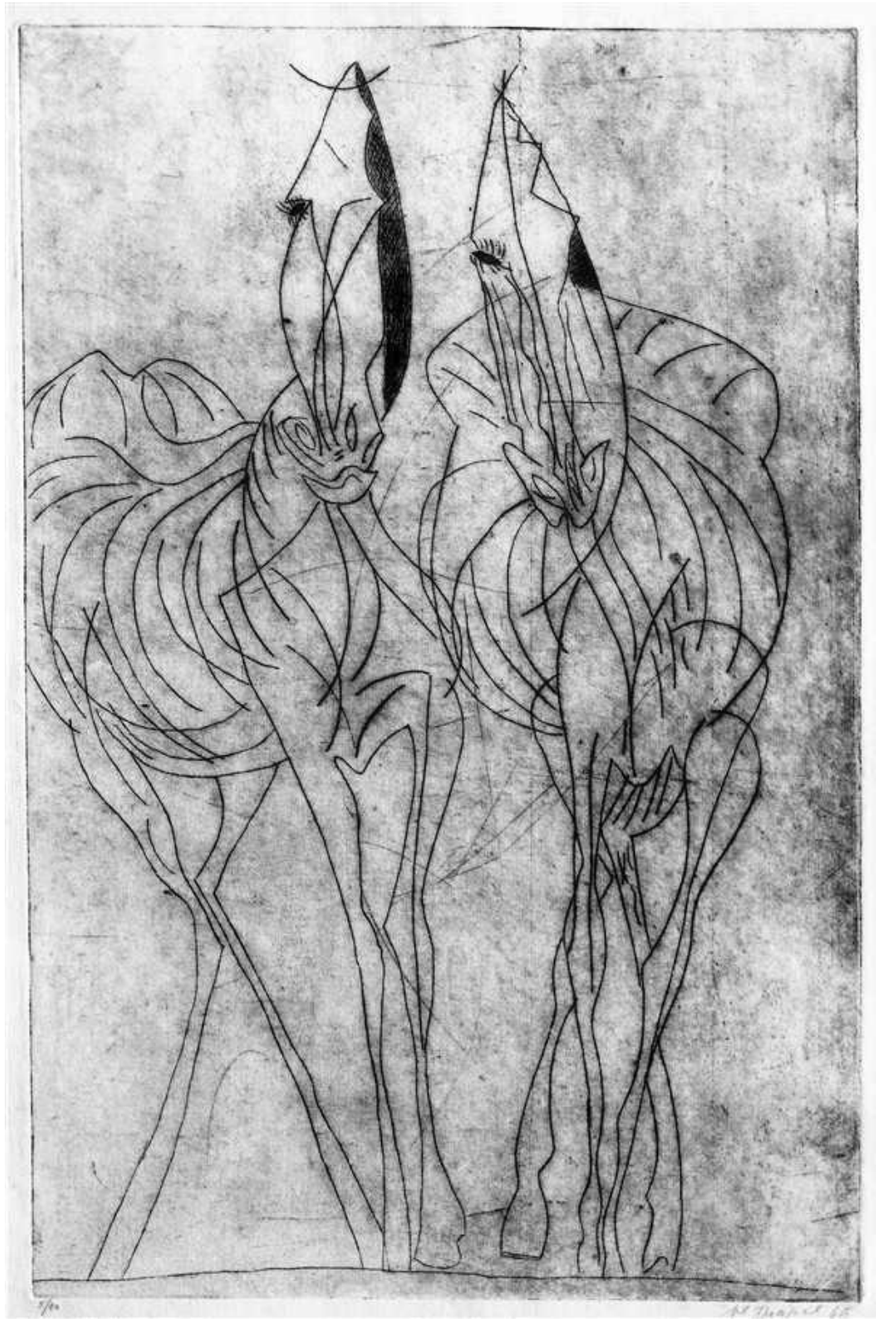
36 *Kopačky III*, olej, 1967.
36 *Women Field Diggers III*, oil, 1967.
36 *Erdarbeiterinnen III*, Öl, 1967.

37 *Kopačky IV*, olej, 1964.
37 *Women Field Diggers IV*, oil, (1964).
37 *Erdarbeiterinnen IV*, Öl (1964).

38 *Družstevnice na kolech*, suchá jehla, 1970.
38 *Women Farm Co-op Workers on Bikes*, dry point, 1970.
38 *Genossenschaftlerinnen auf Fahrrädern*, Kaltnadel, 1970.

39 *Pár koní*, lept, 1966.
39 *A Pair of Horses*, etching, 1966.
39 *Ein Paar Pferde*, Ätzung, 1966.

40 *Selská hlava VI*, suchá jehla, 1964.
40 *Farmer's Head VI*, dry point, 1964.
40 *Bauernkopf VI*, Kaltnadel, 1964.

41 *Selská hlava III*, suchá jehla, 1964.
41 *Farmer's Head III*, dry point, 1964.
41 *Bauernkopf III*, Kaltnadel, 1964.

42 *Vladimír*, glazovaná terakota, 1973.
42 *Vladimír*, glazed terracotta, 1973.
42 *Vladimír*, glasierte Terrakotta, 1973.

43 *Paní hostinská*, glazovaná terakota, 1973.
43 *Mistress of the Pub*, glazed terracotta, 1973.
43 *Wirtin*, glasierte Terrakotta, 1973.

44 *Mužská hlava*, terakota (en face), 1972.
44 *Man's Head*, terracotta (en face), 1972.
44 *Männerkopf*, Terrakotta (en face), 1972.

45 *Mužská hlava*, terakota (profil), 1972.
45 *Man's Head*, terracotta (profile), 1972.
45 *Männerkopf*, Terrakotta (Profil), 1972.

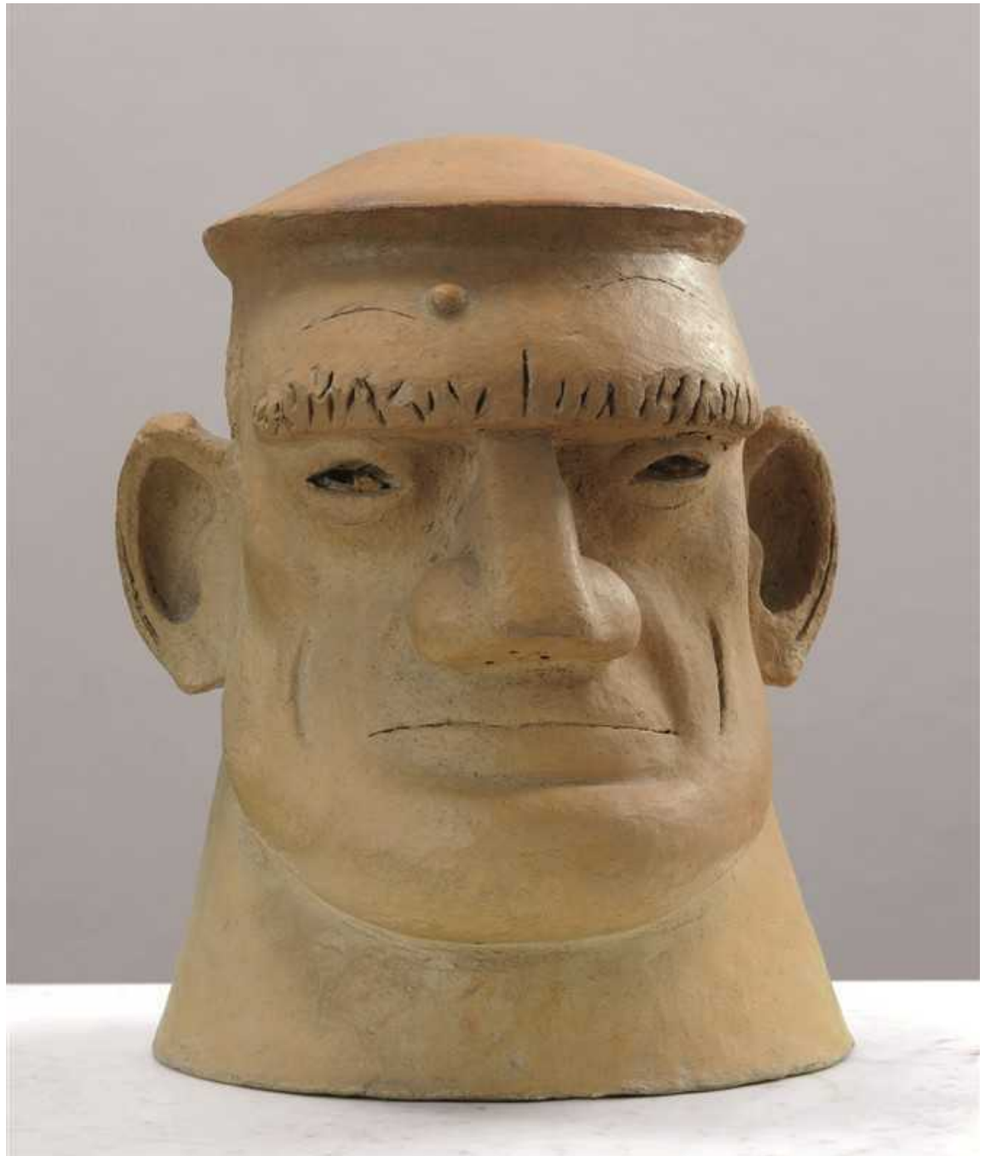
46 *Hlava s rádiovkou*, terakota, 1973.
46 *Head with a Beret*, terracotta, 1973.
46 *Kopf mit Radiomütze*, Terrakotta, 1973.

47 *Žofka,* terakota, 1974.
47 *Žofka*, terracotta, 1974.
47 *Žofka*, Terrakotta, 1974.

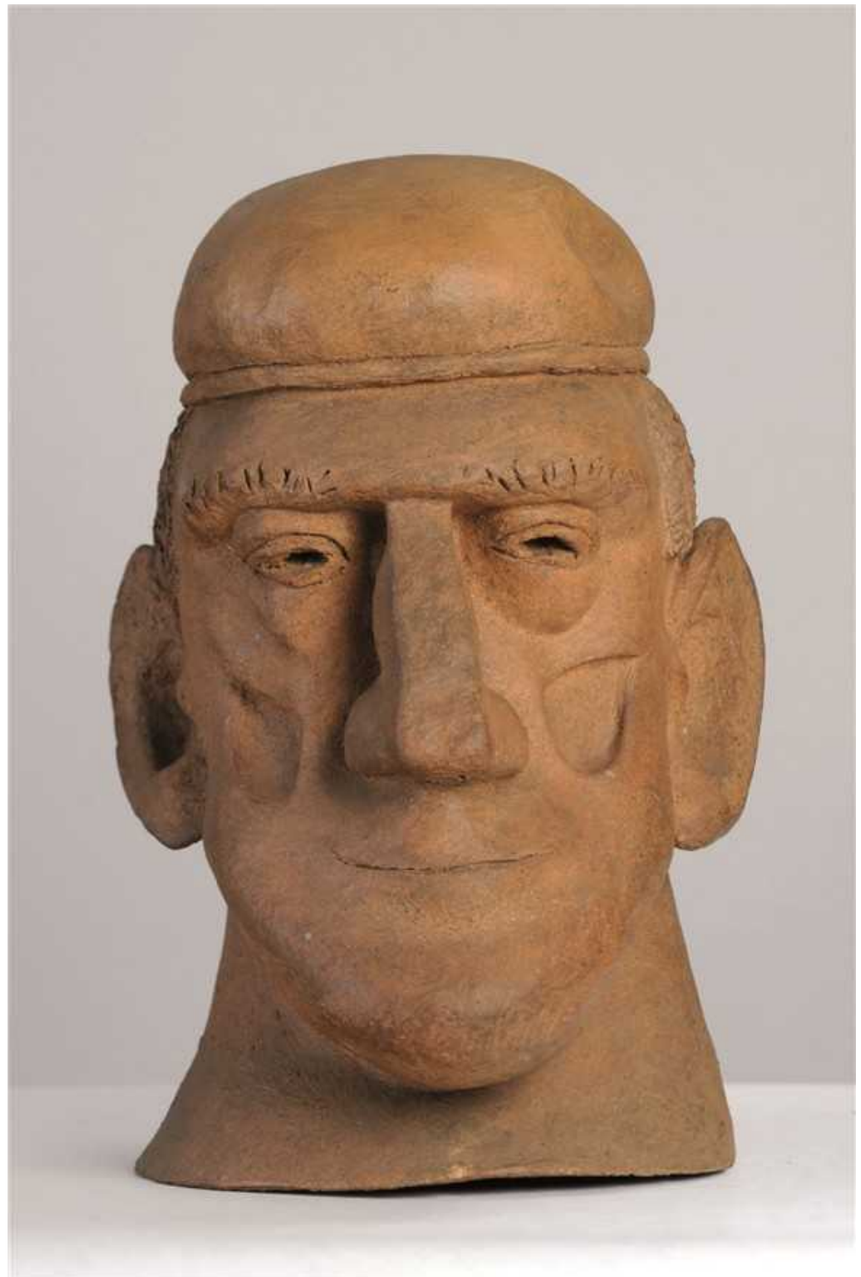
48 *Hlava ženy*, terakota, 1973.
48 *Woman's Head*, terracotta with selenium glaze, 1973.
48 *Kopf einer Frau*, Terrakotta mit Selenglasur, 1973.

49 *Sedlák*, terakota (1973).
49 *Farmer*, terracotta (1973).
49 *Der Bauer*, Terrakotta (1973).

50 *Hlava muže*, terakota (profil), 1973.
50 *Man's Head*, terracotta (profile), 1973.
50 *Kopf eines Mannes*, Terrakotta (Profil), 1973.

51 *Hlava muže*, terakota (en face), 1973.
51 *Man's Head*, terracotta (en face), 1973.
51 *Kopf eines Mannes*, Terrakotta (en face), 1973.

52 *Tóneček (Kovozemědělec)*, terakota, 1973.
52 *Little Tony (Farm Metal Worker)*, terracotta, 1973.
52 *Tóneček (Kleinbauer)*, Terrakotta, 1973.

53 *Hlava XXII*, terakota, 1973.
53 *Head XXII*, terracotta, 1973.
53 *Kopf XXII*, Terrakotta, 1973.

54 *Ženská hlava*, dřevo, lípa, 1974.
54 *Woman's Head,* wood, linden, 1974.
54 *Frauenkopf*, Holz, 1974.

55 *Matka*, dřevo, 1976.
55 *Mother*, wood, 1976.
55 *Mutter*, Holz, 1976.

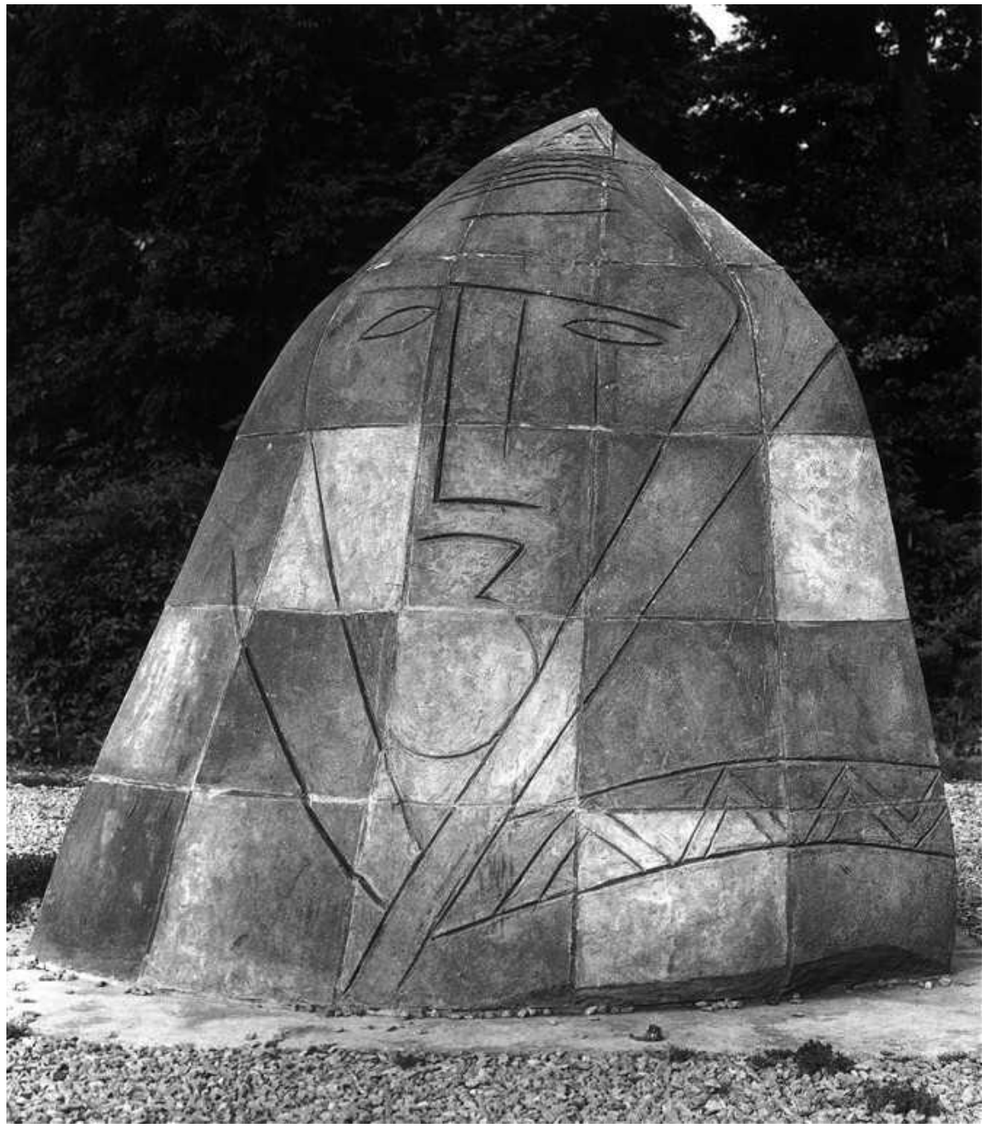
56 *Modrá hlava*, glazovaná terakota (1974).
56 *Blue Head*, glazed terracotta (1974).
56 *Ein blauer Kopf*, glasierte Terrakotta (1974).

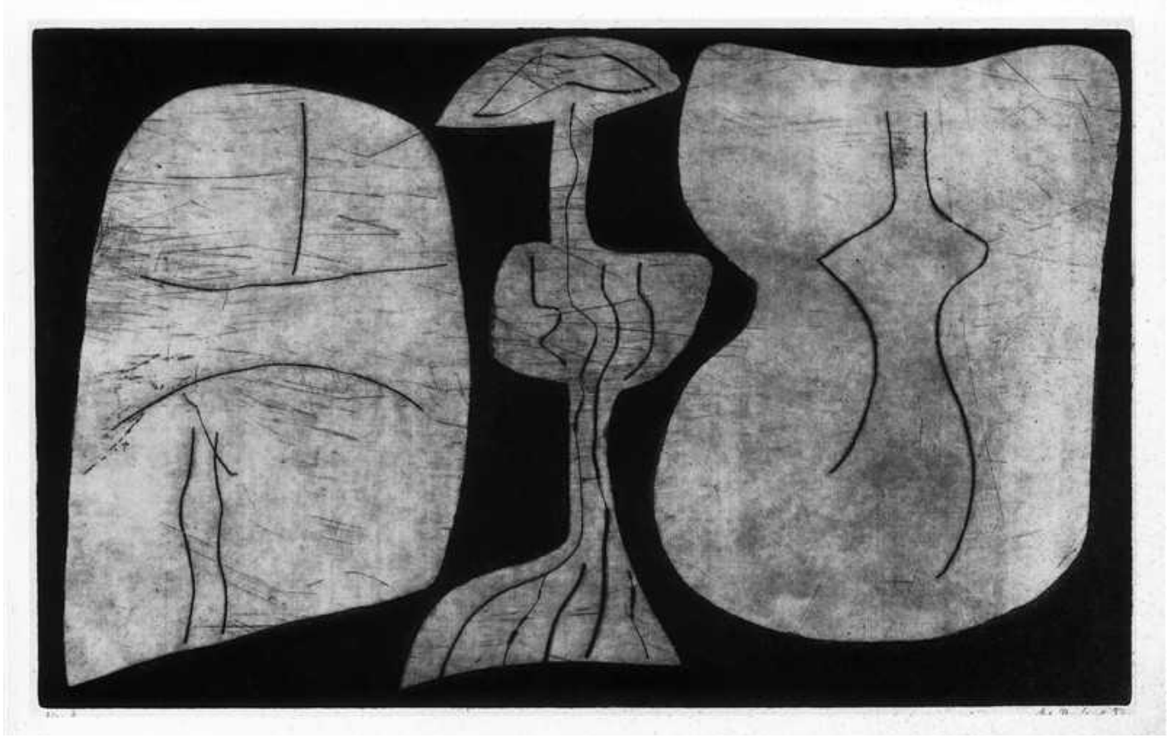
57 *Selská hlava*, dřevo (1978).
57 *Farmer's Head*, wood (1978).
57 *Bauernkopf*, Holz (1978).

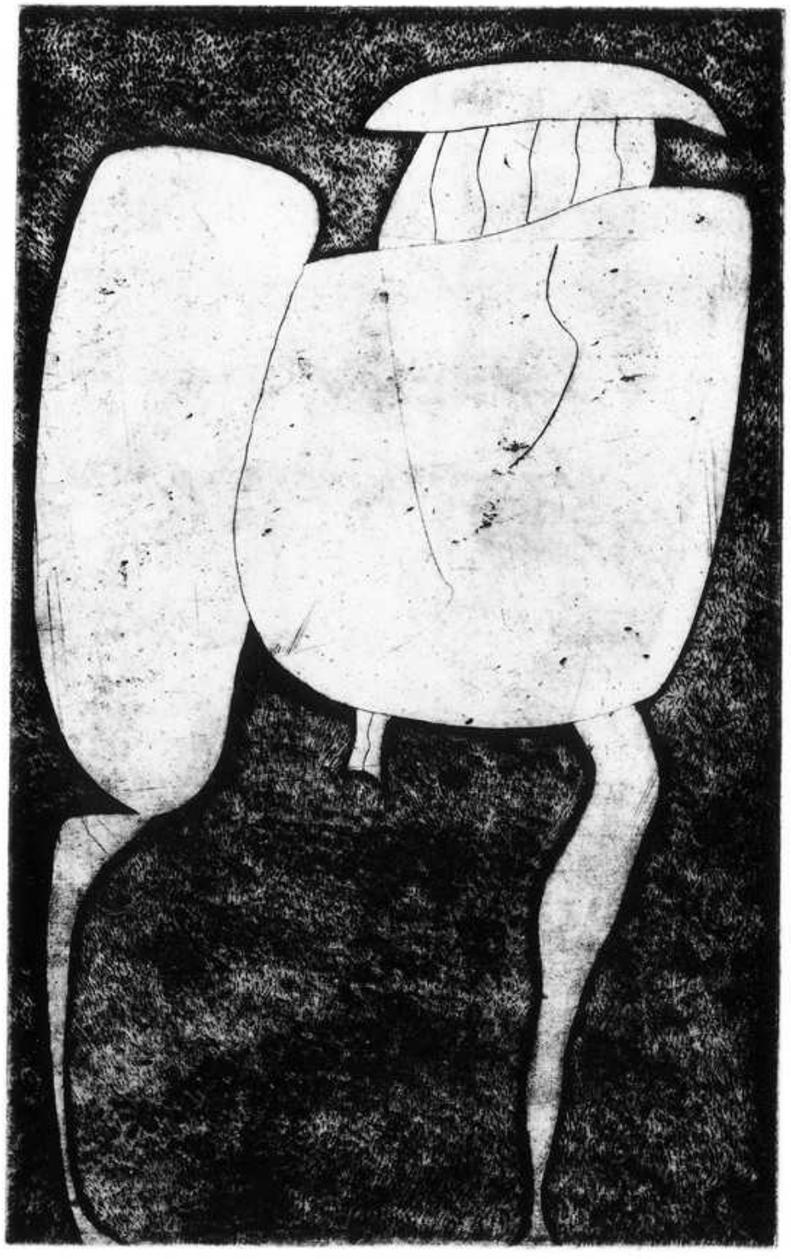
58 *Hlava XVII*, bronz (1981).
58 *Head XVII*, bronze (1981).
58 *Kopf XVII*, Bronze (1981).

59 *Hlava ženy*, terakota (1979), dálniční odpočívadlo, D2, Brno-Chrlice.
59 *Woman's Head*, terracotta (1979), Highway D2 resting spot, Brno-Chrlice.
59 *Frauenkopf*, Terrakotta (1979), Autobahnrastplatz, D2, Brno-Chrlice.

60 *Zvíře*, suchá jehla, 1970.
60 *Animal*, dry point, 1970.
60 *Ein Tier*, Kaltnadel, 1970.

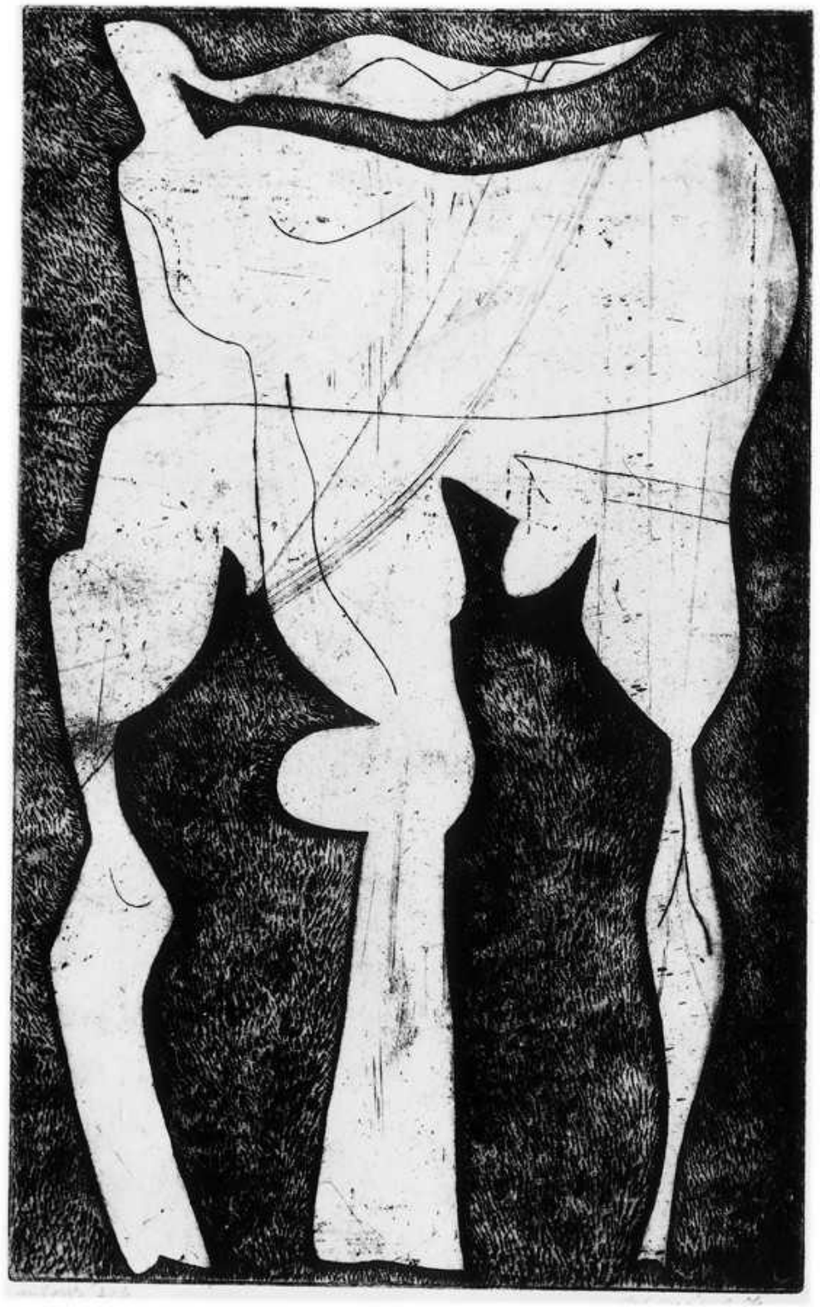
61 *Zvíře (Býček)*, suchá jehla 1969.
61 *Animal (Little Bull)*, dry point, 1969.
61 *Ein Tier (Bullenkalb)*, Kaltnadel, 1969.

62 *Zvíře*, bronz (1974).
62 *Animal*, bronze (1974).
62 *Ein Tier*, Bronze (1974).

63 *Zvíře*, režná keramika (1976), Brno-Komín, mateřská škola.
63 *Animal*, raw ceramics (1976), Brno-Komín, nursery school.
63 *Ein Tier*, Rohkeramik (1976), Brno-Komín, Kindergarten.

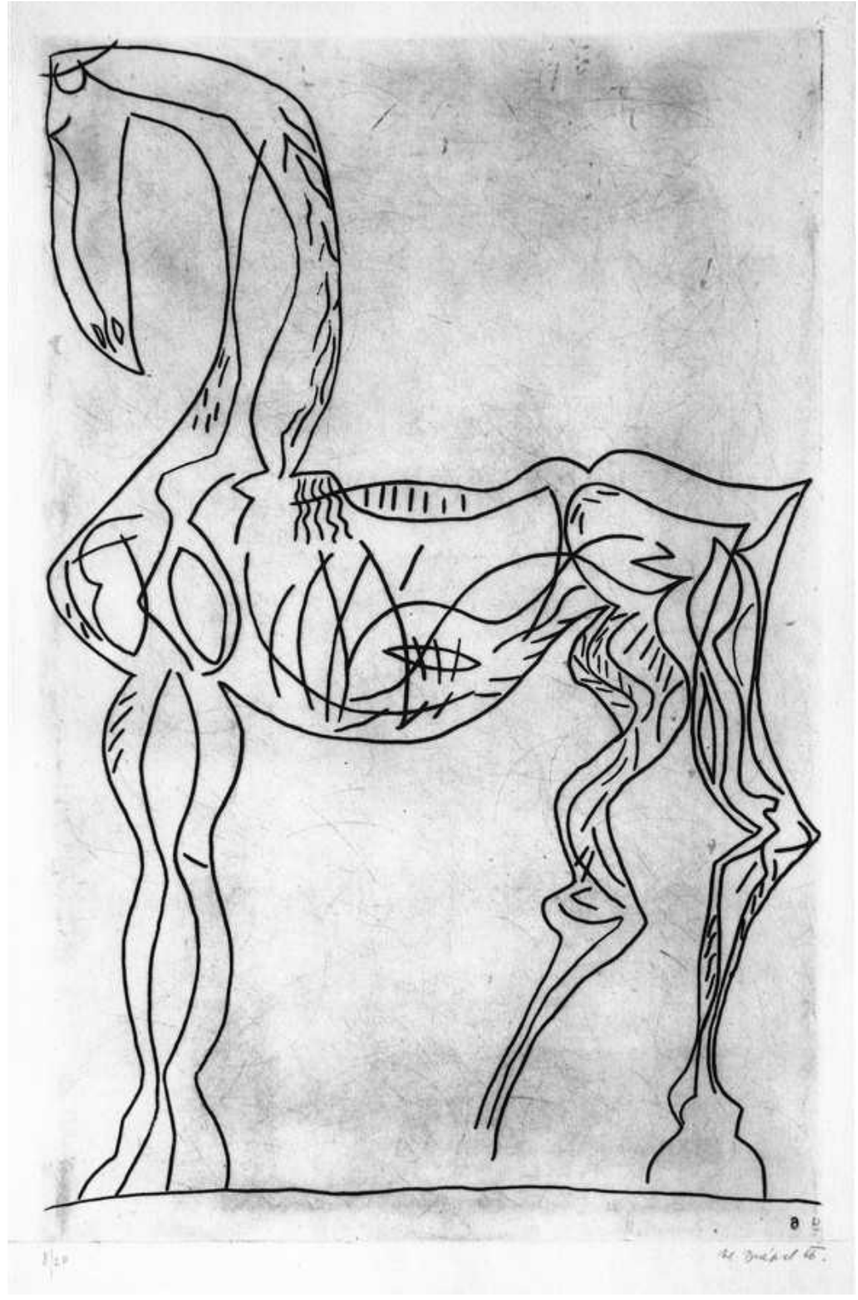
64 *Zvíře (Tele)*, suchá jehla, 1973.
64 *Animal (Calf)*, dry point, 1973.
64 *Ein Tier (Kalb)*, Kaltnadel, 1973.

65 *Býk*, reliéf, cín (1980).
65 *Bull*, relief, tin (1980).
65 *Stier*, Relief, Zinn (1980).

66 *Kůň II*, reliéf, bronz (1980).
66 *Horse II*, relief, bronze (1980).
66 *Pferd II*, Relief, Bronze (1980).

67 *Kůň*, suchá jehla, 1969.
67 *Horse*, dry point, 1969.
67 *Pferd*, Kaltnadel, 1969.

68 *Pár koní*, dřevo, dub (1975).
68 *A Pair of Horses*, wood, oak (1975).
68 *Ein Paar Pferde*, Eichenholz (1975).

69 *Dvě koňské hlavy*, vápenec (1975), před budovou Úřadu městské části Brno-Komín.
69 *Two Horse Heads*, limestone (1975), Brno-Komín, originally at the nursery school; at present in front of the Brno District Office building.
69 *Zwei Pferdeköpfe*, Kalkstein (1975), Brno-Komín, ursprünglich beim Kindergarten, heute vor dem Stadtteilamt.

70 *Koňská hlava*, bronz (1978).
70 *Horse Head*, bronze (1978).
70 *Pferdekopf*, Bronze (1978).

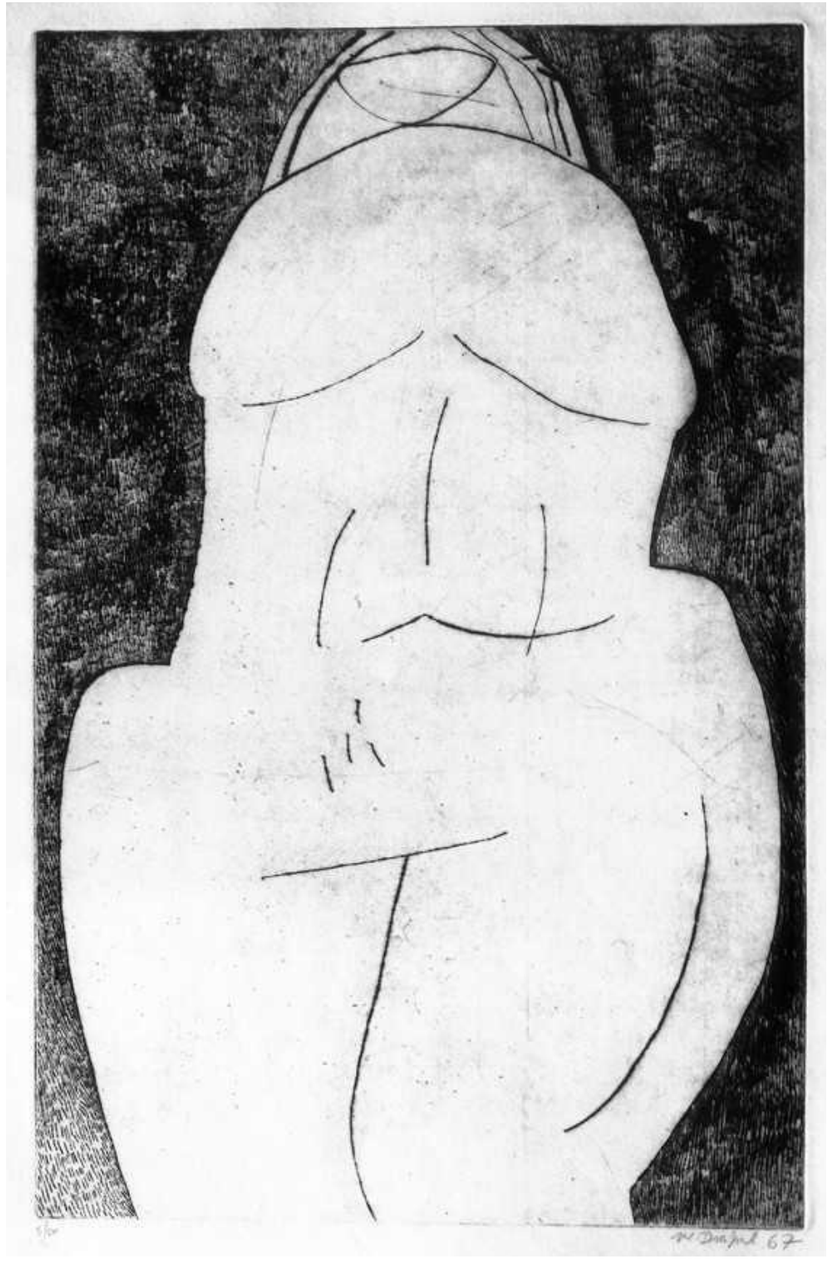
71 *Koňská hlava*, dřevo, ořech (1977).
71 *Horse Head*, wood, walnut (1977).
71 *Pferdekopf*, Nußholz (1977).

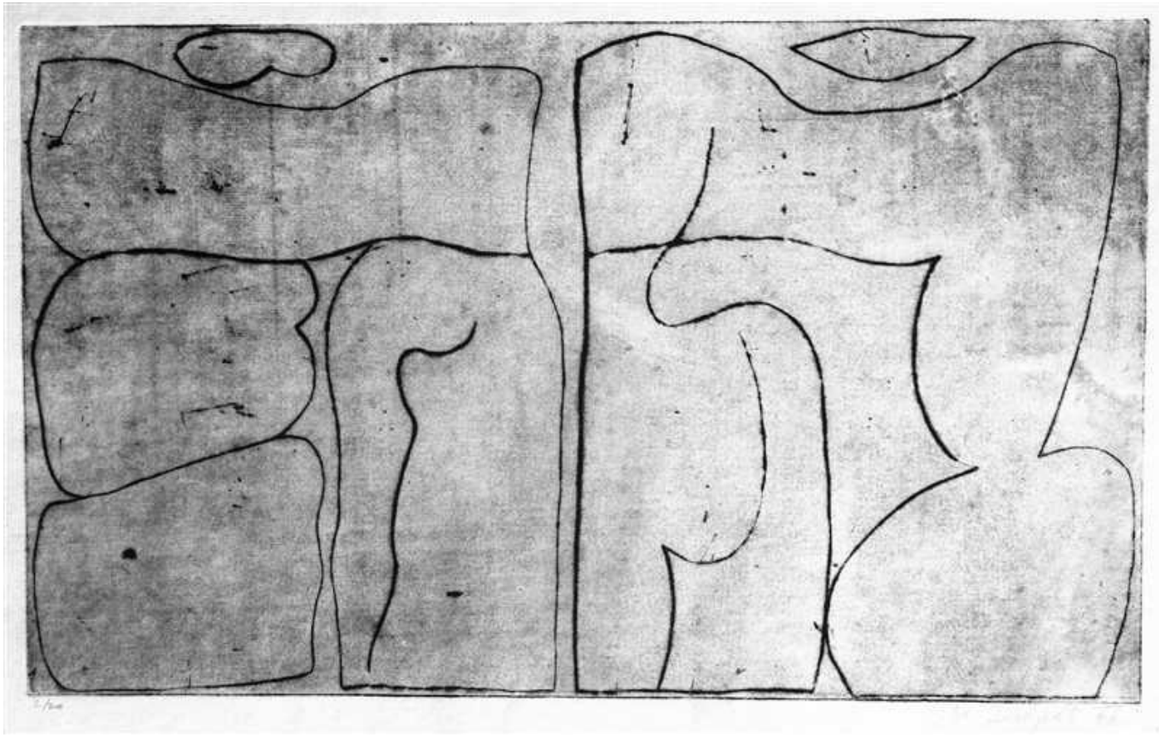
72 *Dvě koňské hlavy*, dřevo, ořech (1987).
72 *Two Horse Heads*, wood, walnut (1978).
72 *Zwei Pferdeköpfe*, Nußholz (1978).

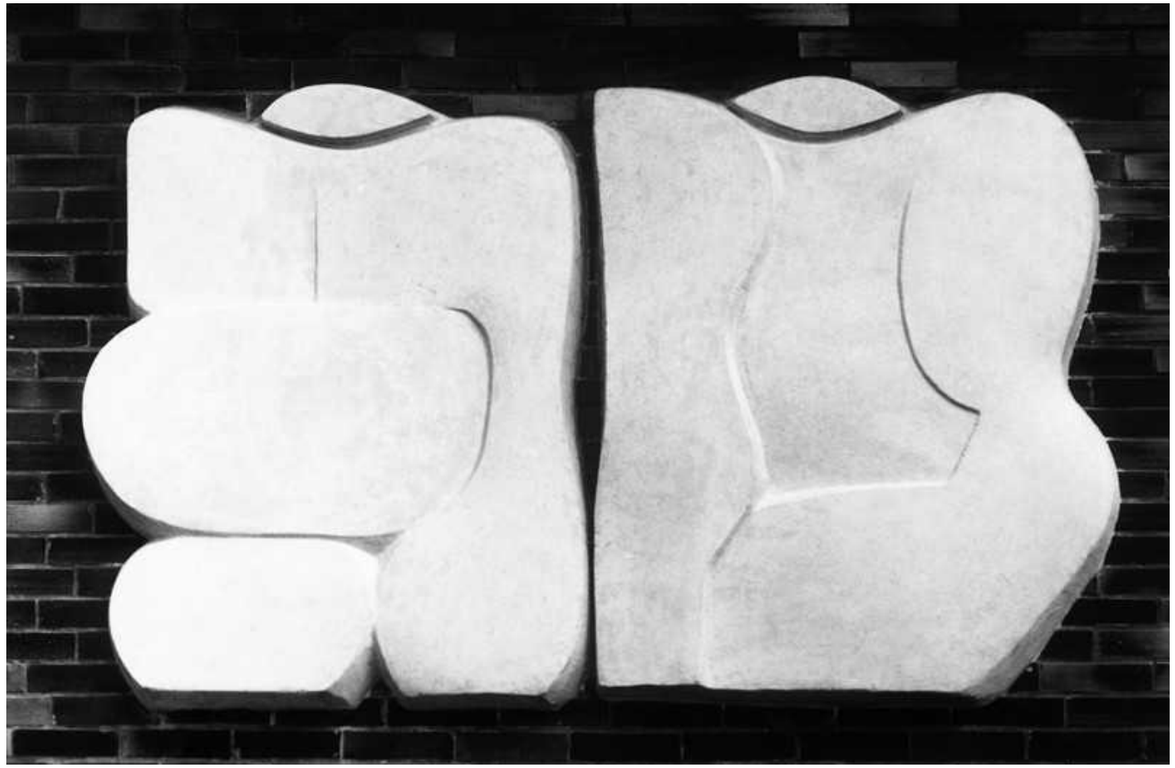
73 *Koňská hlava*, dřevo, lípa (1990).
73 *Horse Head*, wood, linden (1990).
73 *Pferdekopf*, Lindenholz (1990).

74 *Venuše*, suchá jehla, 1969.
74 *Venus*, dry point, 1969.
74 *Venus*, Kaltnadel, 1969.

75 *Dvojice*, suchá jehla, 1969.
75 *Pair*, dry point, 1969.
75 *Ein Paar*, Kaltnadel, 1969.

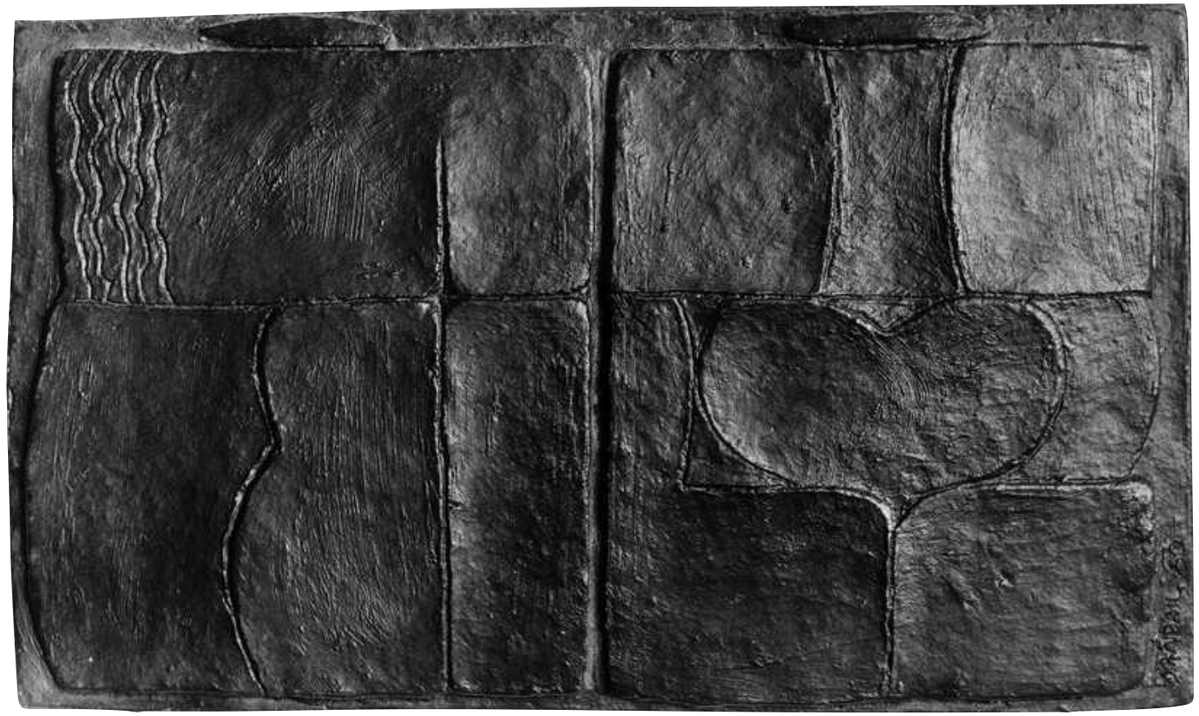

76 *Dvojice*, umělý kámen (1979), Brno-Komín, zdravotní středisko.
76 *Pair*, artificial stone (1979), Brno-Komín, health centre.
76 *Ein Paar*, Kunststein (1979), Brno-Komín, Poliklinik.

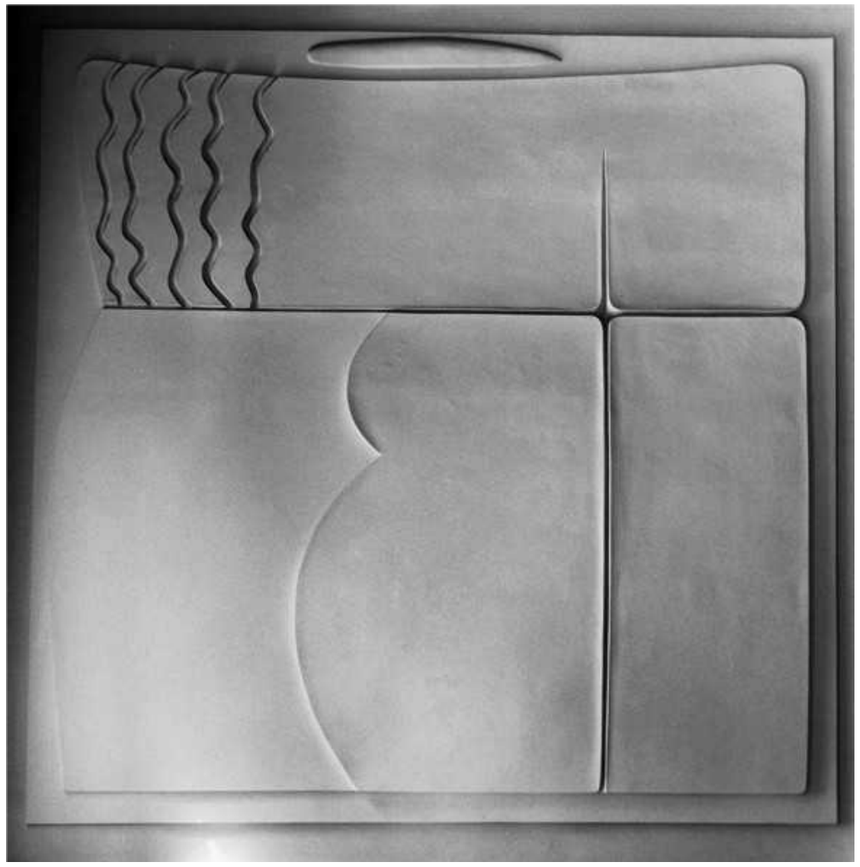
77 *Dvojice*, glazovaná terakota (1976), Brno-Královo Pole, Reissigova ulice.
77 *Pair*, glazed terracotta (1976), Brno-Královo Pole, Reissigova Street.
77 *Ein Paar*, glasierte Terrakotta (1976), Brno-Královo Pole, Reissigova-Straße.

78 *Dvojice I*, reliéf, bronz, 1980.
78 *Pair I*, relief, bronze, 1980.
78 *Ein Paar I*, Relief, Bronze, 1980.

79 *Dvojice II*, reliéf, bronz, 1980.
79 *Pair II*, relief, bronze, 1980.
79 *Ein Paar II*, Relief, Bronze, 1980.

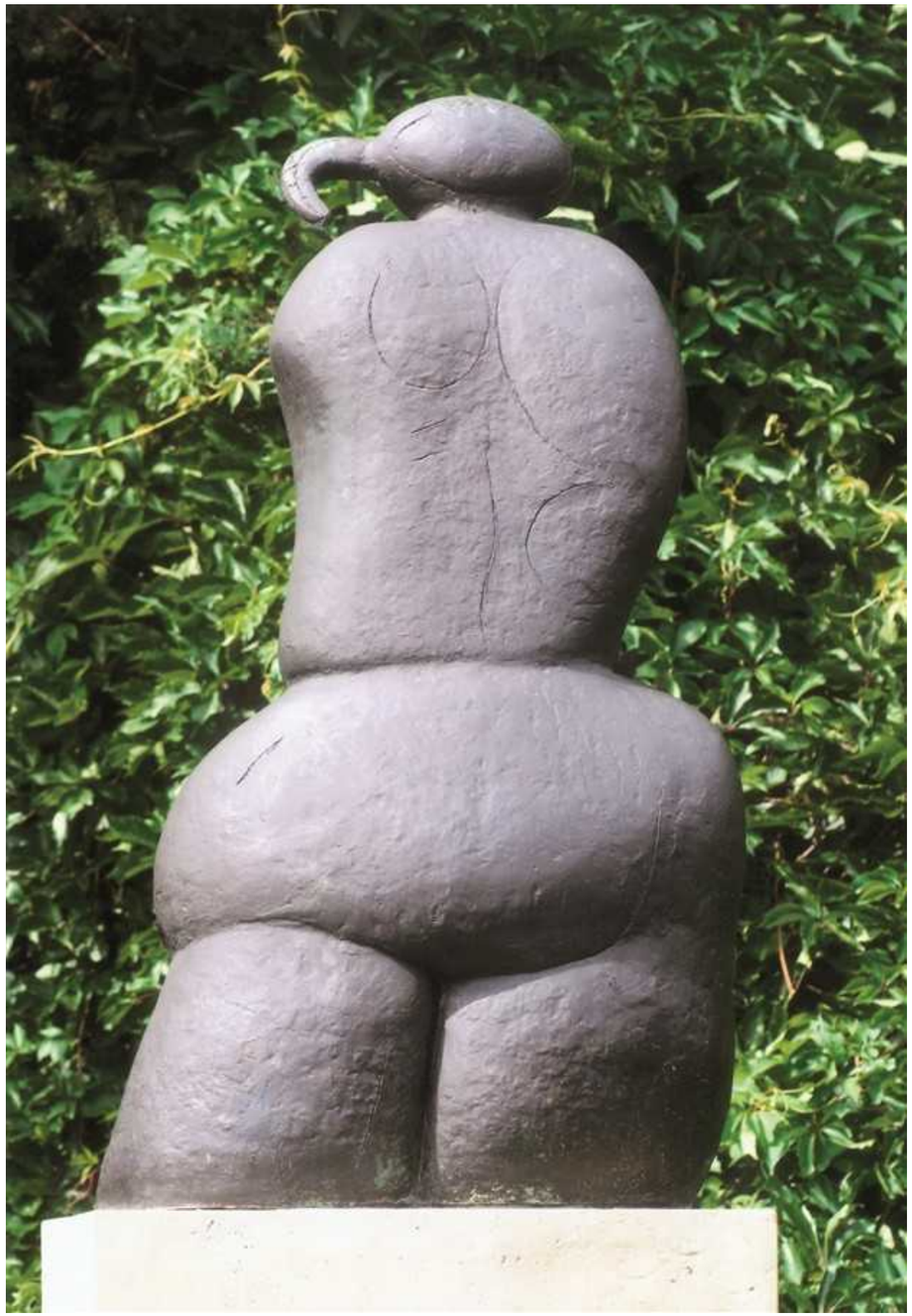
80 *Dvojice*, bílý štuk (1982), budova Ústavního soudu České republiky v Brně.
80 *Pair*, white stucco (1982), The building of the Constitutional Court of the Czech Republic in Brno.
80 *Ein Paar*, weißer Stuck (1982), Gebäude des Verfassungsgerichts der Tschechischen Republik in Brünn.

81 *Dvojice* (1982), celkový pohled na reliéf v předsálí zasedacího sálu Ústavního soudu České republiky v Brně.
81 *Pair* (1982), General view of the placement of both parts of the relief in the ante-chamber of the session hall of the building of the Constitutional Court of the Czech Republic in Brno.
81 *Ein Paar* (1982), Gesamtblick auf beide Reliefteile, angebracht im Raum vor dem Sitzungssaal des Verfassungsgerichts der Tschechischen Republik in Brno.

82 *Studie Venuše*, bronz (1982).
82 *Study of Venus*, bronze (1982).
82 *Studie zur Venus*, Bronze (1982).

83 *Venuše*, bronz (1982), park pavilonu Anthropos Moravského zemského muzea v Brně-Pisárkách.
83 *Venus*, bronze (1982), at the park of Anthropos Pavilion of the Moravian Regional Museum in Brno.
83 *Venus*, Bronze (1982), im Pisárky-Park bei Anthropos, einer Ausstellungshalle des Mährischen Landesmuseums in Brno.

84 *Venuše* (1982), trojice bronzových plastik v parku na návsi v Tvarožné (instalováno 2003).
84 *Venus* (1982), a grouping of three bronze sculptures in the park of the village square in Tvarožná, installed in 2003.
84 *Drei Venusgestalten* (1982), dreiteilige Bronzeskulptur im Dorfpark in Tvarožná, installiert 2003.

85 *Venuše* (1982), trojice bronzových plastik v parku na návsi v Tvarožné (instalováno 2003).
85 *Venus* (1982), a grouping of three bronze sculptures in the park of the village square in Tvarožná, installed in 2003.
85 *Drei Venusgestalten* (1982), dreiteilige Bronzeskulptur im Dorfpark in Tvarožná, installiert 2003.

86 *Venuše*, bronz (1982).
86 *Venus*, bronze (1982).
86 *Venus*, Bronze (1982).

87 *Venuše*, bronz (1982).
87 *Venus*, bronze (1982).
87 *Venus*, Bronze (1982).

88 *Modrá Venuše*, polychromované dřevo (1984).
88 *Blue Venus*, polychrome wood (1984).
88 *Blaue Venus*, polychromierts Holz (1984).

89 *Selka*, polychromované dřevo (1983).
89 *Farm Woman*, polychrome wood (1983).
89 *Bäuerin*, polychromierts Holz (1983).

90 *Kuřák*, terakota (polovina osmdesátých let 20. století).
90 *Smoker*, terracotta (mid 1980s).
90 *Der Raucher*, Terrakotta (Mitte der 80er Jahre).

91 *Zasněná*, dřevo, lípa (1990).
91 *Dreaming*, wood, linden (1990).
91 *Die Verträumte*, Lindenholz (1990).

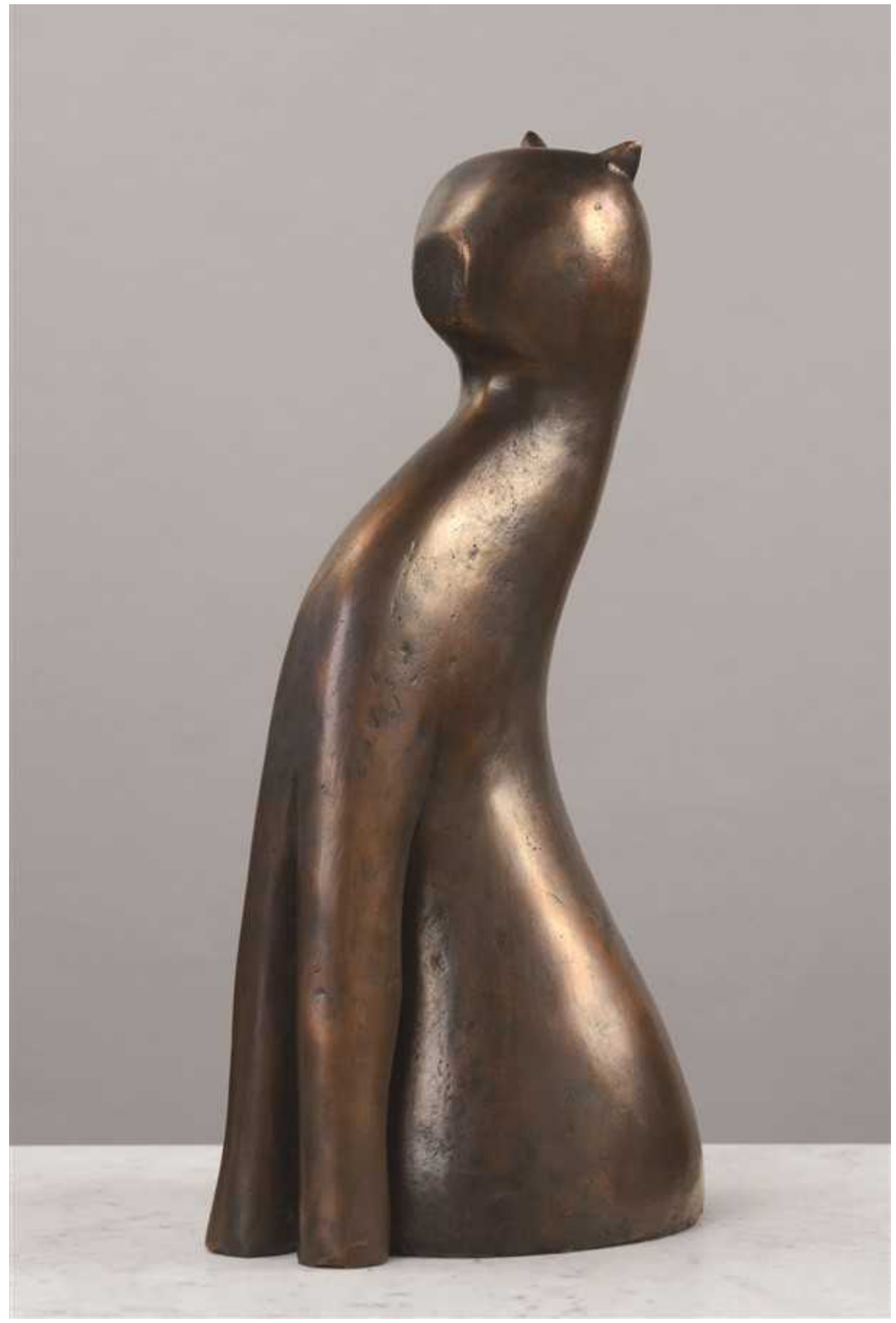
92 *Muž*, bronz (1992).
92 *Man*, bronze (1992).
92 *Mann*, Bronze (1992).

93 *Žena*, bronz (1992).
93 *Woman*, bronze (1992).
93 *Frau*, Bronze (1992).

94 *Černá kočka*, mořené dřevo (1996).
94 *Black Cat*, stained wood (1996).
92 *Schwarze Katze*, gebeiztes Holz (1996).

95 *Kočka*, bronz (1998).
95 *Cat*, bronze (1998).
95 *Katze*, Bronze (1998).

96 *Kohout*, keramika (1985).
96 *Rooster*, ceramic (1985).
96 *Hahn*, Keramik (1985).

97 *Debata*, vosk (1997).
97 *Debate*, wax (1997).
97 *Debatte*, Wachs (1997).

98 *Pro nákup*, vosk (1997).
98 *Shopping*, wax (1997).
98 *Einkaufen gehen*, Wachs (1997).

99 *Sousedky*, vosk (1997).
99 *Women Neighbours*, wax (1997).
99 *Nachbarinnen*, Wachs (1997).

100 *Venuše*, dřevo, hruška, 1996.
100 *Venus*, wood, pear, 1996.
100 *Venus*, Birnenholz, 1996.

101 *Hlava I*, vaječná tempera (1993).
101 *Head I*, egg tempera (1993).
101 *Kopf I*, Eiertempera (1993).

102 *Podzimní strom*, tuš, 1997.
102 *Autumn Tree*, ink, 1997.
102 *Herbstbaum*, Tusche, 1997.

103 *Košatý strom*, tuš (2000).
103 *Bushy Tree*, ink, 2000.
103 *Baum mit weit ausladender Krone*, Tusche, 2000.

104 *U hřbitovní zídky*, tuha, 2000.
104 *By the Cemetery Wall*, graphite, 2000.
104 *An der Friedhofsmauer*, Graphit, 2000.

105 *Strom s bílým kmenem*, tuha, 2000.
105 *Tree with White Trunk*, graphite, 2000.
105 *Baum mit einem weißen Stamm*, Graphit, 2000.

106 *Sousedky I*, tužka, pastel.
106 *Women Neighbours I*, pencil, pastel.
106 *Nachbarinnen I*, Bleistift und Pastell.

107 *Sousedky II*, tužka, pastel.
107 *Women Neighbours II*, pencil, pastel.
107 *Nachbarinnen II*, Bleistift und Pastell.

108 *Družstevnice na kolech*, malba na skle, 2004.
108 *Women Farm Co-op Workers on Bikes*, painting on glass, 2004.
108 *Genossenschaftlerinnen auf Fahrrädern*, Gemälde auf Glas, 2004.

SEZNAM ILUSTRACÍ

Poznámka: Řazení reprodukcí v obrazové části knihy v podstatě sleduje vývojovou linii Drápalova díla s výjimkou těch prací, které patří do jednoho tematického okruhu. Rozměry obrazů (výška x šířka) a plastik (výška) jsou v katalogu uváděny v cm, kreseb a grafik v mm. Pokud není dílo datováno, je jeho vročení v závorce pouze rámcové. Chybí-li údaj o signatuře, nebyla práce autorsky značena.

1 Bohumil Marčák, *Vladimír Drápal*, polovina osmdesátých let 20. století.
2 *Autoportrét* (1944), olej, plátno 49,5x45,5 cm.
3 Žáci speciálky dekorativní malby Školy uměleckých řemesel v Brně začátkem druhé světové války (profesor Emanuel Hrbek). Stojící nahoře zleva: Vlastimil Fiala, Jaroslav Hanák, Vladimír Drápal, sedící vpravo dole: v brýlích Mirko Večeřa, za ním Naděžda Brzobohatá-Hanáková, před ní Oldřiška Keithová, zcela vlevo s dýmkou Bohumír Matal.
4 *Maminka V. D.*, 1984, reliéf, bronz 20,5x17,5 cm, vpravo nahoře: Moje maminka.
5 *Otec V.D.*, 1984, reliéf, bronz 20x17,5 cm, sign. vpravo dole: VL DRÁPAL 84.
6 Jan Beran, *Vladimír Drápal skicuje* (koncem šedesátých let 20. století).
7 V ateliéru při práci na plastice *Venuše* (1982).
8 Josef Tichý, *Mezi svými* (polovina sedmdesátých let 20. století).
9 Zeď ve dvoře domu Drápalových v Tvarožné, dole *Venuše* (1982), sádra, v. 115 cm.
10 Vladimír Drápal doma, léto roku 2010.
11 *Náves*, 1942, kvaš, papír 19x28,5 cm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 1942.
12 *Mařenky* (1942), kvaš, papír 21,3x24,3 cm.
13 *Samota Rohlenka*, 1943, olej, plátno 30,3x 41,3 cm, sign. vpravo dole: DRÁPAL 1943.
14 *Tvarožná*, 1943, olej, plátno 30,2x 40,3 cm, sign. vpravo dole: DRÁPAL 1943.
15 *Babička*, 1944, olej, plátno 42x59,5 cm, sign. vpravo dole: VL. DRÁPAL 1944.
16 *Anežka*, 1944, olej, dřevo 50,3x44,2 cm, sign. vpravo dole: DRÁPAL 1944.
17 *Velikonoce, (Rok na vsi)*, 1949, pero, tuš, papír 306x297 mm, sign. vpravo dole: Drápal 49, Muzeum města Brna.
18 *Tři králové (Rok na vsi)*, (1949), pero, tuš, papír 300x211 mm, sign. vlevo dole: Drápal, Muzeum města Brna.
19 *Náves*, 1954, olej, plátno 47x58,8 cm, sign. vpravo dole: DRÁPAL 54.
20 *Velikonoce*, 1953, olej, lepenka 51x38 cm, sign. vpravo dole: VL. DRÁPAL 53.
21 *Koně v žačce* (1957), suchá jehla, papír 237x160 mm, sign. vpravo dole: Drápal.
22 *Porada*, 1960, lept, papír 303x215 mm, sign. vpravo dole: V. Drápal 60.
23 *Pařížské listy IV*, 1961, lept, papír 249x347 mm, sign. vpravo dole: Drápal 61.
24 *Pařížské listy I*, 1961, lept, papír 252x350 mm, sign. vpravo dole: Drápal 61.
25 *Z pole*, 1960, olej, lepenka 49x70 cm, sign. vpravo dole: VL. DRÁPAL 60.
26 *Na poli I*, 1963, olej, sololit 64,8x85,5 cm, sign. vpravo dole: Drápal 63.
27 *Družstevnice II* (1960), lept, papír 215x303 mm, sign. vpravo dole: Drápal.
28 *Kopačky I*, 1963, olej, lepenka 52,8x73,9 cm, sign. vpravo dole: Drápal 63.
29 *Smutný den*, 1960, suchá jehla, papír 208x280 mm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 60.
30 *Na dvoře (Náves)*, 1962, olej, plátno 60x51 cm, sign. vpravo dole: Drápal 62, Muzeum města Brna.
31 *V plískanici*, 1960, olej, plátno 24,4x 51,2 cm, sign. vpravo dole: Drápal 60.

32 *Polní práce* (1960), kresba štětcem, inkoust, papír 138x250 mm.
33 *Koně u vozu*, 1961, olej, plátno 64,3x50 cm, sign. vpravo dole: DRÁPAL 61, Moravská galerie v Brně.
34 *Koně s fůrou*, 1961, olej, plátno 57,3x50,7 cm, sign. vlevo dole: Drápal 61, Muzeum města Brna.
35 *Náves*, 1960, olej, sololit 43,3x59 cm, sign. vpravo dole: Drápal 60, Muzeum města Brna.
36 *Kopačky III*, 1967, olej, plátno 47,5x54,5 cm, sign. vpravo dole: Drápal 67.
37 *Kopačky IV* (1964), olej, lepenka 31,5x52 cm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal.
38 *Družstevnice na kolech*, 1970, suchá jehla, papír 296x418 mm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 70.
39 *Pár koní*, 1966, lept, papír 486x317 mm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 66.
40 *Selská hlava VI*, 1964, suchá jehla, papír 415x290 mm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 64.
41 *Selská hlava III*, 1964, suchá jehla, papír 408x299 cm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 64.
42 *Vladimír*, 1973, glazovaná terakota, v. 41 cm, sign. uvnitř: Drápal 73.
43 *Paní hostinská*, 1973, glazovaná terakota, v. 40 cm, sign. uvnitř: Drápal 73, Muzeum města Brna.
44 *Mužská hlava*, 1972 (en face), terakota, v. 33 cm, sign. uvnitř: Drápal 72, Muzeum města Brna.
45 *Mužská hlava*, 1972 (profil).
46 *Hlava s rádiovkou*, 1973, terakota, v. 37 cm, sign. uvnitř: DRÁPAL 73.
47 *Žofka*, 1974, terakota, v. 34 cm, sign. uvnitř: DRÁPAL 74.
48 *Hlava ženy*, 1973, terakota se selenovou glazurou, v. 43 cm, Moravská galerie v Brně.
49 *Sedlák* (1973), terakota, v. 37 cm.
50 *Hlava muže*, 1973 (profil), terakota, v. 35,5 cm, Moravská galerie v Brně.
51 *Hlava muže*, 1973 (en face).
52 *Tóneček (Kovozemědělec)*, 1973, terakota, v. 38 cm, sign. uvnitř: Drápal 73, Muzeum města Brna.
53 *Hlava XXII*, 1973, terakota, v. 36 cm, sign. uvnitř: Drápal 73, Muzeum města Brna.
54 *Ženská hlava,* 1974, dřevo, v. 56,5 cm.
55 *Matka*, 1976, dřevo, v. 40 cm, Moravská galerie v Brně.
56 *Modrá hlava* (1974), glazovaná terakota, v. 37 cm.
57 *Selská hlava* (1978), dřevo, v. 45 cm, Muzeum města Brna.
58 *Hlava XVII (Jirka)* (1981), bronz, v. 27 cm, Muzeum města Brna.
59 *Hlava ženy* (1979), (terakota, dálniční odpočívadlo, D2, Brno-Chrlice.
60 *Zvíře*, 1970, suchá jehla, papír 298x490 cm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 70.
61 *Zvíře (Býček)*, 1969, suchá jehla, papír 492x297 mm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 73.
62 *Zvíře* (1974), bronz, v. 27 cm.
63 *Zvíře* (1976), režná keramika, d. 150 cm, (Brno-Komín, mateřská škola).
64 *Zvíře (Tele)*, 1973, suchá jehla, papír 492x297 mm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 73.
65 *Býk* (1980), reliéf, cín, průměr 30 cm, Muzeum města Brna.
66 *Kůň II* (1980), reliéf, bronz, průměr 30 cm.
67 *Kůň*, 1969, suchá jehla, papír 495x317 mm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 69.
68 *Pár koní* (1975), dřevo, dub, v. 63 cm.
69 *Dvě koňské hlavy* (1975), vápenec, v. 135 cm, Brno-Komín, původně u mateřské školy, nyní před budovou Úřadu městské části.
70 *Koňská hlava* (1978), bronz, v. 37 cm, Muzeum města Brna.
71 *Koňská hlava* (1977), dřevo, ořech, v. 54,5 cm, Muzeum města Brna.

72 *Dvě koňské hlavy* (1978), dřevo, ořech, v. 79 cm.
73 *Koňská hlava* (1990), dřevo, lípa, v. 43 cm.
74 *Venuše*, 1969, suchá jehla, papír 482x310 mm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 69.
75 *Dvojice*, 1969, suchá jehla, papír 299x491 mm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 69.
76 *Dvojice* (1979), umělý kámen, v. 120 cm (Brno-Komín, zdravotní středisko).
77 *Dvojice* (1976), glazovaná terakota 300x400 cm (Brno-Královo Pole, Reissigova ulice).
78 *Dvojice I*, 1980, reliéf, bronz 18x28 cm, sign. vpravo dole: VD 80.
79 *Dvojice II*, 1980, reliéf, bronz 18x28 cm, sign. vpravo dole: DRÁPAL 80.
80 *Dvojice* (1982), bílý štuk 300x300 cm (levá část). Budova Ústavního soudu České republiky v Brně.
81 *Dvojice* (1982). Celkový pohled na umístění obou částí reliéfu v předsálí zasedacího sálu budovy Ústavního soudu České republiky v Brně.
82 *Studie Venuše* (1982), bronz, v. 38,8 cm, Moravská galerie v Brně.
83 *Venuše* (1982), bronz, v. 132 cm, v parku pavilonu Anthropos Moravského zemského muzea v Brně.
84, 85 *Venuše* (1982), trojice bronzových plastik v parku na návsi v Tvarožné, instalováno roku 2003.
86 *Venuše* (1982), bronz, v. 135 cm, z trojice bronzových plastik v Tvarožné.
87 *Venuše* (1982), bronz, v. 142 cm, z trojice bronzových plastik v Tvarožné.
88 *Modrá venuše* (1984), polychromované dřevo, v. 99 cm.
89 *Selka* (1983), polychromované dřevo, v. 90 cm.
90 *Kuřák* (polovina 80. let), terakota (studie), v. 22 cm.
91 *Zasněná* (1990), dřevo, lípa, v. 32 cm.
92 *Muž* (1992), bronz, v. 52 cm.
93 *Žena* (1992), bronz, v. 52 cm.
94 *Černá kočka* (1996), mořené dřevo, v. 62 cm.
95 *Kočka* (1998), bronz, v. 46 cm.
96 *Kohout* (1985), keramika, v. 35 cm.
97 *Debata* (1997), vosk, v. 11 cm.
98 *Pro nákup* (1997), vosk, v. 11 cm.
99 *Sousedky* (1997), vosk, v. 12 cm.
100 *Venuše*, 1996, dřevo, hruška, v. 64 cm, sign. při spodním okraji: DRÁPAL 96.
101 *Hlava I* (1993), vaječná tempera, překližka, 40x29 cm.
102 *Podzimní strom*, 1997, tuš, papír, 494x343 mm, sign. vpravo dole: Vladimír 97.
103 *Košatý strom*, 2000, tuš, papír 420x295 mm, sign. vpravo dole: Říjen 2000 Vl. Drápal.
104 *U hřbitovní zídky*, *2000*, tuha, papír, 295x420 mm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 2000.
105 *Strom s bílým kmenem*, 2000, tuha, papír, 295x420 mm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal 2000.
106 *Sousedky I*, tužka, pastel, papír, 213x196 mm.
107 *Sousedky II*, tužka, pastel, papír, 213x196 mm, sign. vpravo dole: Vl. Drápal.
108 *Družstevnice na kolech*, 2004, malba na skle 29x40,5 cm, sign. vlevo dole: VLD. 04.

BIOGRAFIE V DATECH

1921 Vladimír Drápal se narodil 28. října v Tvarožné u Brna jako syn rolníka a pekaře Františka Drápala a Ludmily Drápalové, rozené Blahákové. Měl převzít povolání otce, a tak se s ním již od dětství podílel na hospodaření a vyučil se i řemeslu. Proto jeho rozhodnutí stát se výtvarníkem jeho rodina striktně odmítla a jemu nezbylo než tajně složit přijímací zkoušku na brněnské Škole uměleckých řemesel a rodičovský souhlas získat až dodatečně. Snad poprvé se tu prosadila houževnatost jako jeden z jeho charakteristických povahových rysů.

1938–1942 Vystudoval Školu uměleckých řemesel v Brně ve speciálce dekorativní malby pod vedením profesora Emanuela Hrbka.

1943–1945 V nuceném pracovním nasazení postupně jako pacholek u sedláka, dělník v sokolnickém cukrovaru a později jako kopáč zákopů v Menhofu (Rakousko).

1945–1949 Absolvoval Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze ve speciální škole užité malby vedené profesorem Josefem Kaplickým, který si ho vybral jako svého prvního asistenta.

1947 Studijní stipendijní pobyt v Paříži (Francie); *Pařížské listy*, perokresby, roku 1961 realizované ve stejnojmenném grafickém cyklu.

1950 Návrat do Tvarožné.

1952 První samostatná výstava kreseb a akvarelů v Tvarožné. Od té doby se věnuje též olejomalbě s náměty polní práce, návsi a života v rodné obci.

1958 Zakládající člen brněnské tvůrčí skupiny Profil 58.

1960 *Družstevnice*, cyklus suchých jehel a leptů. Táž témata reflektují olejomalby z padesátých a první poloviny šedesátých let.

1964–1965 *Selská hlava*, cyklus suchých jehel a leptů.

1965 Čestné uznání brněnské pobočky Svazu československých výtvarných umělců (SČSVU) za cyklus *Selská hlava*, jenž byl zařazen do souboru reprezentujícího Československo v roce 1972 na Třetím mezinárodním bienále grafiky ve Florencii.

1966–1968 *Kůň*, cyklus suchých jehel a leptů.

1967 *Venuše*, cyklus suchých jehel a leptů. Čestné uznání na výstavě Brněnský salon 1967.

1968 *Tři venuše*, reliéf, glazovaná keramika, Stará radnice ve Znojmě.

1968–1969 *Dvojice*, cyklus suchých jehel a leptů.

1969–1973 *Zvíře*, cyklus suchých jehel a leptů.

1972–1979 Plastické zhodnocení a provedení grafického cyklu *Selská hlava* v režné i v glazované keramice a později i ve dřevě ve více než čtyřiceti dílech.

1973 Zahajuje plastické a reliéfní zhodnocení a provedení grafického cyklu *Kůň* zpočátku v keramice, později ve dřevě a od sklonku sedmdesátých let v bronzu, cínu, železe, skle i ve vosku. Pro Lázně V. v Karlových Varech sedm tónovaných a glazovaných keramických medailonů s rytinami koní a koňských hlav.

1974–1982 Pedagogické působení na Filozofické a Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně.

1975 *Dvě koňské hlavy*, vápenec, mateřská škola, Brno-Komín (nyní před budovou Úřadu městské části); *Pták*, keramika, mateřská škola, Brno-Šlapanice (nedochováno).

1975–1976 *Družstevnice na kolech*, cyklus suchých jehel a leptů.

1976 *Zvíře*, pětidílná kompozice, leptané sklo, Výzkumný a vývojový ústav Závodů všeobecného strojírenství v Brně-Medlánkách.

1979 *Hlava muže a Hlava ženy*, keramika, dálniční odpočívadlo (D2) Brno-Chrlice.

1980 *Hlava koně*, umělý kámen, dálniční odpočívadlo (D2) Starovičky.

1982 *Venuše*, bronz, Brno-Pisárky, park u pavilonu Anthropos Moravského zemského muzea.

1983 *Kohout*, glazovaná keramika, mateřská škola, Vyškov.

1984 *Dvojice*, štukový reliéf, budova Ústavního soudu České republiky, Brno, Joštova.

1984 *Dvojice*, keramický reliéf, Žďár nad Sázavou.

1985 *Galský kohout*, glazovaná keramika, hotel, Brněnská přehrada.

1985 *Venuše*, bronz, sídliště, Brno-Bohunice.

1987 *Koně*, dekorativní stěna, glazovaný keramický reliéf, sídliště Brno-Líšeň.

1990 Členem uměleckého Sdružení Q.

2003 *Venuše*, trojice bronzových plastik, park v Tvarožné.

1996–2008 V roce 1996 byl vyzván profesorem Masarykovy univerzity v Brně Jaroslavem Malinou, autorem projektu knihy a putovní výstavy *Kruh prstenu: Světové dějiny sexuality, erotiky a lásky od počátků do současnosti v reálném životě, krásné literatuře, výtvarném umění a dílech českých malířů a sochařů inspirovaných obsahem této knihy* k výtvarné účasti. V letech 1996 až 2008 vytvořil pro tento projekt několik artefaktů a v jeho rámci se zúčastnil několika společných výstav.

1999 Zúčastnil se „4. a 5. předběžné výstavy soch a obrazů pro projekt knihy a putovní výstavy *Kruh prstenu: Láska v životě a literatuře světa srdcem a rukama českých malířů a sochařů*“ v atriu budovy IBC – obchodní centrum, Příkop 6, Brno.

2001 Uspořádal samostatnou výstavu v Botanické zahradě Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně u příležitosti V. zahradní slavnosti Masarykovy univerzity. Zúčastnil se *6. předběžné výstavy soch a obrazů pro projekt knihy a putovní výstavy Kruh prstenu: Světové dějiny sexuality, erotiky a lásky od počátků do současnosti v reálném životě, krásné literatuře, výtvarném umění a dílech českých malířů a sochařů inspirovaných obsahem této knihy* v Galerii na chodbě Ústavu antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

2007 Zastoupen svým dílem v knize: Malina, Jaroslav a kolektiv (2007): *Kruh prstenu: Světové dějiny sexuality, erotiky a lásky od počátků do současnosti v reálném životě, krásné literatuře, výtvarném umění a dílech českých malířů a sochařů inspirovaných obsahem této knihy, 1, „Celý svět“ kromě euroamerické civilizace*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s. 6, 1073, 1082.

DOKUMENTACE DÍLA

Společné a samostatné výstavy

Vladimír Drápal se zúčastnil mnoha kolektivních výstav u nás i v zahraničí – ve Florencii (Itálie), Grenoblu (Francie), Krakově (Polsko), Ciudad de México (Mexiko), Plovdivu (Bulharsko), Rennes (Francie), St. Joseph (Missouri, USA), Tartu (Estonsko) a uspořádal několik desítek samostatných výstav v Blansku, Brně, Hodoníně, Jihlavě, Karviné, Krnově, Novém Městě na Moravě, Olomouci, Poznani, Praze, Tvarožné, Znojmě aj.

Sochařské realizace

1973 Sedm tónovaných a glazovaných keramických medailonů s rytinami koní a koňských hlav, Lázně V. v Karlových Varech.
1975 *Dvě koňské hlavy*, vápenec, mateřská škola, Brno-Komín; *Pták*, keramika, mateřská škola, Brno-Šlapanice (nedochováno).
1976 *Zvíře*, pětidílná kompozice, leptané sklo, Výzkumný a vývojový ústav Závodů všeobecného strojírenství v Brně-Medlánkách. *Dvojice*, reliéf, glazovaná terakota, Brno-Královo Pole, Reissigova ulice.
1979 *Hlava muže a Hlava ženy*, keramika, dálniční odpočívadlo (D2) Brno-Chrlice. *Dvojice*, reliéf, umělý kámen, Brno-Komín, zdravotní středisko.
1980 *Hlava koně*, umělý kámen, dálniční odpočívadlo (D2) Starovičky.
1982 *Venuše*, bronz, Brno-Pisárky, park u pavilonu Anthropos Moravského zemského muzea.
1983 *Kohout*, glazovaná keramika, mateřská škola, Vyškov.
1984 *Dvojice*, štukový reliéf, budova Ústavního soudu České republiky, Brno, Joštova.
1984 *Dvojice*, keramický reliéf, Žďár nad Sázavou.
1985 *Galský kohout*, glazovaná keramika, hotel, Brněnská přehrada.
1985 *Venuše*, bronz, sídliště, Brno-Bohunice.
1987 *Koně*, dekorativní stěna, glazovaný keramický reliéf, sídliště Brno-Líšeň.
2003 *Venuše*, bronz, park v Tvarožné.

Zastoupení ve sbírkách

Galerie města Bruntálu.
Horácká galerie v Novém Městě na Moravě.
Moravská galerie v Brně.
Muzeum města Brna.
Národní galerie v Praze.
Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě.
Galerie Rome v Grenoblu (Francie).
Galerie Życie i myśl v Poznani (Polsko).
Galleri Slottet i Hörle ve Värnamo (Švédsko).
St Joseph The Print Consortium Missouri (USA) aj.

Literatura a prameny (výběr)

(bg. [Bronislava Gabrielová]) (1991): Výtvarná podoba vesnice. *Právo lidu*, 19. 9. 1991.
(BG [Bronislava Gabrielová]) (1989): Moravští umělci na medailérské přehlídce. *Lidová demokracie*, 23. 2. 1989.
(BG [Bronislava Gabrielová]) (1993): Výtvarní umělci dneška. *Lidová demokracie*, 27. 8. 1993.
Čubrda, Zdeněk (1977): Vesnice v díle V. Drápala. *Rovnost*, 31. 8. 1977.
(da) (1974): Brno – Plovdiv. *Rovnost*, 23. 1. 1974.
Dvorský, Josef ((1970): Brněnské výstavy vyzývají. *Svobodné slovo*, 17. 2. 1970.
Dvořáková, Nina (1998): Grafické a sochařské dílo Vladimíra Drápala. *54. bulletin Moravské galerie v Brně*, 1998, s. 135–138.
(EKR) (1999): Bružeňák a Drápal v divadle. *Právo*, 17. 2. 1999.
GB [Gabrielová, Bronislava] (1981): Ateliér V. Drápala. *Svobodné slovo*, 4. 6. 1981.
GB [Gabrielová, Bronislava] (1981): Tvorba Vladimíra Drápala. *Tvorba*, 7. 10. 1981, č. 40, s. 18.
(hc) (1974): Tvaroženské portréty. *Směr*, 1974, č. 12.
Hlaváčková, Milada (1991): *Vladimír Drápal*. Katalog k výstavě v Domě umění města Brna, Galerie Stará radnice, 3. 9.–6. 10. 1991. Text Milada Hlaváčková. Dům umění města Brna, Brno 1991.
Hlaváčková, Milada (2003): Venuše v Tvarožné? *Haló noviny*, 1. 11. 2003.
Hlušička, Jiří (1959): Pro koho tvořit? *Rovnost*, 23. 5. 1959.
Hlušička, Jiří (1961): Vesnice v tvorbě malíře V. Drápala. *Rovnost*, 20. 8. 1961.
Hlušička, Jiří (1963): Konfrontace se životem dneška. *Rovnost*, 6. 5. 1963.
Hlušička, Jiří (1974): Dvě brněnské výstavy. *Rudé právo*, 4. 12. 1974.
Hockeová, Jiřina (1996): Vladimír Drápal. *Kam*, září 1996.
Hulák, Vítězslav (1991): „Milý Laďo“. *Kam*, říjen 1991.
(jak) (1982): Tvorba V. Drápala. *Rovnost*, 22. 3. 1982.
(jkř) (1972): Hledám v sobě životaschopný tvar. *Rovnost*, 9. 12. 1972.
(jms) (1981): Vladimír Drápal vystavuje. *Lidová demokracie*, 2. 9. 1981.
(k) (1977): Ze současné výstavy Vladimíra Drápala. *Lidová demokracie*, 19. 7. 1977.
(k) (1981): Čas odpočinku nenastal … *Zemědělské noviny*, 7. 8. 1981.
(kar) (1986): Hlavní inspirace vesnice. *Brněnský večerník*, 28. 10. 1986.
Kment, Petr (1970): Cestou abstrakce. *Rovnost*, 12. 2. 1970.
Kříž, Jiří (1983): Venuše z Tvarožné. *Brněnský večerník*, 14. 1. 1983.
LD (1986): Spokojený malíř. *Lidová demokracie*, 28. 10. 1986.
Ledererová, Zuzana (1981): Na besedě v Tvarožné. *Rovnost*, 4. 11. 1981.
Ledererová-Protivová, Zuzana (1991): Z Tvarožné do pralesa a zpět. *Rovnost*, 1. 10. 1991.

Lišnovská, Dagmar (1959): „Profil 58“ vystavuje. *Rovnost*, 9. 5. 1959.
(lp) (1977): Námětová věrnost. *Svobodné slovo*, 16. 8. 1977.
ma (1982): Umělecká výpověď Vladimíra Drápala. *Československý architekt*, 28, 1982, č. 13, s. 8.
Macharáčková, Marcela (1998): Galerie moderního umění Muzea města Brna. *54. bulletin Moravské galerie v Brně*, 1998, s. 60, 63.
Malina, Jaroslav, ed. (1999): *Kruh prstenu: Láska v životě a literatuře světa srdcem a rukama českých malířů a sochařů*. Brno: Nadace Universitas Masarykiana – Nakladatelství a vydavatelství NAUMA, s. 15–17, 47–48.
Malina, Jaroslav, ed. (2001): *Dílo Vladimíra Drápala a Mistrů uměleckého slévárenství v Botanické zahradě Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity*. Brno: Nadace Universitas Masarykiana – Akademické nakladatelství CERM – Masarykova univerzita – Nakladatelství a vydavatelství NAUMA.
Malina, Jaroslav, ed. (2001): *Kruh prstenu: Světové dějiny sexuality, erotiky a lásky od počátků do současnosti*. Brno: Nadace Universitas Masarykiana – Nakladatelství a vydavatelství NAUMA, s. 19–21.
Malina, Jaroslav a kolektiv (2007): *Kruh prstenu: Světové dějiny sexuality, erotiky a lásky od počátků do současnosti v reálném životě, krásné literatuře, výtvarném umění a dílech českých malířů a sochařů inspirovaných obsahem této knihy, 1, „Celý svět“ kromě euroamerické civilizace*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s. 6, 1073, 1082.
(mh) (1981): Grafická a sochařská tvorba Vl. Drápala. *Nová svoboda*, 23. 9. 1981.
(ND) [Nina Dvořáková] (1981): S dalšími plány. *Brněnský večerník*, 28. 10. 1981.
(ND) [Nina Dvořáková] (1981): Vystavuje V. Drápal. *Brněnský večerník*, 8. 9. 1981.
(ND) [Nina Dvořáková] (1982): Mars ustoupil Venuši. *Brněnský večerník*, 2. 11. 1982.
(ND) [Nina Dvořáková] (1991): Kůň a Venuše. *Brněnský večerník*, 7. 10. 1991.
(ND) [Nina Dvořáková] (1996): Strom života. *Brněnský večerník*, 24. 9. 1996.
Neužil, František (1969): Svědectví jistoty. *Rovnost*, 6. 9. 1969.
-oh- (1981): Výstava Vladimíra Drápala. *Rovnost*, 10. 9. 1981.
Ondračka, Pavel (1992): Moravské umění v Galerii IDA. *Český deník*, 22. 2. 1992.
(piv) (1991): Nabídka Sdružení Q. *Brněnský večerník*, 12. 9. 1991.
(pl) (1977): Vesnice v díle Vladimíra Drápala. *Zemědělské noviny*, 13. 7. 1977.
(r) (1991): Z brněnských výstav. *Svobodné slovo*, 10. 9. 1991.
red. (1961): Výstava brněnské skupiny Profil 58. *Výtvarná práce*, roč. 9, 1961, č. 14–15, s. 13.
rf (Brno) (1964): Nejmodernější psychiatrická léčebna. *Svobodné slovo*, 5. 2. 1964.
Sedláčková, Josefa (1981): Malíř naší vesnice. *Svobodné slovo*
Sedlář, Jaroslav (1977): Výstava Drápalovy grafiky. *Rovnost*, 9. 2. 1977.
Sedlář, Jaroslav (1981): Šedesátiny Vladimíra Drápala. *Universitas*, 14, 1981, č. 5, s. 99–101.
Stj [Stejskal, Vladimír] (1977): Dílo Vladimíra Drápala v Jihlavě. *Lidová demokracie*, 1. 12. 1977.
Stj [Stejskal, Vladimír] (1977): Pozoruhodné dílo V. Drápala. *Lidová demokracie*, 19. 7. 1977.
Stj [Stejskal, Vladimír] (1977): Ve výstavních prostorách Horácké galerie … *Zemědělské noviny*, 29. 7. 1977.
Svrček, J. B. (1961): Život je nejbohatším zdrojem umění. *Lidová demokracie*, 2. 4. 1961.
Toman, Oldřich (1983): *Mikoláš Aleš: Politická karikatura Mikoláše Alše v brněnské Rašpli roku 1890*. Brno: Blok, s. 16.
(vch) (1981): Brněnští výtvarníci v Domě pánů z Kunštátu. *Kam*, září 1981.
(X) (1972): Z návštěvy u delegáta Vladimíra Drápala. *Lidová demokracie*, 28. 11. 1972.
(zl) (1979): Tvarožňáci v Hodoníně. *Rovnost*, 29. 5. 1979.
Zykmund, Václav (1956): Výstava výtvarných umělců Brněnského kraje. *Výtvarná práce*, roč. 4, 1956, č. 22–23, s. 8.
Zykmund, Václav (1960): Z brněnských výstav. *Výtvarná práce*, roč. 8, 1960, č. 5, s. 7.
Zykmund, Václav (1960): Z brněnských výstav. *Výtvarná práce*, roč. 8, 1960, č. 14, s. 4.
Zykmund, Václav (1962): Z brněnských výstav. *Výtvarná práce*, roč. 10, 1962, č. 9–10, s. 9.
Zykmund, Václav (1965): Profil. *Výtvarná práce*, roč. 13, 1965, č. 4, s. 9.
– (1979): Drápalova Tvarožná. *Svobodné slovo*, 17. 7. 1979.
– (1981): Koně, dávní druzi. *Rovnost*, 28. 10. 1981.
– (1981): Z brněnských výstav. *Práce*, 18. 9. 1981.
– (1996): K jubileu Vladimíra Drápala. *Rovnost*, 12. 9. 1996.
– (1999): V galerii to zajiskřilo erotikou. *Rovnost*, 12. 6. 1999.

AUTOŘI TÉTO KNIHY

Gale, František (29. 1. 1943, Tvarožná), ekonom, kvestor Masarykovy univerzity v letech 1991–2003. Na univerzitu přišel z Moravského zemského muzea v Brně, kde 11 let (1980–1990) působil jako ekonomicko-provozní náměstek a polistopadový ředitel. Pracovní kariéru ukončil jako poradce ministra financí České republiky (2003–2006).
Mimo své pracovní aktivity je dlouhodobě činný v dozorčí radě Nadace Universitas a ve výboru Československé napoleonské společnosti. Ve své rodné obci, kde celý život žije, je již 30 let kronikářem. V Tvarožné působil po listopadu 1989 jako zastupitel a radní obecního zastupitelstva.
V rámci své profesní a zájmové činnosti inicioval projekty, které v řadě případů přesáhly rámec příslušných organizací, města Brna i regionu. Za celoživotní činnost získal v roce 2000 Cenu města Brna.
Za jeho nejvýznamnější aktivity lze označit realizovanou koncepci rozvoje Masarykovy univerzity v letech 1992–2003,vrcholící zajištěním podmínek nezbytných pro realizaci univerzitního kampusu v Brně-Bohunicích v hodnotě mnoha miliard Kč. Dále se jedná o akviziční a rekonstrukční aktivity při zajišťování podmínek pro fakulty a koleje Masarykovy univerzity. Dále inicioval řadu projektů, z nichž mnohé mají mezinárodní charakter (BCES, Brno – univerzitní centrum a další). Je autorem nebo spoluautorem několika publikací – *700 let Tvarožné* (1988), *Kounicův palác v Brně*, 1994, *Tvarožná, Santon a bitva tří císařů* (1998), *Člověk a keramika v Botanické zahradě MU* (1998), *25 roků rekonstrukcí bitev pod Santonem* (2005), *Santon, historie a příroda* (2008). Stál u zrodu tzv. „Bronzového sympozia“, v jehož rámci byly v areálech fakult Masarykovy univerzity realizovány bronzové plastiky současných umělců.
V roce 2003 ve Tvarožné inicioval a zajistil realizaci sousoší Vladimíra Drápala *Venuše*.
Jeho aktivity dlouhodobě přesahovaly rámec investiční politiky a přispívaly k modernímu pojetí vysokých škol jako institucí nejenom vzdělávacích, ale i šířících kulturu v nejširším pojetí, zejména v návaznosti na města, v nichž univerzity působí.
Kontakt: Ing. František Gale, 664 05 Tvarožná 276, telefon: 544250462, mobil: 604229510, e-mail:galefrantisek@atlas.cz.

Hanáková-Kubinská, Naděžda (23. 6. 1925, Brno), výtvarnice a návrhářka divadelních kostýmů. Studia na Škole uměleckých řemesel v Brně v letech 1938–1945 (prof. Emanuel Hrbek). Po absolvování studií se věnovala enkaustice a vytvářela bižuterii z drátů. Také pro její pozdější výtvarné aktivity je příznačná mnohostrannost, což se projevilo v exploataci rozličných materiálů a tvůrčích žánrů. Jsou známé její ateliérové šperky ze syntetických pryskyřic, hlavně z dentakrylu a moduritu, a to mimo jiné pro film *Ezop*. V 70. a 80. letech minulého století v její tvorbě převládly kompozice pro architekturu a návrhy kostýmů pro divadelní scény, zejména pro Brno.

Její tvůrčí vynalézavost se zračí nejen v kombinaci netradičních materiálů, včetně odpadových surovin, textilních odstřižků, sušených přírodnin apod., ale též ve volbě neobvyklých technologických postupů. To jí umožnilo jak v dílech komorního charakteru, tak i v rozměrných kompozicích dospět k lyricky podbarvené symbolice. Svědčí o tom její realizace pro architekturu hotelů v Tatranské Lomnici, ve Štrbském Plesu, v Piešťanech, ve Starém Smokovci, ve Zlíně. V rodném městě se podílela na výtvarném dotvoření hotelů Continental, U Jakuba, kolejí Vysokého učení technického, kavárny Muzeum aj. Výsledky své tvůrčí práce představila na četných výstavách zejména v letech šedesátých či později, a to v Brně, Praze, ve Valašském Meziříčí, v Jablonci nad Nisou, v Coventry a Londýně. Její výtvarná aktivita neochabuje ani v letech, které tráví na odpočinku v penzionu.
Kontakt: Naděžda Hanáková-Kubinská, Okružní 29, 638 00 Brno-Lesná.

Hlaváčková, Milada (9. 3. 1925, Jihlava–13. 7. 2007, Brno), PhDr., historička umění. Vystudovala Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, obor dějiny výtvarného umění. V letech 1953–1958 pracovala jako specializovaná znalkyně Státní památkové správy v Praze na odborných soupisech mobiliářů státních hradů a zámků na Moravě. Poté působila jako správkyně depozitářů Uměleckoprůmyslového muzea v Brně. Od roku 1960 byla samostatnou odbornou pracovnicí a později vedoucí oddělení Muzea města Brna na Špilberku, od roku 1978 zde zastávala funkci náměstkyně ředitele pro odbornou muzejní práci.
S Vladimírem Drápalem se poprvé setkala v době, kdy působila v Muzeu města Brna. Původně pracovní známost přerostla do osobního přátelství. Intenzivně se zajímala o jeho tvorbu a informovala o ní odbornou i širší veřejnost. Její články a recenze byly psány nejen z pozice fundované odbornice, ale je v nich také jasně patrný odraz častého osobního kontaktu. Právě Miladě Hlaváčkové vděčíme za to, že všechna díla Vladimíra Drápala jsou korektně popsána a datována. Kromě podrobné deskripce a analýzy umělcova díla uváděla většinu jeho výstav, například v Domě umění města Brna (1991) nebo v Botanické zahradě Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity (2001).
S tím jsou spjaty její četné články do různých periodik a katalogy k jednotlivým výstavám. Dílčí studie vyústily do syntézy Drápalova života a díla, která tvoří základ této knihy. Začala ji psát na sklonku svého života a vložila do ní kromě svého odbornosti i znalost Vladimíra Drápala jako člověka. Monografickou studii dokončila několik týdnů před smrtí.
Vydání této knihy lze chápat jako dovršení profesního života Milady Hlaváčkové a uctění autorčiny památky.

Hlušička, Jiří (24. 4. 1929, Nový Bydžov), historik umění. Vystudoval na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně dějiny výtvarného umění a estetiku (1952–1957). V letech 1957–1959 byl asistentem v oboru dějin architektury a ornamentálního kreslení na Fakultě architektury a pozemního stavitelství Vysokého učení technického v Brně. V roce 1959 se stal vedoucím obrazárny Moravského muzea v Brně, a když se jeho zásluhou ustavila roku 1961 Moravská galerie, byl jmenován jejím ředitelem. V této vedoucí funkci, kterou zastával do jara 1989, koncipoval vědecký, sbírkotvorný i kulturně výchovný program ústavu a osobně přispíval k jeho realizaci, hlavně na úseku českého umění dvacátého století. Připravil množství výstav pro naše i evropské

galerie a výstavní síně. Je spoluzakladatelem Mezinárodního bienále užité grafiky, na jehož organizačním a odborném zdaru se v letech 1963 až 1989 podílel jako generální komisař.
Dosah jeho třicetiletého působení v Moravské galerii v Brně podmínila soustavná uměleckohistorická a teoretická aktivita, jež se zračí v rozsáhlé činnosti přednáškové a publikační. Vedle četných katalogů výstav a článků v českých a slovenských i zahraničních odborných časopisech je autorem knižních monografií. Vyšly v Nakladatelství čs. výtvarných umělců (*Jan Rambousek; Knižní grafika Bohdana Laciny*, 1963), zejména však v Nakladatelství Odeon: *Vincenc Makovský*, 1979, *František Foltýn*, 1982, *Robert Falk*, 1986, *Současná světová grafika – deset brněnských bienále*, 1986, *Karel Jílek*, 1987, *Jaroslav Král*, 1989, *Michal Ranný*, 1993. Brněnské nakladatelství Blok mu vydalo dvoudílnou knihu *České moderní malířství v Moravské galerii v Brně* (1984, 1989) a pražské nakladatelství Akropolis dva svazky monografie věnované Vladimíru Komárkovi – *Grafika a Obrazy* (1995). Jeho novější knižní publikace interpretují tvorbu dvou pařížských umělců (*Bocian / Yvonne Tinayrová*, 1997) a tvorbu brněnského sochaře Josefa Kubíčka (*Sochař Josef Kubíček*, Praha: Argo, 2000). Intenzivně spolupracuje s Nadací Universitas (Masarykiana), autorsky se podílel na dvou svazcích Edice Osobnosti (*Zdena Höhmová*, 2001, *Vincenc Makovský*, 2002), Galerie Antonína Procházky v Brně vydala jeho monografie *Emil Filla*, 2003, *František Foltýn*, 2006, *Jan Trampota*, 2009 a nakladatelství Fotep dva díly monografie *Januš Kubíček, kresba a grafika* (2004), *akvarely a kvaše* (2007). Rovněž se soustavně věnuje činnosti znalecké a konzultantské, jíž napomáhá odborně fundovanému budování galerijních i soukromých sbírek českého moderního umění u nás i v zahraničí. Svědčí o tom kniha *The Hascoe Collection of Czech Modern Art* (2004). Za uměleckohistorickou, galerijní a organizátorskou aktivitu obdržel četná ocenění.
Kontakt: PhDr. Jiří Hlušička, Čápkova 34, 602 00 Brno, telefon: 530 326 784.

Kopecký, František (23. 10. 1949, Brno), strojní technik, absolvent pomaturitního studia ochrana a tvorba životního prostředí, starosta ve Tvarožné od roku 1990, člen Československé společnosti vojenské historie Brno, Brněnského městského střeleckého sboru, Klubu autorů literatury faktu.
Za jeho starostenství byly v Tvarožné realizovány mnohé významné akce: vodovod, rozšíření hřbitova, sběrný dvůr komunálního odpadu a splaškové odkanalizování včetně oprav veškerých komunikací aj. Byla navázána družba s liptovskou obcí Kvačany na Slovensku. Zasloužil se o zachování či zavedení tradičních akcí – výročí bitvy u Slavkova, přehlídka dechovek k připomenutí Julia Antoše, hasičské soutěže aj. V letech 1996 a 1997 byla Tvarožná Vesnicí roku v Programu obnovy venkova a v roce 1997 se umístila na 2. místě v celostátní soutěži.
Autor publikací: *Stará pošta a bitva tří císařů* (1996), *100 let požární ochrany ve Tvarožné* (1991), *110 let Sboru dobrovolných hasičů ve Tvarožné* (2001), *Bitva u Slavkova a Morava v letech 1805–1806* (2001), *Norbert Brassinne – poutník míru* (2006), *Z historie pěšího pluku Kaiser č. I* (2007), *O slavkovské bitvě* (2009) a *200 let tradic bitvy u Slavkova* (2006). Za tuto publikaci udělena Klubem autorů literatury faktu v roce 2009 regionální cena Miroslava Ivanova. Spoluautor: *Tvarožná, Santon a bitva tří císařů* (1998), příspěvky například do sborníků *Třetí koaliční válka 1805* (2005), *Santon, příroda a historie* (2008) aj.
Kontakt: František Kopecký, 664 05 Tvarožná č. 323.

Malina Jaroslav (11. 4. 1945, Dolní Bučice u Čáslavi), antropolog, archeolog; profesor Ústavu antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity. Vystudoval Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně (1967), PhDr. (1968), docent pro obor antropologie (1993, *Experimentální metody a jejich aplikace v antropologii a příbuzných disciplínách*), DrSc. (1994), profesor antropologie (1995). Člen oborové rady Biologie, předseda oborové komise Antropologie, předseda komise pro státní závěrečné zkoušky v bakalářském, magisterském a doktorském studijním programu Biologie oboru Antropologie na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity, předseda habilitačních a profesorských komisí v oboru Antropologie aj. Je rovněž členem našich a zahraničních grémií a institucí (Vědecká rada Národní galerie v Praze, Společnost pro podporu univerzitních aktivit v Brně a Praze aj.).
Počátkem devadesátých let minulého století spolu s profesorem Janem Benešem a docentem Vladimírem Novotným založil Katedru antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně jako vědecko-pedagogické pracoviště moderní integrální biologicko-socio-kulturní antropologie, která navázala na věhlasný Sukův Antropologický ústav, jehož činnost byla v letech 1948–1989 z ideologických důvodů redukována.
V roce 1993 spoluzaložil Nadaci Universitas Masarykiana (od roku 2004 Nadace Universitas), stal se jejím předsedou, dále předsedou Výboru Ceny Karla Engliše a předsedou Výboru Ceny Nadace Universitas Masarykiana. Zakladatel a šéfredaktor časopisu *Univerzitní noviny – List Masarykovy univerzity a Nadace Universitas Masarykiana* (od roku 2003 *Univerzitní noviny – List Nadace Universitas [Masarykiana] a Společnosti pro podporu univerzitních aktivit*), který vycházel v letech 1993–2005, zakladatel a editor šesti nadačních knižnic – Beletrie, Heureka, Miscellanea, Osobnosti, Scientia, Scintilla, kde bylo dosud publikováno více než sto svazků.
Řešitel řady projektů podpořených Grantovou agenturou České republiky (GA ČR) a Fondem rozvoje vysokých škol (FRVŠ); GA ČR: *Lidská sexualita a kultura: obecně antropologická a sexuologická analýza; Antropologie smrti: komparační sociokulturní analýza umírání, smrti, pohřebních ritů a rituálů; Komparační analýza mezinárodního pojmosloví biologicko-socio-kulturní antropologie a z ní vyplývající návrh českého oborového pojmosloví*; FRVŠ: *Zavedení nového předmětu Antropologie občanské společnosti; Vytvoření publikační elektronické platformy pro učitele a studenty antropologie v České republice* aj.
Přednáší Úvod k antropologii, Antropologii etnicity, Antropologii starověku, Antropologii sexuality a další témata, vede Antropologický seminář. V letech 2001–2009 absolvovalo pod jeho vedením dvanáct studentů doktorského studijního programu, v současné době je školitelem patnácti doktorských studentů. V odborné práci se zabývá tématy z oblasti experimentální, sociokulturní a filozofické antropologie a archeologie, petroarcheologie a filozofie vědy.
Kromě více než dvou set studií, článků a esejů v odborných časopisech publikoval u nás i v zahraničí na tři desítky knih *Anwendung der Petrographie in der Archäologie* (Užití petrografie v archeologii), 1970 (s Jindřichem Štelclem), *Archeologie: Jak a proč?*, 1975, *Základy petroarcheologie*, 1975 (s Jindřichem Štelclem), *System of Analytical Archaeography* (Systém analytické archeografie), 1977, *Metody experimentu v archeologii*, 1980, *Archaeology Yesterday and Today: The Development of Archaeology in the Sciences and Humanities* [Archeologie včera a dnes: Vývoj archeologie v kontextu přírodních a humanitních věd], 1990

(se Zdeňkem Vašíčkem), *Kámen a hlína jako ekofakt a artefakt ve vývoji životního prostředí*, 1991, *O tvořivosti ve vědě, politice a umění*, I–III, 1993 (s kolektivem autorů), *První císař*, 1994, *Čína z antropologické perspektivy*, 2005 (s Josefem Kolmašem), *Slovník antropologie občanské společnosti*, 2006 (s Marií Dohnalovou), *Slovník pro studenty antropologie*, 2008 (s kolektivem autorů), *Antropologický slovník (s přihlédnutím k dějinám literatury a umění) aneb co by mohl o člověku vědět každý člověk* (2009, s kolektivem autorů) aj. V roce 1993 inicioval rozsáhlý vědecko-umělecký projekt trojsvazkové knihy a výstavy *Kruh prstenu: Světové dějiny sexuality, erotiky a lásky od počátků do současnosti v reálném životě, krásné literatuře, výtvarném umění a dílech českých malířů a sochařů inspirovaných obsahem této knihy* (po preprintech čtyř svazků publikovaných v letech 1999–2003 začalo dílo v definitivní podobě vycházet od roku 2007). V roce 2000 zahájil dlouholetý vědecko-pedagogický projekt *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: Modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných" oborů*, v jehož rámci pod jeho editorským vedením a za autorského přispění řady významných odborníků bylo dosud publikováno 40 svazků.

Vydal také vědecko-naučné a umělecko-naučné knihy obracející se k záhadám dávné minulosti a lidské tvořivosti: *Vzpomínky na minulost aneb Experimenty odhalují tajemství pravěku*, 1982, 2., přepracované a doplněné vydání 1992, *Zasáhli mimozemšťané a katastrofy do vývoje lidstva?*, 1988, *Obdivuhodný člověk: Úvahy o lidské tvořivosti*, 1991, *Dvacet nejvýznamnějších archeologických objevů dvacátého století*, 1991, *Jak vznikly největší monumenty dávnověku*, 1994 (s Pavlem Pavlem), *Adolf Born*, 1995 (s kolektivem autorů), *Olbram Zoubek*, 1996 (s kolektivem autorů), *Alois Mikulka*, 2001, *Vincenc Makovský*, 2002 (s Jiřím Hlušičkou a Jiřím Šebkem), *Vladimír Preclík*, 2002 (s kolektivem autorů), *První císař: Tvůrce Číny a osmého divu světa*, 1994, 2., přepracované a doplněné vydání 2004, *Zdeněk Macháček*, 2005 (s Ninou Dvořákovou), *Nadace Universitas Masarykiana: 1993–2004*, 2005, *Bohumír Matal*, 2006 (s Ludvíkem Kunderou a Kateřinou Svobodovou), *Erotikon sochaře Zdeňka Macháčka*, 2008 (s Jaroslavem Zvěřinou), *Vladimír Svoboda*, 2008 (s Ninou Dvořákovou), *Vladimír Drápal*, 2010 (s Miladou Hlaváčkovou a Jiřím Hlušičkou) aj.

Zasahuje i za hranice vědecké a vědecko-naučné činnosti a projevuje se na poli beletrie: *Amor: Počítačový systém k automatickému generování milostných scén*, 1993, 2010, *První pozemšťan: Zpráva o archeologickém podvrhu století*, 1995, *Světová katastrofa a jiné povídky s neblahým koncem*, 1996, *Smrt profesora a jiné příběhy z univerzitního prostředí*, 1997, *Smrt profesora je Světová katastrofa a jiné příběhy s neblahým koncem*, 2010 aj.

Malinovy vědecké a vědecko-naučné knižní publikace vyšly u nás a v cizině v angličtině, bulharštině, francouzštině, italštině, němčině, rumunštině, ruštině a slovenštině (Academia, Cambridge University Press, Editura Artemis, Electa, Mysl, Obzor, Progress aj.) v celkovém nákladu více než půl milionu výtisků. Obdržel dvakrát Cenu rektora Masarykovy univerzity v Brně za významný tvůrčí čin (1995, 1997), Cenu města Brna (1997) v oblasti společenských věd, 3. cenu a Čestné uznání na 18. knižním veletrhu Libri v Olomouci za knihy *Vladimír Preclík* a *Vincenc Makovský* (2003), Ceny Akademického nakladatelství CERM za nejlepší knihu roku – *První císař: Tvůrce Číny a osmého divu světa* (2005) a *Kruh prstenu* (2008), Cenu prof. MUDr. Josefa Hynieho, DrSc., za nejlepší publikaci v oboru v roce 2007 (2008), Cenu Akademického nakladatelství CERM za nejlepší odbornou publikaci v roce 2009 *(Antropologický slovník)*, 2010 aj.

Kontakt: Prof. PhDr. Jaroslav Malina, DrSc., Ústav antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, Vinařská 5, 603 00 Brno, e-mail: jmalina@sci.muni.cz.

Autoři fotografií

Jan Beran, 6.
Jiří Hlušička, 9, 31, 38, 39, 54, 63, 67, 69, 74, 75, 77, 78, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 102, 103, 104, 105.
Jiří Horák a Michal Horák (Twinpix), 2, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 25, 26, 28, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 62, 65, 82, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 101, 108.
Bohumil Marčák, 1.
Michal Novák, 4, 5, 66, 79, 80, 81.
Libor Teplý, 100.
Josef Tichý, 8, 59, 68, 70, 71, 72, 73, 76, 91, 96, 97, 98, 99.
Zbývající reprodukce byly pořízeny z originálních podkladů nebo z fotografií z archivu Vladimíra Drápala.

VLADIMÍR DRÁPAL
Souhrn

Malíř, grafik a sochař Vladimír Drápal pochází z Tvarožné, moravské obce rozložené na jižním úpatí Drahanské vrchoviny. Zde se narodil 28. října 1921. Měl se stát sedlákem a pekařem jako jeho otec, a tak již od dětství pracoval v hospodářství a vyučil se i řemeslu. O své životní dráze však rozhodl jinak a zahájil ji absolvováním brněnské Školy uměleckých řemesel v letech 1938–1942 ve speciálce dekorativní malby u profesora Emanuela Hrbka. Jeho dalšímu studiu ovšem zabránila válka a německá okupace země, během níž byl v různých provozech nuceně nasazen jako pomocný dělník a od konce roku 1944 jako kopáč zákopů v rakouském Menhofu. Po osvobození Československa vystudoval v letech 1945–1949 pražskou Vysokou školu uměleckoprůmyslovou ve speciálce užité malby vedené profesorem Josefem Kaplickým. Po studiu se natrvalo vrací do svého domova, pomáhá otci v hospodářství, s elánem se zapojuje do spolkové a výstavní činnosti brněnských výtvarníků a v roce 1961 zahajuje i své pedagogické působení na Filozofické a Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity (tehdy přejmenované na Univerzitu Jana Evangelisty Purkyně) v Brně.

Klíčem k Drápalově tvorbě je umělcova bytostná zakořeněnost v rodném prostředí. Toto harmonické fluidum, jehož prizmatem k němu vstupuje svět, ho od dětství formovalo a otvíralo mu cestu k přírodě, která jej navždy uhranula svou životadárnou silou a svým řádem. Pronikat do něj, oddělovat zrno od plev se dlouhá léta učil za pluhem. Odtud vše, co vychází z jeho rukou, je téhož skupenství jako půda, kolébka, chléb, matka všeho živého. Umělcovou doménou je skutečnost. Přistupuje k ní, aby smysly, citem a rozumem pronikl pod její povrch a cestou na sebe vrstvených zážitků dospěl k ucelené představě o podstatném, jež pak vyslovuje s jistotou kovové ražby.

Východiskem a nosným článkem Drápalovy bohatě rozvětvené tvorby se stala kresba. Je soustředěna do vitální obrysové linie, která se silným napětím a pregnancí klene a svírá dynamicky rozpínavý tvar a v jejímž strohém duktu jako by doznával monumentální rytmus přírodního panorámatu. Je charakteristické, že přes postupný abstrakční proces, jímž Drápalova kresba a veškerý výtvarný projev v logicky plynulém vývoji prochází a který funkční nadsázkou a tvarovou deformací směřuje k lineárnímu znaku, nedochází nikdy

k oslabení sdělnosti, robustní smyslovosti a výrazové síly tohoto projevu. A především to svědčí o expresionistickém původu Drápalova výtvarného projevu.

Ohniskem celoživotního výtvarného zájmu Vladimíra Drápala je člověk a jeho odvěký druh – zvíře. Do životního prostoru zvířat vstupuje a smyslu jejich bytí se dotýká sondami invenčně bohatých kreslených cyklů, promítaných do suché jehly a leptu. Vznikají tak jeho *Tvaroženské kopačky* (1960), *Selská hlava* (1964–1965), *Kůň* (1966–1968), *Venuše* (1967), *Dvojice* (1968–1969), *Zvíře* (1969–1973) a *Družstevnice na kolech* (1975–1976). Od sklonku šedesátých let se pak jimi inspiruje ve své plastice, postupně realizované v keramice, ve dřevě i v kovu. Umělcova rostoucí potřeba uchopit realitu v celé její nezastupitelné hmotnosti a variabilitě tak dochází svého naplnění.

Zvláštní a pro moderní české sochařství podnětnou kapitolou se v Drápalově plastice stávají keramické a dřevěné *Hlavy* tvaroženských sousedů a sousedek, do jejichž svérázné mentality umělec proniká jadrnou tvarovou a barevnou zkratkou. Životním tématem, k němuž se ve své skulptuře neustále vrací, je kůň, jeho velká láska a přítel čistého srdce. Láká jej však i živočišná smyslnost zvířecího organismu, jeho teplo, měkkost a pružnost. V námětu dvojic ho zajímá jednota věčných protikladů základních článků lidského rodu. A vrací se i k věčně znepokojivé venuši, dárkyni a udržovatelce života, jako by přejímal tajemné poselství z rukou pravěkého umělce zasaženého tajemstvím jejího poslání a hnětoucího první podobu ženy. Významnou součástí Drápalovy tvorby se stává nízký reliéf, který svého uměleckého dovršení dosahuje v osmdesátých letech, zejména bronzovými variacemi Dvojic. Jejich tence vrstvené kompozice citlivě modulovaného povrchu a světelně rafinovaného obrysu se svou sublimovanou smyslovostí, harmonií a noblesou vzdáleně přibližují duchu mistrovského reliéfu starověkého Egypta.

Sochařskou tvorbu Vladimíra Drápala charakterizuje robustní, mocně klenutý a rozpínavý objem mohutného vnitřního napětí, akcentovaný funkčními vrypy grafického původu. Naléhavostí a upřímností sdělení a drsnou bezprostředností svého výrazu pak jeho plastika připomíná tvorbu raných fází umění minulosti.

Logickým vyústěním Drápalovy tvorby se již od sklonku šedesátých let stávají jeho sochařské realizace, které výrazně dotvářejí charakter zejména brněnských a moravských exteriérů a interiérů. Jejich myšlenková průraznost, rozpínající tvar v naléhavost výzvy, jakož i smysl pro řád a velkou formu svědčí o přirozených předpokladech umělce pro monumentální tvorbu.

Průběžně doplňuje Vladimír Drápal svou sochařskou tvorbu drobnou keramikou a voskovou i skleněnou plastikou. K malířství, námětově

čerpanému z rodného prostředí, jímž ve čtyřicátých letech začínal svou výtvarnou dráhu, se umělec vrací v několika časových vlnách, vždy znovu lákán expresivitou barvy. Z posledního období pocházejí jeho temperové hlavy a obrázky na skle a zejména jeho nesčetné kresby stromů.

Dílo Vladimíra Drápala je ve svých kořenech kompaktní a svébytné.

Léta trpělivě zraje vlastním poznáním. Je optimistické, pravdivé a lidské. Jeho umění tvoří pozoruhodnou kapitolu českého výtvarného umění druhé poloviny dvacátého století.

VLADIMÍR DRÁPAL

Summary

Painter, graphic artist and sculptor Vladimír Drápal comes from Tvarožná, a Moravian village located in the southern foothills of the Drahanska Vrchovina Highlands, where he was born on 28 October 1921. He was supposed to become a farmer and baker, like his father, so he worked on the farming estate and learned the trade from childhood. He decided on a different career path that began with studies at the School of Applied Arts in Brno from 1938–1942, where he specialized in decorative painting with Professor Emanuel Hrbek. Further studies were impeded by the Second World War and the German occupation of the Czech lands. During this time, he was obliged to work as a labourer in various factories and from the end of 1944 as a ditch-digger in Menhof, Austria. After the liberation of Czechoslovakia, he studied from 1945–1949 at the Institute of Applied Arts in Prague, graduating with the specialization of applied painting under the guidance of Professor Josef Kaplický. After graduating, he returned home permanently to help his father with the farm and to become enthusiastically involved in the club and exhibition activities of Brno artists. In 1961 he began teaching at the Faculty of Arts and Education of Masaryk University (at that time renamed the University of Jan Evangelista Purkyně) in Brno.

The key to Drápal's oeuvre is his artistic and essential rootedness in his native environment. This harmonious fluidity, serving as a prism that allowed him to experience the world, was formative for him from childhood and opened his way to nature, forever enchanting him with its life-affirming power and order. He had already been learning how to penetrate nature, separating the grain from the chaff over the many years at the plough. From that point on, everything that he created could be grouped into land, cradle, bread or mound, the mother of all living things. His domain was reality. He approached it so that through his senses, emotions and reason he could permeate beyond its surface. Through the inter-layering of experiences, he matured to a comprehensive understanding of what was most important, later expressed through the certainty of metal embossing.

The starting point and cornerstone of Drápal's diverse oeuvre became drawing. It is concentrated into the vital contour line, which with its tension and cogency forms a dynamically expanding shape; in its terse ducts it is as if the monumental rhythm of a natural panorama was dissipating. It is characteristic that through the gradual process of abstraction, which Drápal's drawing and other creative expression undergo in a logically gradual process and which through functional

exaggeration and formal distortion tend toward a linear sign, there is never a weakening of expression, robust sensuality or expressive power. This is primarily indicative of the expressionist origins of Drápal's creative expression.

The focus of creative interest of Vladimír Drápal's life's work is the human and his age-long partner – the animal. He enters their environment and probes the purpose of their being through his imaginative series of drawings expressed in dry point and etching. Thus emerge his works *Tvaroženské kopačky* (*Women Field Diggers of the Village of Tvarožná*, 1960), *Selská hlava* (*Farmer's Head*, 1964–1965), *Kůň* (*Horse*, 1966–1968), *Venuše* (*Venus*, 1967), *Dvojice* (*Pairs*, 1968–1969), *Zvíře* (*Animal*, 1969–1973) and *Družstevnice na kolech* (*Women Farm Co-op Workers on Bikes*, 1975–1976). From the late sixties, he draws inspiration from them in his sculptures, eventually working with ceramics, wood and metal. The artist's growing need to grasp reality in all its irreplaceable mass and variability thus attains fulfilment.

Of Drápal's sculptural work, the unusual ceramic and wooden *Heads* of the Tvarožná neighbours become a main source of inspiration for Czech modern sculpture; the artist is able to penetrate their peculiar mentality through the abbreviation of succinct shape and colour. A life-long motif, to which he always returns in his sculptural work, is the horse – his great love and pure hearted friend. He is also fascinated by the animal sensuality of the living organism – its warmth, softness, elasticity and, on the subject of pairs, the unity of the eternal contrasts of the basic links of the human race. He returns to the eternally disquieting Venus, the one who gives and maintains life – as if he were accepting a mysterious legacy from the hands of a pre-historical artist touched be the mystery of her legacy and creating the first image of woman. A significant part of Drápal's work is composed of bas-relief, which reached its artistic climax in the 1980s, especially in the bronze variations of *Dvojice (Pairs)*. Their thinly layered compositions, with a sensitively modulated surface and luminously refined contour of sublime sensuality, harmony and refinement, allude to the spirit of the master works of Ancient Egyptian relief.

The sculptural work of Vladimír Drápal is characterized by the robust, powerfully arched and expansive volumes of massive internal tension, accentuated by functional cuts of graphic origin. With poignancy and frankness as well as the harsh immediacy of their expression, the sculptures are reminiscent of the early stages of artistic styles of the past.

The logical outcome of Drápal's oeuvre from the end of the 1960s tends to be his sculptural work, which distinctively completes the nature of especially Brno and Moravian interiors and exteriors. Their penetration of thought, expanding shape in the urgency of a challenge, their sense of order and large form testify to the natural predispositions of the artist to monumental work.

Vladimír Drápal intermittently completes his large-scale sculptural work with small-scale ceramic, wax and glass works. Always attracted by the expressiveness of colour, the artist has returned to painting in various waves, drawing on subject matter from his native environment, with which he began his artistic career in the 1940s. His tempera heads are a product of his last wave, as are his illustrations on glass and his countless drawings of trees.

In its core, the oeuvre of Vladimír Drápal is compact and original. For years he has been patiently maturing through his own experience. He is optimistic, honest and humane. His work comprises a significant chapter of the Czech fine arts of the second half of the 20th century.

ILLUSTRATIONS

Note: The order of the reproductions in the photographic part of the book essentially follows the line of development of Drápal's work; there are exceptions in the works that belong to a particular thematic line. In the catalogue, the dimensions of the paintings (height x width) and sculptures (height) are given in cm; the drawings and graphic works are in mm. If the date of a work is not stated, its year in brackets is approximate. If the signature information is absent, then the work was not signed by the artist.

1 Bohumil Marčák, *Vladimír Drápal*, mid 1980s.
2 *Self-portrait* (1944), oil, canvas, 49.5x45.5 cm.
3 Students specializing in decorative painting at the School of Applied Arts in Brno, during the start of the Second World War (Professor Emanuel Hrbek). Standing at the top from the left: Vlastimil Fiala, Jaroslav Hanák, Vladimír Drápal; sitting at bottom right wearing glasses is Mirko Večeřa; behind him is Naďa Brzobohatá; in front of her is Olga Keytová; at the far left with a pipe is Bohumír Matal.
4 *Mother of V. D.*, 1984, relief, bronze, 20.5x17.5 cm, top right: Moje maminka / My mother.
5 *Father of V. D.*, 1984, relief, bronze, 20x17.5 cm, signature bottom right: VL DRÁPAL 84.
6 Jan Beran, *Vladimír Drápal Drawing* (end of the 1960s).
7 In the studio working on *Venus* (1982).
8 Among his own (mid 1970s).
9 The wall in the yard of the Drápal home in Tvarožná; below *Venus* (1982), plaster, height 115 cm.
10 Vladimír Drápal at home, summer 2010.
11 *Village Square*, 1942, gouache, paper, 19x28.5 cm, signature bottom right: Vl. Drápal 1942.
12 *Maidens* (1942), gouache, paper 21.3x24.3 cm.
13 *Threshing of Jiříkov*, 1943, oil, canvas, 30.3x41.3 cm, signature bottom right: DRÁPAL 1943.
14 *The Village of Tvarožná*, 1943, oil, canvas, 30.2x40.3 cm, signature bottom right: DRÁPAL 1943.
15 *Grandma*, 1944, oil, canvas, 42x59.5 cm, signature bottom right: VL. DRÁPAL 1944.
16 *Anežka*, 1944, oil, wood, 50.3x44.2 cm, signature bottom right: DRÁPAL 1944.
17 *Easter (A Year in the Village)*, 1949, pen & ink, paper, 306x297 mm, signature bottom right: Drápal 49, Museum of the City of Brno.
18 *Three Kings (A Year in the Village)*, (1949), pen & ink, paper, 300x211 mm, signature bottom left: Drápal, Museum of the City of Brno.
19 *Village Square*, 1954, oil, canvas, 47x58 cm, signature bottom right: DRÁPAL 54.
20 *Easter*, 1953, oil, paper board, 51x38 cm, signature bottom right: VL. DRÁPAL 53.
21 *Horses Harnessed to a Mower* (1957), dry point, paper, 237x160 mm, signature bottom right: Drápal.
22 *Counsel*, 1960, etching, paper, 303x215 mm, signature bottom right : HEIGHT Drápal 60.
23 *Paris Papers IV*, 1961, etching, paper, 249x347 mm, signature bottom right: Drápal 61.

24 *Paris Papers I*, 1961, etching, paper, 252x350 mm, signature bottom right: Drápal 61.
25 *From the Field*, 1960, oil, paper board, 49x70 cm, signature bottom right: VL. DRÁPAL 60.
26 *On the Field I*, 1963, oil, fibre board, 64.8x85.5 cm, signature bottom right: Drápal 63.
27 *Women Workers of Farm Co-op II* (1960), etching, paper, 215x303 mm, signature bottom right: Drápal.
28 *Women Field Diggers I*, 1963, oil, paper board, 52.8x73.9 cm, signature bottom right: Drápal 63.
29 *A Sad Day*, 1960, dry point, paper, 208x280 mm, signature bottom right: Vl. Drápal 60.
30 *In the Courtyard (Village Square)*, 1962, oil, canvas, 60x51 cm, signature bottom right: Drápal 62, Museum of the City of Brno.
31 *In the Sleet*, 1960, oil, canvas, 24.4x51.2 cm, signature bottom right: Drápal 60.
32 *Field Work* (1960), drawing with brush, ink, paper, 138x250 mm.
33 *Horses with a Cart*, 1961, oil, canvas, 64.3x50 cm, signature bottom right: DRÁPAL 61, Moravian Gallery Brno.
34 *Horses with a Cartload*, 1961, oil, canvas, 57.3x50.7cm, signature bottom left: Drápal 61, Museum of the City of Brno.
35 *Village Square*, 1960, oil, fibreboard, 43.3x59 cm, signature bottom right: Drápal 60, Museum of the City of Brno.
36 *Women Field Diggers III*, 1967, oil, canvas, 47.5x54.5 cm, signature bottom right: Drápal 67.
37 *Women Field Diggers IV* (1964), oil, paperboard, 31.5x52cm, signature bottom right: Vl. Drápal.
38 *Women Farm Co-op Workers on Bikes*, 1970, dry point, paper, 296x418 mm, signature bottom right: Vl. Drápal 70.
39 *A Pair of Horses*, 1966, etching, paper, 486x317 mm, signature bottom right: Vl. Drápal 66.
40 *Farmer's Head VI*, 1964, dry point, paper, 415x290 mm, signature bottom right: Vl. Drápal 64.
41 *Farmer's Head III*, 1964, dry point, paper, 408x299 cm, signature bottom right: Vl. Drápal 64.
42 *Vladimír*, 1973, glazed terracotta, height 41 cm, signature inside: Drápal 73.
43 *Mistress of the Pub*, 1973, glazed terracotta, height 40 cm, signature inside: Drápal 73, Museum of the City of Brno.
44 *Man's Head*, 1972 (en face), terracotta, height 33 cm, signature inside: Drápal 72, Museum of the City of Brno.
45 *Man's Head*, 1972 (profile).
46 *Head with a Beret*, 1973, terracotta, height 37 cm, signature inside: DRÁPAL 73.
47 *Sophie*, 1974, terracotta, height 34 cm, signature inside: DRÁPAL 74.
48 *Woman's Head*, 1973, terracotta with selenium glaze, height 43 cm, Moravian Gallery Brno.
49 *Farmer* (1973), terracotta, height 37cm.
50 *Man's Head*, 1973 (profile), terracotta, height 35.5 cm, Moravian Gallery Brno.
51 *Man's Head*, 1973 (en face).
52 *Little Tony (Farm Metal Worker)*, 1973, terracotta, height 38 cm, signature inside: Drápal 73, Museum of the City of Brno.
53 *Head XXII*, 1973, terracotta, height 36 cm, signature inside: Drápal 73, Museum of the City of Brno.
54 *Woman's Head*, 1974, wood, linden, height 56.5 cm.
55 *Mother*, 1976, wood, height 40 cm, Moravian Gallery Brno.

56 *Blue Head* (1974), glazed terracotta, height 37 cm.
57 *Farmer's Head* (1978), wood, height 45 cm, Museum of the City of Brno.
58 *Head XVII* (1981), bronze, height 27 cm, Museum of the City of Brno.
59 *Woman's Head* (1979), terracotta, Highway D2 resting spot, Brno-Chrlice, unkempt.
60 *Animal*, 1970, dry point, paper, 298x490 cm, signature bottom right: Vl. Drápal 70.
61 *Animal (Little Bull)*, 1969, dry point, paper, 492x297 mm, signature bottom right: Vl. Drápal 73.
62 *Animal* (1974), bronze, height 27 cm.
63 *Animal* (1976), unfaced ceramics, length 150 cm, Brno-Komín, nursery school.
64 *Animal (Calf)*, 1973, dry point, paper, 492x297 mm, signature bottom right: Vl. Drápal 73.
65 *Bull* (1980), relief, tin, diameter 30 cm, Museum of the City of Brno.
66 *Horse II* (1980), relief, bronze, diameter 30 cm.
67 *Horse*, 1969, dry point, paper, 495x317 mm, signature bottom right: Vl. Drápal 69.
68 *A Pair of Horses* (1975), wood, oak, height 63 cm.
69 *Two Horse Heads* (1975), limestone, height 135 cm, Brno-Komín, originally at the nursery school; at present in front of the Brno District Office building.
70 *Horse Head* (1978), bronze, height 37 cm, Museum of the City of Brno.
71 *Horse Head* (1977), wood, walnut, height 54,5 cm, Museum of the City of Brno.
72 *Two Horse Heads* (1978), wood, walnut, height 79 cm.
73 *Horse Head* (1990), wood, linden, height 43 cm.
74 *Venus*, 1969, dry point, paper, 482x310 mm, signature bottom right: Vl. Drápal 69.
75 *Pair*, 1969, dry point, paper, 299x491 mm, signature bottom right: Vl. Drápal 69.
76 *Pair* (1979), artificial stone, height 120 cm, Brno-Komín, health centre.
77 *Pair* (1976), glazed terracotta, 300x400 cm, Brno-Královo Pole, Reissigova Street.
78 *Pair I*, 1980, relief, bronze, 18x28 cm, signature bottom right: VD 80.
79 *Pair II*, 1980, relief, bronze, 18x28 cm, signature bottom right: DRÁPAL 80.
80 *Pair* (1982), white stucco, 300x300 cm (left part). The building of the Constitutional Court of the Czech Republic in Brno.
81 *Pair* (1982). General view of the placement of both parts of the relief in the ante-chamber of the session hall of the building of the Constitutional Court of the Czech Republic in Brno.
82 *Study of Venus* (1982), bronze, height 38.8 cm, Moravian Gallery Brno.
83 *Venus* (1982), bronze, height 132 cm, at the park of Anthropos Pavilion of the Moravian Regional Museum in Brno.
84, 85 *Venus* (1982), a grouping of three bronze sculptures in the park of the village square in Tvarožná, installed in 2003.
86 *Venus* (1982), bronze, height 135 cm, from the grouping of three bronze sculptures in Tvarožná.
87 *Venus* (1982), bronze, height 142 cm, from the grouping of three bronze sculptures in Tvarožná.
88 *Blue Venus* (1984), polychrome wood, height 99 cm.
89 *Farm Woman* (1983), polychrome wood, height 90 cm.
90 *Smoker* (mid 1980s), terracotta (study), height 22 cm.
91 *Dreaming* (1990), wood, linden, height 32 cm.
92 *Man* (1992), bronze, height 52 cm.
93 *Woman* (1992), bronze, height 52 cm.
94 *Black Cat* (1996), stained wood, height 62 cm.
95 *Cat* (1998), bronze, height 46 cm.
96 *Rooster* (1985), ceramic, height 35 cm.
97 *Debate* (1997), wax, height 11 cm.
98 *Shopping* (1997), wax, height 11 cm.
99 *Women Neighbours* (1997), wax, height 12 cm.
100 *Venus*, 1996, wood, pear, height 64 cm, signature On the bottom edge: DRÁPAL 96.
101 *Head I* (1993), egg tempera, plywood board, 40x29 cm.
102 *Autumn Tree*, 1997, ink, paper , 494x343 mm, signature bottom right: Vladimír 97.
103 *Bushy Tree*, 2000, ink, paper, 420x295 mm, signature bottom right: Říjen (October) 2000 Vl. Drápal.
104 *By the Cemetery Wall*, 2000, graphite, paper, 295x420 mm, signature bottom right: Vl. Drápal 2000.
105 *Tree with White Trunk*, 2000, graphite, paper, 295x420 mm, signature bottom right: Vl. Drápal 2000.
106 *Women Neighbours I*, pencil, pastel, paper, 213x196 mm.
107 *Women Neighbours II*, pencil, pastel, paper, 213x196 mm, signature bottom right: Vl. Drápal.
108 *Women Farm Co-op Workers on Bikes*, 2004, painting on glass, 29x40.5 cm, signature bottom left: VLD. 04.

VLADIMÍR DRÁPAL
Zusammenfassung

Vladimír Drápal, Maler, Grafiker und Bildhauer, stammt aus Tvarožná, einem mährischen Dorf am südlichen Fuße des Drahaner Berglandes. Hier wurde er am 28. Oktober 1921 geboren. Er sollte Bauer und Bäcker werden, ebenso wie sein Vater. Von Kindheit an arbeitete er also in der Landwirtschaft und erlernte auch das Bäckerhandwerk. Über seine Laufbahn entschied er jedoch anders, indem er in die Kunstgewerbeschule in Brünn eintrat. In den Jahren 1938–1942 studierte er dort in der Spezialklasse für dekorative Malerei unter der Leitung von Professor Emanuel Hrbek. Seine weitere Ausbildung wurde aber durch den Krieg und die deutsche Besatzung des Landes unterbrochen. Während des Krieges wurde er als Zwangsarbeiter in verschiedenen Betrieben eingesetzt, seit Ende 1944 nahm er am Ausheben der Schützengräber im österreichischen Menhof teil. Nach der Befreiung der Tschechoslowakei studierte er in den Jahren 1945–1949 an der Hochschule für Angewandte Kunst, wo er das Spezialatelier für angewandte Malerei von Professor Josef Kaplický besuchte. Nach dem Studiumsabschluss kehrt er auf die Dauer in seinen Heimatort zurück, half seinem Vater beim Wirtschaften und beteiligte sich begeistert an Vereins- und Ausstellungsaktivitäten der Brünner Künstler. 1961 begann er mit der pädagogischen Tätigkeit an der Philosophischen und Pädagogischen Fakultät der Masaryk-Universität (damals umbenannt in Jan-Evangelista-Purkyně Universität) in Brünn.

Als Schlüssel zum Werk Vladimír Drápals ist eine tiefe Werwurzelung in seinem Heimatort zu betrachten. Durch das Prisma dieses harmonischen Gefühls, das ihn von Kindheit an formte und ihm den Weg zur Natur öffnete, nimmt er die Welt wahr. Die Natur, deren Leben spendende Kraft ihn fasziniert, hat es ihm für immer angetan. Die Naturordnung zu durchdringen, die Spreu vom Weizen zu trennen, lernte er jahrelang hinter dem Pflug. Alles, was seine Hände schufen, war geerdet wie Wiege, Erde, Brot, Mutter. Domäne des Künstlers Vladimír Drápal ist die Wirklichkeit. Er nähert sich ihr an, erfasst sie mit seinen Sinnen, Gefühlen und seinem Verstand, um ihre Oberfläche zu durchdringen. Auf diesem Wege sammelt er Erlebnisse auf und gelangt zu einer vollendeten Vorstellung des Wesentlichen, was er anschließend mit der absoluten Sicherheit der Metallprägung zum Ausdruck bringt.

Ein Schwerpunkt der breit gefächerten Kunstproduktion Vladimír Drápals liegt im Bereich der Zeichnung, die eine tragende Rolle in seinem Schaffen spielt. Eine vitale, spannungsreich und prägnant gestaltete Umrisslinie wölbt sich und gelangt zu einer dynamisch expansiven Form. In dem rauen Duktus seiner Zeichnungen scheint der monumentale Rhythmus des Naturpanoramas nachzuklingen. Auch wenn sich im gesamten Kunstwerk Drápals ein allmählicher Abstrahierungsprozess logisch und kontinuierlich entwickelt und durch eine Hyperbel und Änderung der Form auf das Linearzeichen hinzielt, werden die Aussagekraft, die robuste Sinnlichkeit und die Ausdrucksstärke seiner Zeichnungen keinesfalls geschwächt. Insbesondere die Zeichnung verrät den expressionistischen Ursprung der bildnerischen Aussage Vladimír Drápals.

Im Vordergrund seines Interesses standen sein gesamtes Leben lang der Mensch und das Tier – des Menschen ewiger Freund. In deren Lebensraum taucht der Künstler mit seinen ideenreichen zeichnerischen Zyklen ein, die in der Ätz- und Kaltnadeltechnik ausgeführt worden sind. So entstanden seine Zeichnungen *Erdarbeiterinnen aus Tvarožná* (1960), *Bauernkopf* (1964–1965), *Pferd* (1966–1968), *Venus* (1967), *Ein Paar* (1968–1969), *Tier* (1969–1973) und *Genossenschaftlerinnen auf Fahrrädern* (1975–1976). Seit Ende der sechziger Jahre dienten sie als Inspiration für seine Plastiken, die später in Keramik, Holz und Metall ausgeführt wurden. Das zunehmende Bestreben des Künstlers, die Realität in ihrer Materie und Variabilität zu erfassen, wurden hiermit befriedigt.

Ein besonderes und für die tschechische Bildhauerkunst anregendes Kapitel des plastischen Werks von Vladimír Drápal stellen keramische und hölzerne *Köpfe* seiner Nachbarn und Nachbarinnen aus Tvarožná dar, deren Mentalität er prägnant und aphoristisch in Form und Farbe zum Ausdruck bringt. Ein wiederkehrendes Thema in seinem Bildhauerwerk ist das Pferd – seine große Liebe, sein Freund mit dem reinen Herzen. Bei Pferden bewundert er ihre anregende tierische Sinnlichkeit, ihre Wärme, Weichheit des Leders und Spannkraft.

Beim Motiv der Paare legt er besonderen Wert auf die Einheit der Gegensätze, der ewigen Widersprüchlichkeit zwischen beiden Geschlechtern. Wiederholt tritt bei ihm das beunruhigende Motiv der Venus hervor als mystische Botschaft eines urzeitlichen Künstlers, der, beeindruckt von der Berufung der Frau zur Mutterschaft, die erste Frauenfigur knetete. Einen bedeutenden Teil des künstlerischen Schaffens von Vladimír Drápal stellt das niedrige Flachrelief dar. Diese Art Skulptur erreicht in den achtziger Jahren ihre Vollendung in Drápals bronzenen Variationen von Paaren. Flache Schichten dieser Kompositionen mit einer feinfühlig modulierten Oberfläche und einem Umriss, der so raffiniert gestaltet ist, dass er bei Lichtwechsel unterschiedlich wirkt, erinnern durch ihre sublimierte Sinnlichkeit, Harmonie und Noblesse an meisterhafte altägyptische Reliefs.

Ein kraftvoll gewölbtes expansives Volumen von starker Innenspannung, akzentuiert durch funktionelle Ritze graphischer Herkunft, ist für das plastische Schaffen Vladimír Drápals kennzeichnend. Seine Plastiken überzeugen durch ihre aufrichtige Aussage, raue Unmittelbarkeit und klare Formsprache, so dass sie an frühe Perioden der Kunstgeschichte erinnern.

Bereits seit Ende der sechziger Jahre findet das Schaffen Vladimír Drápals seinen Ausdruck in Skulpturen, die den Charakter von zahlreichen Innen- und Außenräumen in Mähren und Brünn deutlich abrunden. Die Ideenkraft des Künstlers, dessen Werke den Betrachter herausfordern, sein Sinn für Ordnung und Gespür für Großformat bezeugen seine natürliche Begabung für monumentale Kunst.

Vladimír Drápal ergänzt seine Plastiken stets mit Kleinkeramik, Wachs- und Glasplastik. Auf Heimatmotive, mit denen in den vierziger Jahren seine künstlerische Bahn begann, greift der von Expressivität der Farben beeindruckte Künstler in einigen Wellen zurück. Aus der letzten Zeit stammen seine in Tempera gestalteten Köpfe, Bilder auf Glas und unzählige Zeichnungen von Bäumen.

Das Werk von Vladimír Drápal ist in seinen Wurzeln kompakt und eigenständig. Seit Jahren reift es durch Selbsterkenntnis. Sein optimistisches, wahres und menschenfreundliches Schaffen bildet ein beachtenswertes Kapitel der tschechischen bildenden Kunst der zweiten Hälfte des zwanzigsten Jahrhunderts.

VERZEICHNIS DER ABBILDUNGEN

Anmerkung: Die Reihenfolge der Reproduktionen im Bilderteil des vorliegenden Buches befolgt prinzipiell die Entwicklungslinie des Werkes von Vladimír Drápal, nur mit Ausnahme der zu demselben Themenkreis gehörigen Arbeiten. Im Katalog sind die Maße von Bildern (Höhe x Breite) und Plastiken (Höhe) in cm und die Maße von Zeichnungen und Graphiken in mm angegeben. Falls ein Werk nicht datiert worden ist, ist die Datierung in Klammern als Rahmenangabe zu verstehen. Fehlende Signatur bedeutet, dass der Autor die betreffende Arbeit nicht unterzeichnet hat.

1 Bohumil Marčák, *Vladimír Drápal*, Mitte der achtziger Jahre des 20. Jahrhunderts.
2 *Selbstbildnis* (1944), Öl auf Leinwand, 49,5x45,5 cm.
3 Schüler der Spezialklasse für die dekorative Malerei an der Kunstgewerbeschule in Brno, Anfang des zweiten Weltkriegs (Professor Emanuel Hrbek). Stehende oben von links: Vlastimil Fiala, Jaroslav Hanák, Vladimír Drápal, Sitzende – rechts unten mit Brille Mirko Večeřa, hinter ihm Nad'a Brzobohatá, vor ihr Olga Keytová, ganz links mit Pfeife Bohumír Matal.
4 *Mutter V. D.*, 1984, Relief, Bronze, 20,5x17,5 cm, rechts oben: Meine Mutti.
5 *Vater V. D.*, 1984, Relief, Bronze, 20x17,5 cm, sign. rechts unten: VL DRÁPAL 84.
6 Jan Beran, *Vladimír Drápal skizziert* (gegen Ende der sechziger Jahre des 20. Jahrhunderts).
7 Im Atelier bei der Arbeit an der Plastik *Venus* (1982).
8 Unter den Seinigen (Mitte der siebziger Jahre des 20. Jahrhunderts).
9 Mauer im Hof des Hauses der Familie Drápal in Tvarožná, unten *Venus* (1982), Gips, Höhe 115 cm.
10 Vladimír Drápal zu Hause, Sommer 2010.
11 *Dorfplatz*, 1942, Gouache auf Papier, 19x28,5 cm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 1942.
12 *Mariechen* (1942), Gouache auf Papier, 21,3x24,3 cm.
13 *Dreschtennen in Jiříkov*, 1943, Öl auf Leinwand, 30,3x 41,3 cm, sign. rechts unten: DRÁPAL 1943.
14 *Tvarožná*, 1943, Öl auf Leinwand, 30,2x 40,3 cm, sign. rechts unten: DRÁPAL 1943.
15 *Oma*, 1944, Öl auf Leinwand, 42x59,5 cm, sign. rechts unten: VL. DRÁPAL 1944.
16 *Anežka*, 1944, Öl auf Holz, 50,3x44,2 cm, sign. rechts unten: DRÁPAL 1944.
17 *Ostern (Das Jahr im Dorf)*, 1949, Feder und Tusche auf Papier, 306x297 mm, sign. rechts unten: Drápal 49, Museum der Stadt Brno.
18 *Heilige Dreikönige (Das Jahr im Dorf)*, (1949), Feder und Tusche auf Papier, 300x211 mm, sign. links unten: Drápal, Museum der Stadt Brno.
19 *Dorfplatz*, 1954, Öl auf Leinwand, 47x58,8 cm, sign. rechts unten: DRÁPAL 54.
20 *Ostern*, 1953, Öl auf Pappe, 51x38 cm, sign. rechts unten: VL. DRÁPAL 53.
21 *Pferde beim Mähen* (1957), Kaltnadel auf Papier, 237x160 mm, sign. rechts unten: Drápal.
22 *Beratung*, 1960, Ätzung auf Papier, 303x215 mm, sign. rechts unten: V. Drápal 60.
23 *Pariser Blätter IV*, 1961, Ätzung auf Papier, 249x347 mm, sign. rechts unten: Drápal 61.

24 *Pariser Blätter I*, 1961, Ätzung auf Papier 252x350 mm, sign. rechts unten: Drápal 61.
25 *Rückkehr vom Feld*, 1960, Öl auf Pappe, 49x70 cm, sign. rechts unten: VL. DRÁPAL 60.
26 *Auf dem Feld I*, 1963, Öl auf Hartfaserplatte, 64,8x85,5 cm, sign. rechts unten: Drápal 63.
27 *Genossenschaftlerinnen auf Fahrrädern II* (1960), Ätzung auf Papier, 215x303 mm, sign. rechts unten: Drápal.
28 *Erdarbeiterinnen I*, 1963, Öl auf Pappe, 52,8x73,9 cm, sign. rechts unten: Drápal 63.
29 *Ein trauriger Tag*, 1960, Kaltnadel auf Papier, 208x280 mm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 60.
30 *Auf dem Hof (Dorfplatz)*, 1962, Öl auf Leinwand, 60x51 cm, sign. rechts unten: Drápal 62, Museum der Stadt Brno.
31 *Bei Schlackerwetter*, 1960, Öl auf Leinwand, 24,4x 51,2 cm, sign. rechts unten: Drápal 60.
32 *Feldarbeiten* (1960), Pinsel und Tinte auf Papier, 138x250 mm.
33 *Pferde vor dem Wagen*, 1961, Öl auf Leinwand, 64,3x50 cm, sign. rechts unten: DRÁPAL 61, Mährische Galerie in Brno.
34 *Pferde ziehen einen Fuhrwagen*, 1961, Öl auf Leinwand, 57,3x50,7 cm, sign. links unten: Drápal 61, Museum der Stadt Brno.
35 *Dorfplatz*, 1960, Öl auf Hartfaserplatte, 43,3x59 cm, sign. rechts unten: Drápal 60, Museum der Stadt Brno.
36 *Erdarbeiterinnen III*, 1967, Öl auf Leinwand, 47,5x54,5 cm, sign. rechts unten: Drápal 67.
37 *Erdarbeiterinnen IV* (1964), Öl auf Pappe, 31,5x52 cm, sign. rechts unten: Vl. Drápal.
38 *Genossenschaftlerinnen auf Fahrrädern*, 1970, Kaltnadel auf Papier, 296x418 mm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 70.
39 *Ein Paar Pferde*, 1966, Ätzung auf Papier, 486x317 mm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 66.
40 *Bauernkopf VI*, 1964, Kaltnadel auf Papier, 415x290 mm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 64.
41 *Bauernkopf III*, 1964, Kaltnadel auf Papier, 408x299 cm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 64.
42 *Vladimír*, 1973, glasierte Terrakotta, Höhe 41 cm, sign. auf der Innenseite: Drápal 73.
43 *Wirtin*, 1973, glasierte Terrakotta, Höhe 40 cm, sign. auf der Innenseite: Drápal 73, Museum der Stadt Brno.
44 *Männerkopf*, 1972 (en face), Terrakotta, Höhe 33 cm, sign. auf der Innenseite: Drápal 72, Museum der Stadt Brno.
45 *Männerkopf*, 1972 (Profil).
46 *Kopf mit Radiomütze*, 1973, Terrakotta, Höhe 37 cm, sign. auf der Innenseite: DRÁPAL 73.
47 *Žofka*, 1974, Terrakotta, Höhe 34 cm, sign. auf der Innenseite: DRÁPAL 74.
48 *Kopf einer Frau*, 1973, Terrakotta mit Selenglasur, Höhe 43 cm, Mährische Galerie in Brno.
49 *Der Bauer* (1973), Terrakotta, Höhe 37 cm.
50 *Kopf eines Mannes*, 1973 (Profil), Terrakotta, Höhe 35,5 cm, Mährische Galerie in Brno.
51 *Kopf eines Mannes*, 1973 (en face).
52 *Tóneček (Kleinbauer)*, 1973, Terrakotta, Höhe 38 cm, sign. auf der Innenseite: Drápal 73, Museum der Stadt Brno.
53 *Kopf XXII*, 1973, Terrakotta, Höhe 36 cm, sign. auf der Innenseite: Drápal 73, Museum der Stadt Brno.

54 *Frauenkopf*, 1974, Holz, Höhe 56,5 cm.
55 *Mutter*, 1976, Holz, Höhe 40 cm, Mährische Galerie in Brno.
56 *Ein blauer Kopf* (1974), glasierte Terrakotta, Höhe 37 cm.
57 *Bauernkopf* (1978), Holz, Höhe 45 cm, Museum der Stadt Brno.
58 *Kopf XVII* (1981), Bronze, Höhe 27 cm, Museum der Stadt Brno.
59 *Frauenkopf* (1979), Terrakotta, Autobahnrastplatz, D2, Brno-Chrlice, nicht erhalten.
60 *Tier*, 1970, Kaltnadel auf Papier, 298x490 cm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 70.
61 *Tier (Bullenkalb)*, 1969, Kaltnadel auf Papier, 492x297 mm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 73.
62 *Tier* (1974), Bronze, Höhe 27 cm.
63 *Tier* (1976), Rohkeramik, Länge 150 cm, Brno-Komín, Kindergarten.
64 *Tier (Kalb)*, 1973, Kaltnadel auf Papier, 492x297 mm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 73.
65 *Stier* (1980), Relief, Zinn, Durchmesser 30 cm, Museum der Stadt Brno.
66 *Pferd II* (1980), Relief, Bronze, Durchmesser 30 cm.
67 *Pferd*, 1969, Kaltnadel auf Papier, 495x317 mm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 69.
68 *Ein Paar Pferde* (1975), Eichenholz, Höhe 63 cm.
69 *Zwei Pferdeköpfe* (1975), Kalkstein, Höhe 135 cm, Brno-Komín, ursprünglich beim Kindergarten, heute vor dem Stadtteilamt.
70 *Pferdekopf* (1978), Bronze, Höhe 37 cm, Museum der Stadt Brno.
71 *Pferdekopf* (1977), Nußholz, Höhe 54,5 cm, Museum der Stadt Brno.
72 *Zwei Pferdeköpfe* (1978), Nußholz, Höhe 79 cm.
73 *Pferdekopf* (1990), Lindenholz, Höhe 43 cm.
74 *Venus*, 1969, Kaltnadel auf Papier, 482x310 mm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 69.
75 *Ein Paar*, 1969, Kaltnadel auf Papier, 299x491 mm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 69.
76 *Ein Paar* (1979), Kunststein, Höhe 120 cm, Brno-Komín, Poliklinik.
77 *Ein Paar* (1976), glasierte Terrakotta, 300x400 cm, Brno-Královo Pole, Reissigova-Straße.
78 *Ein Paar I*, 1980, Relief, Bronze, 18x28 cm, sign. rechts unten: VD 80.
79 *Ein Paar II*, 1980, Relief, Bronze, 18x28 cm, sign. rechts unten: DRÁPAL 80.
80 *Ein Paar* (1982), weißer Stuck, 300x300 cm (linke Seite). Gebäude des Verfassungsgerichts der Tschechischen Republik in Brünn.
81 *Ein Paar* (1982). Gesamtblick auf beide Reliefteile, angebracht im Raum vor dem Sitzungssaal des Verfassungsgerichts der Tschechischen Republik in Brno.
82 *Studie zur Venus* (1982), Bronze, Höhe 38,8 cm, Mährische Galerie in Brno.
83 *Venus* (1982), Bronze, Höhe 132 cm, im Pisárky-Park bei Anthropos, einer Ausstellungshalle des Mährischen Landesmuseums in Brno.
84, 85 *Drei Venusgestalten* (1982), dreiteilige Bronzeskulptur im Dorfpark in Tvarožná, installiert 2003.
86 *Venus* (1982), Bronze, Höhe 135 cm, Bronzeplastik von der Dreiergruppe in Tvarožná.
87 *Venus* (1982), Bronze, Höhe 142 cm, Bronzeplastik von der Dreiergruppe in Tvarožná.
88 *Blaue Venus* (1984), polychromierts Holz, Höhe 99 cm.
89 *Bäuerin* (1983), polychromierts Holz, Höhe 90 cm.
90 *Der Raucher* (Mitte der 80er Jahre), Terrakotta (Studie), Höhe 22 cm.
91 *Die Verträumte* (1990), Lindenholz, Höhe 32 cm.
92 *Mann* (1992), Bronze, Höhe 52 cm.

93 *Frau* (1992), Bronze, Höhe 52 cm.
94 *Schwarze Katze* (1996), gebeiztes Holz, Höhe 62 cm.
95 *Katze* (1998), Bronze, Höhe 46 cm.
96 *Hahn* (1985), Keramik, Höhe 35 cm.
97 *Debatte* (1997), Wachs, Höhe 11 cm.
98 *Einkaufen gehen* (1997), Wachs, Höhe 11 cm.
99 *Nachbarinnen* (1997), Wachs, Höhe 12 cm.
100 *Venus*, 1996, Birnenholz, Höhe 64 cm, am unteren Rand sign.: DRÁPAL 96.
101 *Kopf I* (1993), Eiertempera auf Furnierplatte, 40x29 cm.
102 *Herbstbaum*, 1997, Tusche auf Papier, 494x343 mm, sign. rechts unten: Vladimír 97.
103 *Baum mit weit ausladender Krone*, 2000, Tusche auf Papier, 420x295 mm, sign. rechts unten: Oktober 2000 Vl. Drápal.
104 *An der Friedhofsmauer*, 2000, Graphit auf Papier, 295x420 mm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 2000.
105 *Baum mit einem weißen Stamm*, 2000, Graphit auf Papier, 295x420 mm, sign. rechts unten: Vl. Drápal 2000.
106 *Nachbarinnen I*, Bleistift und Pastell auf Papier, 213x196 mm.
107 *Nachbarinnen II*, Bleistift und Pastell auf Papier, 213x196 mm, sign. rechts unten: Vl. Drápal.
108 *Genossenschaftlerinnen auf Fahrrädern*, 2004, Gemälde auf Glas 29x40,5 cm, sign. links unten: VLD. 04.